

Uchwała Nr XXXVI/144/17
RADY MIASTA WYSOKIE MAZOWIECKIE
z dnia 17 sierpnia 2017 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017r. poz. 1023 t.j.) Rada Miasta Wysokie Mazowieckie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Wysokie Mazowieckie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Józef Sokolik

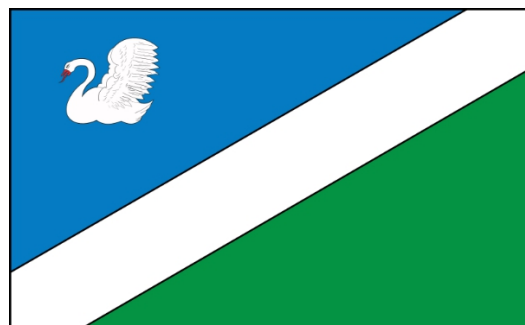
MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA WYSOKIE MAZOWIECKIE

Opracowanie:

Grupa CDE

Grupa CDE Sp. z o.o.

Biuro:

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

Tel/fax: 32 326 78 16

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Michał Mroskowiak

Tomasz Pilch

Anna Piotrowska

Wojciech Płachetka

Aleksandra Szlachta

Kierownik projektu:

Agnieszka Kopańska

Spis treści

1.	WSTĘP.....	5
1.1.	Słownik pojęć.....	5
2.	PODSTAWA OPRACOWANIA	8
3.	CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA I SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA MIASTA.....	10
3.1.	Położenie	10
3.2.	Historia miasta.....	11
3.3.	Demografia	12
3.4.	Bezrobocie	13
3.5.	Pomoc społeczna	14
3.6.	Bezpieczeństwo	16
3.7.	Edukacja.....	17
3.8.	Uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym.....	18
3.9.	Turystyka, rekreacja, środowisko kulturowe.....	20
3.10.	Działalność gospodarcza i rolnicza	21
3.11.	Infrastruktura	23
3.12.	Gospodarka odpadami i wyroby azbestowe	25
3.13.	Środowisko naturalne.....	26
4.	SKRÓCONA DIAGNOZA ZJAWISK WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA	27
4.1.	Sfera społeczna.....	29
4.2.	Sfera gospodarcza	30
4.3.	Sfera środowiskowa	30
4.4.	Sfera techniczna	31
4.5.	Sfera funkcjonalno-przestrzenna	31
4.6.	Podsumowanie diagnozy – wyznaczone obszary zdegradowane	31
5.	POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	34
5.1.	Podobszar A – Osiedle „Targówek”	37
	Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji.....	37
	Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji	38
5.2.	Podobszar B – Osiedle „ADM”	47
	Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji.....	47
	Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji	48
5.3.	Podobszar C – Osiedle „1000-lecia i 30-lecia”	57
	Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji.....	57

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji	58
6. ANALIZA SWOT	69
Lokalny potencjał obszaru rewitalizacji i jego znaczenie dla rozwoju miasta	70
Pożądane przez społeczeństwo kierunki rewitalizacji.....	71
Ankietyzacja mieszkańców	72
7. WIZJA, CELE, DZIAŁANIA.....	76
7.1. Wizja	76
7.2. Cele.....	77
7.3. Działania	77
Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych działań rewitalizacyjnych	83
Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi działaniami.....	83
7.4. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	84
8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	86
8.1. Komplementarność przestrzenna	86
8.2. Komplementarność problemowa.....	88
8.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	94
8.4. Komplementarność międzyokresowa	94
8.5. Komplementarność źródeł finansowania.....	96
9. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE.....	98
9.1. Instrumenty finansowania.....	98
9.2. Szacunkowe ramy finansowe	101
10. MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI	102
ETAP I.....	102
ETAP II.....	103
ETAP III.....	105
11. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU.....	106
12. SYSTEM MONITORINGU PROGRAMU	111
13. POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	117
14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W DOKUMENTACH MIASTA.....	125
15. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA ŚRODOWISKO	126

1. WSTĘP

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie stanowi istotny instrument wspierający zarządzanie rozwojem miasta w zakresie wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez powiązane ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Pozwala on na prowadzenie wieloletniego procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy. Program dotyczy terytorialnie Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie (Miasta Wysokie Mazowieckie).

Program został opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. Dokument uwzględnia zasadę partnerstwa i partycypacji na każdym etapie jego wdrażania oraz zapewnienia komplementarności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami. Kompleksowość i spójność zaproponowanych kierunków działań koresponduje ze zdiagnozowanymi potrzebami rewitalizacyjnymi, umożliwiając optymalne wykorzystanie potencjału endogenicznego miasta na rzecz podniesienia jakości życia i aktywności społecznej mieszkańców, poprawę ładu przestrzennego przestrzeni publicznych i stanu środowiska naturalnego oraz poprawę dostępności komunikacyjnej i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej. Programowanie działań rewitalizacyjnych uwzględniło również konieczność zapewnienia kompleksowości interwencji infrastrukturalnej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) ze wsparciem realizowanym w ramach funduszy ukierunkowanych na rozwój kapitału społecznego (Europejski Fundusz Społeczny).

1.1. Słownik pojęć

Rewitalizacja – jest to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Interesariusze rewitalizacji – to w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wiczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Komitet Rewitalizacji – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczą burmistrza miasta.

Obszar zdegradowany – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- 2) środowiskowych - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi, stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych - w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych - w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – dokument zawierający opisową charakterystykę miasta, analizę szczegółowych danych dotyczących sytuacji społecznej oraz w zależności od uwarunkowań lokalnych sytuacji gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej w podziale na jednostki analityczne, wyróżnienie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z przedstawieniem zastosowanej metody ich wyznaczenia.

Gminy Program Rewitalizacji – podstawowe narzędzie prowadzenia rewitalizacji, zapewniające jej kompleksowość oraz działania w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną (a także realizowanych przez nią samą). Jego podstawą powinno być wyznaczenie obszarów wymagających działań oraz przedstawienie całościowej strategii ich prowadzenia.

2. PODSTAWA OPRACOWANIA

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” (art. 2.1.).

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań, które związane są z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych.

- Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy. Powinien nie tylko rozwiązywać lub eliminować wybrane zagrożenia i problemy, ale także wykorzystywać potencjał rozwoju obszaru rewitalizowanego, całego miasta jak i otoczenia zewnętrznego. Program rewitalizacji powinien również zapewnić komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.
- Po drugie proces rewitalizacji powinien być prowadzony w sferze społecznej, przestrzennej oraz gospodarczej. Wybór kluczowych obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Analiza zagadnień społecznych, gospodarczych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych pozwoli dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń oraz wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów.
- Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. Aktywność i udział mieszkańców oraz włączenie, organizacja i formowanie miejscowej sieci interesariuszy w danym obszarze są warunkami koniecznymi powodzenia długofalowego rozwoju obszarów kryzysowych oraz wyprowadzenia ich z tego stanu.

Projekt Programu został przygotowany i opracowany zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r. poz. 1023), a także wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku, zasadami przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

przywrócenia ładu przestrzennego. Tym samym zarówno jego struktura, jak i zawartość merytoryczna koresponduje wprost z zaleceniami dla tego typu opracowań.

Program stanowi spójny dokument strategiczny mający na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miasta poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, techniczny, przestrzenno-funkcjonalny i środowiskowy), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

3. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA I SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA MIASTA

3.1. Położenie

Wysokie Mazowieckie jest gminą miejską położoną w południowo-zachodniej części województwa podlaskiego w powiecie wysokomazowieckim, na Nizinie Północnopodlaskiej, nad rzeką Brok. Miasto Wysokie Mazowieckie znajduje się w odległości 50 km od Białegostoku, 120 km od Warszawy i 100 km od wschodniej granicy.

Powierzchnia miasta wynosi 1524 ha, z czego:

- 611 ha (40,20%) stanowią użytki rolne,
- 244 ha (16,5%) – lasy i zadrzewienia,
- 238 ha (15,66%) – tereny osiedlowe i komunikacyjne,
- 8 ha (0,5%) – wody,
- 5 ha (0,33%) – nieużytki.

Rysunek 1. Położenie Miasta Wysokie Mazowieckie na tle województwa podlaskiego i powiatu wysokomazowieckiego (źródło: www.kupsprzedaj.pl)

Rysunek 2. Plan Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: www.wysokiemazowieckie.pl)

3.2. Historia miasta

Najstarszą wzmiankę dotyczącą miasta można znaleźć w "Dokumentach Konrada" z 1203 r., w których figuruje jako wieś Wysokie. Około 1239 r. miejscowość określono jako osiedle, należące do kasztelani święckiej. W dokumentach z końca XV wieku Wysokie pojawia się jako nazwa osady królewskiej, założonej przez Kazimierza Jagiellończyka, który nadał jej prawa miejskie w 1492 roku. W roku 1496 Aleksander Jagiellończyk określił granice miasta, a w roku 1503, już jako król Polski, aktem wystawionym w Wilnie nadał jej prawa magdeburskie, potwierdzając stare przywileje mieszkańców. Nadał także nowe, takie jak: korzystanie ze stawów królewskich, warzenie piwa i stanowienie sądownictwa miejskiego.

W drugiej połowie XVI wieku miasto przeszło w ręce Radziwiłłów, a następnie było własnością innych rodów. Częste zmiany właścicieli hamowały jego rozwój. W czasie potopu szwedzkiego Wysokie Mazowieckie zostało całkowicie zniszczone i spalone. Z poniesionych strat nie mogło podźwignąć się do końca XVIII wieku. Ciągłe wojny, począwszy od potopu szwedzkiego, przez wojnę północną, konfederację barską, a na powstaniu kościuszkowskim skończywszy, nie sprzyjały odbudowie

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

miejsowości. Rozwój miasta powstrzymywały także przynależności do różnych zaborów. Za czynny udział mieszkańców w powstaniu styczniowym miasto zdegradowano do miana osady wiejskiej.

W 1866 r. Wysokie Mazowieckie stało się siedzibą powiatu, pozostając jednak osadą aż do wybuchu I wojny światowej. Rangę miasta przywróciły dopiero władze niemieckie w roku 1915. Rolniczy charakter miasta powodował spowolnienie rozwoju w okresie międzywojennym. Miasto ożywiało się tylko w poniedziałki i czwartki, kiedy na targ przybywali okoliczni rolnicy przywożący płody rolne.

W czasie II wojny światowej Niemcy niemal całkowicie spalili miasto, ponadto wymordowali ludność pochodzenia żydowskiego. Równie tragiczny los spotkał wyróżniająca się część inteligencji polskiej. Mimo prześladowań i terroru, ludność prowadziła walkę z okupantem. Miasto było ośrodkiem ruchu oporu i siedzibą komendy Armii Krajowej.

Po wojnie nastąpił rozwój budownictwa mieszkaniowego. Miasto stało się ośrodkiem powiatowym, powstały zakłady i instytucje związane głównie z rolnictwem. Zorganizowano także szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, placówki służby zdrowia.

3.3. Demografia

Na koniec 2015 roku miasto zamieszkiwało 9590 osób (5020 kobiet i 4570 mężczyzn), a gęstość zaludnienia wynosiła 629 osoby na km² (na podstawie danych Urzędu Miasta). Wysokie Mazowieckie ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 24. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,5 na 1000 mieszkańców miasta.

W latach 2012-2015 liczba dzieci i młodzieży ulegała wahaniom, natomiast systematycznie z roku na rok zmniejszała się liczba osób w wieku produkcyjnym. Z kolei liczba osób starszych sukcesywnie rosła. 63,7% mieszkańców Wysokiego Mazowieckiego jest w wieku produkcyjnym, 19,1% w wieku przedprodukcyjnym, a 17,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 1. Ludność wg grup wiekowych w mieście w latach 2012-2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

	2012	2013	2014	2015
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 812	1 809	1 833	1 803
Liczba osób w wieku produkcyjnym	6 216	6 186	6 143	6 016
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 442	1 508	1 541	1 624

Dane statystyczne odnoszące się do procesów demograficznych zachodzących w mieście każą zwrócić baczną uwagę na uwidocznione kwestie. Dotyczą one zarówno malejącego udziału w populacji miasta osób z produkcyjnej grupy wiekowej oraz systematycznego wzrostu liczby osób starszych. Należy mieć na względzie, że coraz większej grupie ludzi starszych trzeba będzie udzielać pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwiać im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Średni wiek mieszkańców wynosi 39,4 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,85 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Obciążenie demograficzne w mieście jest niższe od województwa i powiatu.

Tabela 2. Obciążenie demograficzne w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Jednostka administracyjna	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Województwo podlaskie	58,4
Powiat wysokomazowiecki	62,6
Miasto Wysokie Mazowieckie	57,0

W 2015 roku zarejestrowano 77 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 145 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla miasta -68.

3.4. Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Bezrobocie jest przyczyną degradacji ekonomicznej osób nim dotkniętych oraz ich rodzin. Gwałtowny spadek dochodów spowodowany utratą pracy doprowadza do wymuszonego ograniczania lub rezygnacji z zaspokajania niektórych potrzeb, a także zmusza do korzystania z finansowej i rzeczowej pomocy z zewnątrz, co często doprowadza do narastania spirali zadłużenia. Najdotkliwiej skutki bezrobocia w płaszczyźnie ekonomicznej odczuwają rodziny wielodzietne oraz niepełne. Utrata jedyne go żywiciela rodziny oznacza natychmiastowe pogorszenie warunków życia. Skutki bezrobocia rodziców nie tylko zmieniają sytuację dzieci, ale często mogą negatywnie wpłynąć na ich przyszłe losy w związku z ograniczonymi możliwościami realizacji planów edukacyjnych. Grupą szczególnie zagrożoną skutkami bezrobocia jest młodzież, a w szczególności absolwenci. Bezrobocie zniekształca proces aktywizacji zawodowej młodych ludzi. Bezrobocie ma w tej grupie osób skutki nie tylko ekonomiczne, ale może mieć również skutki w postaci zakłóceń w sferze psychospołecznej. Bezczynność i nieuregulowany tryb życia wyzwala ją w młodzieży zachowania dewiacyjne i patologiczne, które prowadzą do narastania kolejnych problemów społecznych, takich jak alkoholizm, przemoc w rodzinie, czy wzrost przestępczości.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wysokiem Mazowieckiem wskazują, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie miasta spada. Według danych na terenie miasta w 2015 r. zarejestrowanych było 380 bezrobotnych (o 100 mniej w porównaniu do roku 2013). Najwięcej bezrobotnych znajdowało się w grupie wiekowej 25-34 lat, co oznacza m.in., że najtrudniej znaleźć pracę w mieście przychodzi osobom młodym, po studiach.

Tabela 3. Struktura wiekowa osób bezrobotnych na terenie miasta w roku 2015 (źródło: PUP)

Grupa wiekowa	Liczba bezrobotnych
18-24	49
25-34	111
35-44	87
45-54	58
55-59	49
60-64	26

Stopa bezrobocia dla miasta wynosi 8,4% i jest niższa niż dla województwa, lecz wyższa w porównaniu z powiatem.

Tabela 4. Stopa bezrobocia w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Jednostka administracyjna	Stopa bezrobocia [%]
Województwo podlaskie	11,8
Powiat wysokomazowiecki	7,7
Miasto Wysokie Mazowieckie	8,4

3.5. Pomoc społeczna

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa, ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie usług opiekuńczych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Jak wynika z danych MOPS, w 2015 r. w mieście z pomocy społecznej korzystało 119 rodzin (282 osób). Najczęściej występującą przyczyną, dla której mieszkańcy Miasta Wysokie Mazowieckie wnioskuje o

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

wsparcie z systemu pomocy społecznej jest bezrobocie oraz ubóstwo. Pomoc przejawia się najczęściej w postaci zasiłków okresowych lub jednorazowych (np. na zakup żywności z Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”).

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na powody na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS)

Powód przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy
Bezrobocie	82
Długotrwała lub ciężka choroba	27
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	21
Alkoholizm	29
Ubóstwo	57
Niepełnosprawność	42

Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na formy na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS)

Forma przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy
Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłków	145
Jednorazowy dodatek z tyt. urodzenia dziecka	27
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	82

Jak wynika z badań, które zostały przeprowadzone i opracowane, w ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkomanii na rok 2013, wśród ogółu badanych około 50% przyznaje, że przeszło inicjację w zażywaniu środków odurzających. Wraz z wiekiem rośnie ich liczba: 13 – latkowie – 10%, 15 – latkowie – 50%, 17 – latkowie – 83%. Zażywanie narkotyków, oprócz dopalaczy i marihuany wzrosło od roku 2011. Najwyższe spożycie dotyczy kokainy - 9%, następne są: marihuana, alkohol z tabletkami, alkohol z marihuaną i „kompot” – 6%. Kolejne to amfetamina i ecstasy – 5%. Najniższy odsetek stwierdzono przy narkotykach wstrzykiwanych i dopalaczach – 3%.

Ważnym wyznacznikiem koncentracji ubóstwa w przestrzeni miasta jest lokalizacja mieszkań, które są wynajmowane przez miasto osobom o niskim dochodach. Na zasób mieszkaniowy składają się m.in. lokale komunalne (w tym socjalne), przy czym te drugie odznaczają się najniższym standardem w zasobie. W mieście nie ma osób bezdomnych, mieszkańcy w trudnej sytuacji materialnej korzystają z mieszkań socjalnych. Miasto Wysokie Mazowieckie posiada w swoich zasobach 55 lokali socjalnych,

które są zamieszkiwane przez 136 najemców. Najwięcej lokali, bo aż 49, znajduje się na ul. Przechodniej i ul. Kościelnej.

3.6. Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Główny wpływ na poziom bezpieczeństwa na danym terenie ma zjawisko przestępczości. Za źródła przestępczości wymienia się nędzę, niesprawiedliwość i konflikty społeczne, nierówny podział bogactw, niski stan zdrowotny społeczeństw, dominację jednej grupy społecznej nad innymi – opierającą się jedynie na bogactwie lub posiadaniu siły czy władzy, frustracje wywołaną niespełnieniem podstawowych potrzeb związanych z egzystencją ludzką, masowy wyzysk, nierówne możliwości życiowe i nieszczęścia powodowane przez człowieka, rygorystyczność kodeksów i przepisów prawnych pozostającymi w niezgodzie z poglądami społeczeństwa, przestarzałe lub nieprzychylnie ludziom ustawodawstwa stosowane w sposób sztywny wobec wielu warstw społecznych.

Dane na temat bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie miasta uzyskano z Komendy Powiatowej Policji w Wysokiem Mazowieckiem. W 2015 roku podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego wiązały się głównie z:

- Popęlnianiem przestępstw i wykroczeń drogowych, w tym powodowanych przez nietrzeźwych kierujących;
- Nadal utrzymującym się zagrożeniem porządku publicznego, zwłaszcza w odniesieniu do wybryków chuligańskich popełnianych głównie przez osoby młode będące pod wpływem alkoholu;
- Występującymi drobnymi kradzieżami i włamaniami.

Rozpatrując przekazane dane oraz powołując się na Strategię Rozwoju Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie, można przedstawić następującą klasyfikację bezpieczeństwa na terenie miasta.

Tabela 7. Zdarzenia z punktu widzenia społecznego poczucia bezpieczeństwa na terenie miasta w 2015 r. (źródło: KPP)

Rodzaj	Liczba
Zdarzenia drogowe	136
Interwencje	1062
Wykroczenia	2645
Przestępstwa	236

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Na początku 2016 roku Komenda Powiatowa Policji w Wysokiem Mazowieckiem prowadziła konsultacje społeczne, w trakcie których zostały zgłoszone następujące postulaty dotyczące podniesienia poziomu bezpieczeństwa na terenie miasta:

- zwiększenie częstotliwości kontroli parku miejskiego przy ul. Mickiewicza w Wysokiem Mazowieckiem;
- zwiększenie częstotliwości kontroli parkingów przy ul. Ludowej i Jagiellońskiej w Wysokiem Mazowieckiem;
- zwiększenie częstotliwości kontroli w rejonie Ogródków Działkowych „Pszczółka” w Wysokiem Mazowieckiem (w okresie letnim, w porze wieczorowo – nocnej);
- zwiększenie częstotliwości kontroli pomiaru prędkości pojazdów na ul. Szpitalnej i ul. Żwirki i Wigury w Wysokiem Mazowieckiem;
- zwiększenie częstotliwości kontroli w rejonie dworca PKS w Wysokiem Mazowieckiem;
- zwiększenie częstotliwości kontroli w rejonie Gimnazjum Miejskiego w Wysokiem Mazowieckiem (w czasie trwania zajęć szkolnych).

W związku z taką sytuacją samorząd zamierza podjąć działania mające na celu poprawę kwestii bezpieczeństwa, poprzez stworzenie warunków sprzyjających likwidacji lub zmniejszenia rozmiaru terenów najbardziej zagrożonych. Podejmowane działania będą spójne z działaniami rewitalizacyjnymi podejmowanymi przez miasto.

3.7. Edukacja

Na terenie miasta funkcjonują następujące publiczne placówki oświatowe:

- Przedszkole Miejskie Nr 1, ul. Armii Krajowej 3;
- Przedszkole Miejskie Nr 2, ul. Wołodyjowskiego 2;
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki, ul. Kościelna 1;
- Miejski Zespół Szkół, ul. Ludowa 5:
 - Obecnie Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika (od 1 września 2017 r. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Mikołaja Kopernika),
 - Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia.

W samym roku 2015 do powyższych placówek uczęszczało łącznie 1641 uczniów.

Tabela 8. Charakterystyka placówek oświatowych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r. (źródło: Urząd Miasta)

Rodzaj placówki oświatowej	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
Przedszkole Miejskie nr 1	154	6

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Przedszkole Miejskiej nr 2	264	9
Szkoła Podstawowa nr 1	835	34
Gimnazjum	388	16

Na terenie miasta funkcjonuje dodatkowo 6 szkół ponadgimnazjalnych (w 3 budynkach - zespołach szkół), do których w 2015 r. uczęszczało 1292 uczniów.

Tabela 9. Charakterystyka szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r.
(źródło: www.polskawliczbach.pl)

Rodzaj szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
Technikum	480	21
Liceum Ogólnokształcące im. Króla Kazimierza Jagiellończyka	433	15
Technikum im. Armii Krajowej	204	8
Zasadnicza Szkoła Zawodowa im. Armii Krajowej	129	5
Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych nr 2	31	1
Technikum Uzupełniające dla Dorosłych nr 2	15	1

2 328 mieszkańców Wysokiego Mazowieckiego jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 120 kobiet oraz 1 208 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 11,2% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,7% wykształcenie policealne, 8,8% średnie ogólnokształcące, a 17,6% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 20,8% mieszkańców Wysokiego Mazowieckiego, gimnazjalnym 6,5%, natomiast 28,0% podstawowym ukończonym. 4,5% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa podlaskiego mieszkańcy Wysokiego Mazowieckiego mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Wysokim Mazowieckim największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (28,7%) oraz średnie zawodowe (16,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie podstawowe ukończone (27,2%) oraz zasadnicze zawodowe (27,1%).

3.8. Uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym

Aktywność społeczności lokalnej może mieć istotny wpływ na zmiany jakie zachodzą w ich otoczeniu. Jedną z podstawowych form uczestnictwa obywateli w życiu publicznym jest głosowanie w wyborach (dostępne dla każdego uprawnionego). Analiza rozkładu przestrzennego frekwencji w wyborach parlamentarnych, które miały miejsce w Polsce, w październiku 2015 roku pozwoliła wskazać okręgi

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

wyborcze w mieście z najmniejszą aktywnością mieszkańców w tym zakresie. Analizy dokonano w oparciu o dane Państwowej Komisji Wyborczej. Na terenie miasta Wysokie Mazowieckie w 6 OKW uprawnionych do głosowania było 7510 osób, a frekwencja wyborcza wyniosła 53,09% i jest wyższa niż frekwencja dla województwa podlaskiego (47,10%) i powiatu wysokomazowieckiego (49,85%).

Tabela 10. Uczestnictwo mieszkańców w wyborach parlamentarnych w 2015 r. (źródło: PKW)

Nr OKW	Siedziba OKW	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja
1	Gimnazjum, ul. Ludowa 5	1830	1085	59.29%
2	Szkoła Podstawowa Nr 1, ul. Kościelna 1	1496	774	51.74%
3	Miejski Ośrodek Kultury, ul. Ludowa 19	1687	862	51.10%
4	Przedszkole Miejskie Nr 1, ul. Armii Krajowej 3	1359	676	49.74%
5	Przedszkole Miejskie Nr 2, ul. Wołodyjowskiego 2	1066	560	52.53%
6	Szpital Ogólny, ul. Szpitalna 5	72	30	41.67%

W ramach miejskiej działalności kulturalno-oświatowej funkcjonuje Miejski Ośrodek Kultury, w skład którego wchodzi Dom Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna z Czytelnią i Kawiarenką Internetową Ikonka, Kawiarnia oraz Kino. Ponadto w budynku MOK swoje siedziby mają: Towarzystwo Przyjaciół Miasta Wysokie Mazowieckie, Izba Ziemi Wysokomazowieckiej, Uniwersytet Trzeciego Wieku, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Bliżej Ciebie”, Klub Tenisa Stołowego, Polski Związek Niewidomych o/Wysokie Mazowieckie, Regionalny Związek Stowarzyszeń i Klubów Abstynenckich Województwa Podlaskiego, Stowarzyszenie Klub Rodzin Abstynenckich „Łabędź”, 4 Wysokomazowiecka Drużyna Harcerzy „Leśna Gwardia”.

W ramach MOK prowadzone są również różnego rodzaju zajęcia, m.in.:

- Nauka gry na instrumentach (pianino, keyboard, gitara, skrzypce),
- Studio teatralne dla młodzieży,
- Koło plastyczne dla dzieci,
- Klub Seniora „Pogodna Jesień”,
- Chór Klubu Seniora „Pogodna Jesień”,
- Dziewczęca grupa taneczna „Elitmass”,
- Koło tańca nowoczesnego „Okay Dance’

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Grupa baletowa dla dzieci,
- Ludowy Zespół Regionalny „Mazowia”,
- Działalność zespołów muzycznych tj.: Party Clap, Rock przestępny i Młodzieżowy Zespół Muzyczny,
- W ramach programu Funmedia – „Funpakiet dla bibliotek” - kursy języka angielskiego, francuskiego, niemieckiego dla osób dorosłych i dzieci,
- Zajęcia wakacyjne z Miejskim Ośrodkiem Kultury i Miejską Biblioteką Publiczną,
- Świąteczne warsztaty dekapage dla rodzin,
- Lekcje biblioteczne dla dzieci z Przedszkoli Miejskich,
- Projekt Fundacji Orange „Akcja: e-motywacja” - spotkania on-line dla seniorów.

W Miejskim Ośrodku Kultury w Wysokiem Mazowieckiem działa wiele formalnych i nieformalnych grup tj.: Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Seniora „Pogodna Jesień”, Chór Klubu Seniora „Pogodna Jesień”, Studio Teatralne, Ludowy Zespół Regionalny, „Mazowia”, Grupa Baletowa, Koło tańca nowoczesnego „Okay Dance”, Młodzieżowy Zespół Muzyczny, Zespół młodzieżowy, „Rock przestępny”, Zespół muzyczny „Party Clap”.

Analizę poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym dokonano na podstawie dostępnych danych statystycznych publikowanych w Banku Danych Lokalnych, GUS odnośnie korzystania mieszkańców z zasobów bibliotek. W mieście liczba czytelników bibliotek publicznych w przeliczeniu na mieszkańców, jest wyższa od powiatu i województwa. W samym mieście stosunek ten jest dużo wyższy, natomiast na obszarach wiejskich, jest o wiele niższy od powiatu i województwa. Sytuacja jest natomiast odwrotna, jeśli chodzi o wypożyczenia księgozbiorów.

Tabela 11. Czytelnicy bibliotek w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Jednostka administracyjna	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
Województwo podlaskie	122	20
Powiat wysokomazowiecki	75	16
Miasto Wysokie Mazowieckie	137	12

3.9. Turystyka, rekreacja, środowisko kulturowe

Miasto Wysokie Mazowieckie należy do grupy miejscowości o bardzo skromnych walorach turystycznych i to zarówno przyrodniczych i kulturowych. Wynika to z jego położenia w obrębie

obszaru gleb najwyższych jakości i niewielkiej lesistości, jak również bardzo skromnej sieci hydrograficznej, sprowadzającej się do niewielkich cieków.

Miasto dysponuje natomiast terenami umożliwiającymi uprawianie różnych form rekreacji. Należą do nich przede wszystkim obszary leśne położone w północnej części miasta, które charakteryzują się dużą odpornością na penetrację i w zdecydowanej większości łatwą dostępnością. Również rzeka Brok z przyległymi bezpośrednio do niej terenami, szczególnie w wschodniej części miasta, to potencjalne tereny do zorganizowania różnych form rekreacji dla mieszkańców miasta. Ze względu na brak naturalnych zbiorników wodnych z przeznaczeniem na kąpieliska na terenie miasta wybudowana została kryta pływalnia. Wybudowano również w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym kompleksy „Moje boisko – Orlik” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Policealnych i Zespole Szkół Zawodowych. Przeprowadzono również kompleksową modernizację stadionu miejskiego, który wykorzystywany jest przez Klub Sportowy „Ruch”. Na terenie miasta znajdują się również otwarte siłownie, place zabaw, ścieżki rowerowe. W przyszłości, o ile uwarunkowania prawne na to pozwolą, planuje się zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki.

Zgodnie z wykazem zabytków nieruchomych województwa podlaskiego, na terenie miasta Wysokie Mazowieckie znajdują się następujące obiekty wpisane do rejestru:

- zespół kościoła par. p.w. św. Jana Chrzciciela, 2 poł. XIX, nr rej.: A-236 z 18.11.1986:
 - kościół
 - kostnica
 - ogrodzenie z bramą i 3 kapliczkami
 - plebania, ul. Kościelna;
- cerkiew unicka, ob. kościół rzym.-kat. fil. p.w. Najśw. Marii Panny, 1798, 1896, nr rej.: A-226 z 05.09.1986;
- cmentarz rzym.-kat. (część), nr rej.: 367 z 20.04.1988;
- cmentarz żydowski, nr rej.: 371 z 20.04.1988.

3.10. Działalność gospodarcza i rolnicza

Aktywność gospodarcza mieszkańców bezpośrednio wpływa na rozwój miasta. W mieście Wysokie Mazowieckie w roku 2015 funkcjonowało 1077 podmiotów gospodarczych (w sektorze prywatnym – 1022, w sektorze publicznym – 51). W strukturze branżowej zarejestrowanych w mieście firm, blisko 44,5% wszystkich podmiotów gospodarczych stanowią łącznie podmioty z sekcji F i G.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 12. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w 2015 r. w mieście (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Sekcja PKD	Liczba podmiotów gospodarczych
A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10
B – Górnictwo i wydobywanie	0
C – Przetwórstwo przemysłowe	78
D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1
F – Budownictwo	155
G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	324
H – Transport i gospodarka magazynowa	68
I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	22
J – Informacja i komunikacja	31
K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30
L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12
M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	85
N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	26
O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13
P – Edukacja	41
Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	71
R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23
S – Pozostała działalność usługowa i T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	84
U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

W związku z występowaniem na terenie Miasta Wysokie Mazowieckie użytków rolnych wysokiej klasy bonitacyjnej, dobrze rozwinęło się rolnictwo. Wśród typu gospodarstw rolnych przeważają gospodarstwa pracownicze i pracowniczo-rolnicze. Gospodarstwa typowo rolnicze stanowią 15% ogólnej liczby gospodarstw, znaczna ich ilość prowadzi produkcję na rynek. Wysoki poziom rolnictwa w rejonie wpłynął na rozwój przemysłu rolno-spożywczego. Jednak przetwórstwo rolno-spożywcze na terenie miasta w zakresie ilości branż jest słabo rozwinięte. Największym zakładem w mieście jest Spółdzielnia Mleczarska „Mlekovita”, która zajmuje się przetwórstwem mleka z regionu. Zakład ten po

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

dostosowaniu do reguł rynkowych, stał się w swej branży wiodącą jednostką w skali kraju. Zakład zatrudnia ponad 1000 osób. Jest to jedno z najnowocześniejszych i największych przedsiębiorstw tej branży w Polsce. Znaczna część produkcji „Mlekovity” jest eksportowana na rynki Unii Europejskiej oraz rynki wschodnie. Na terenie miasta rynek przedsiębiorców jest bardzo zróżnicowany. Ważną funkcją pełnią zakłady działające w zakresie gospodarki komunalnej:

- Zakład Wodociągów Kanalizacji i Energetyki Ciepłej sp. z o.o.,
- Oczyszczalnia Ścieków,
- Kotłownia miejska.

Do największych zakładów przemysłowych i usługowych zlokalizowanych na terenie miasta poza spółdzielnią mleczarską „Mlekovita” należą:

- Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe WODMEL;
- Zakład Produkcji Narzędzi Gospodarczych – firma Romanowski;
- Baza Transportowa Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita”;
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowo – Mostowych „TRAKT”;
- Hurtownia sprzętu rolniczego i maszyn rolniczych EDMASZ;
- ZPUH MICHAŁ;
- P.H.U GAMA Szepietowscy Sp. j.;
- Zakład napraw samochodów i handel samochodami.

3.11. Infrastruktura

Dane przedstawiające parametry infrastruktury technicznej przedstawione zostały poniżej w tabeli zbiorczej.

Tabela 13. Charakterystyka infrastruktury technicznej na terenie miasta – stan na 2015 r.
(źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)

Sieć wodociągowa	
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej (osób)	9 250
Długość czynnej sieci wodociągowej (km)	29,1
Korzystający z instalacji (%)	98,0
Sieć kanalizacyjna	
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej (osób)	9 074
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	28,4
Korzystający z instalacji (%)	96,1
Sieć gazowa	
Ludność korzystająca z sieci gazowej (osób)	2 435
Długość czynnej sieci gazowej (km)	31,1
Korzystający z instalacji (%)	25,8

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Miasto posiada wybudowaną w 2015 r. oczyszczalnię o przepustowość $Q_{d\acute{s}r} = 1\,344\text{ m}^3/\text{d}$ z oczyszczaniem mechanicznym i biologicznym ścieków w układzie SBR, przeróbką i unieszkodliwianiem powstających osadów oraz wybudowanie tłoczni ścieków z kolektora głównego do oczyszczalni. Również w 2015r. został zmodernizowany główny kolektor sanitarny w mieście o długości 2,8 km. Na obszarze miasta głównymi źródłami powstawania ścieków są zakłady produkcyjne oraz zabudowa mieszkaniowa.

Dostawcą ciepła na terenie miasta jest ZWKiEC Sp. z o.o. Dostarcza on ciepło odbiorcom z dwóch własnych źródeł ciepła tj. z kotłowni osiedlowej „Pułaskiego” przy ul. Długiej 15 o mocy zainstalowanej 4,50 MWt opalanej gazem ziemnym GZ – 50, siecią ciepłą niskoparametrową tylko na CO w sezonie grzewczym oraz z Ciepłowni Miejskiej przy ul. Długiej 53 o mocy zainstalowanej 5,90 MWt opalanej gazem ziemnym GZ – 50, siecią ciepłą wysokoparametrową na CO i C.W.U. przez cały rok.

Miasto zasilane jest w energię elektryczną z istniejącej stacji transferowej 110/15kV /GPZ/ w Wysokiem Mazowieckiem. Stacja zasilona jest liniami napowietrznymi 110kV krajowego systemu sieci WN. Stacja jest w zadawalającym stanie technicznym. Ze względu na lokalizację GPZ w mieście i stosunkowo bliskie jego sąsiedztwo zaopatrzenie w energię elektryczną jest zadawalające w stosunku do aktualnych potrzeb. Na terenie miasta znajduje się 46 stacji transformatorowych 15/0,4kV. Są to stacje słupowe, wieżowe i parterowe. Odbiorcy energii elektrycznej są obsługiwani przez posterunek energetyczny w Wysokiem Mazowieckiem.

Rozpatrując infrastrukturę drogową miasta Wysokie Mazowieckie, należy niewątpliwie podkreślić główny atut: położenie miasta przy ważnych szlakach komunikacyjnych. Miasto znajduje się po południowej stronie drogi krajowej nr 18 Warszawa – Białystok. Jednocześnie miasto leży niedaleko linii kolejowej Warszawa – Białystok co jest ważnym uwarunkowaniem komunikacyjnym w obszarze słabo rozwiniętej sieci PKP. Odległość od linii kolejowej oraz stacji pasażerskiej i towarowej w Szepietowie wynosi ok. 7 km co pozwala na uwzględnienie miasta Wysokie Mazowieckie w transporcie osobowym na trasie Warszawa – Białystok oraz w transporcie towarowym, masowym itp.

Obsługę komunikacyjną miasta zapewniają drogi nadrzędne w stosunku do obszaru miasta tj. odcinek drogi krajowej nr 66 o długości w granicach miasta ok. 3,3 km oraz odcinek wylotowy drogi wojewódzkiej Wys. Maz – Białystok nr 678 o długości w granicach miasta ok. 2,6 km. Droga wojewódzka i wlot drogi krajowej od strony Zambrowa są tylko jednostronnie zabudowane i mogą dogodnie prowadzić ruchy tranzytowe względem miasta. Przebieg drogi krajowej w kierunku południowym ulicami Zambrowską i 1 Maja jest obudowany dwustronnie i ze względu na obecny stan drogi stwarzać zaczyna zagrożenie. W celu ułatwienia ruchu i odciążenia obsługi bezpośredniej z ulicy 1 Maja zmodernizowana została ulica Przechodnia tworząc dojazd do „Mlekowity”. Na terenie miasta

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

istnieją trzy skrzyżowania ruchu okrężnego pozwalając na rozładowanie ruchu na skrzyżowaniu ul. Zambrowskiej i Warszawskiej (droga krajowa i wojewódzka), ul 1 Maja i ul. Ludowej (droga krajowa i powiatowa) oraz ul. Ludowej, Szpitalnej i ul.1000-lecia (drogi powiatowe i gminna). Obecnie trwają prace projektowe dotyczące kompleksowej przebudowy drogi krajowej nr 66 w obrębie miasta Wysokie Mazowieckie oraz przebudowy drogi wojewódzkiej 678 na odcinku Roszki Wodźki – Wysokie Mazowieckie. Powstaną nowe rozwiązania komunikacyjne, podnoszące przepustowość, bezpieczeństwo i dające nowe możliwości rozwojowe dla miasta.

3.12. Gospodarka odpadami i wyroby azbestowe

Na terenie Miasta, przy ul. Białostockiej 26 działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Punkt ten jest prowadzony przez Zakład Wodociągów Kanalizacji i Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą w Wysokim Mazowieckiem przy ul. 1 Maja 6. W punkcie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zbierany jest również pochodzący z gospodarstw domowych zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Powołując się na Plan Gospodarki Odpadami dla miasta Wysokie Mazowieckie, ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w mieście jest na poziomie ok. 2800 Mg/rok.

Na terenie miasta Wysokie Mazowieckie w 2015 roku 56% budynków segregowało odpady komunalne.

Nagromadzenie azbestu odzwierciedla się na obszarach tzw. starego budownictwa. Materiał ten używany był masowo w budownictwie w latach 60 i 70. Płyty azbestowo-cementowe na terenie miasta Wysokie Mazowieckie stanowią głównie, bo w blisko 80% eternit falisty pokrywający dachy budynków mieszkalnych, gospodarczych, pozostałe ok. 20% stanowi eternit płaski. Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych w stosunku do powierzchni miasta stanowi około 0,5%. Masa wyrobów zawierających azbest (płyty azbestowo-cementowe) w przeliczeniu na km² powierzchni miasta stanowi: 55,1 t/km².

Na terenie miasta zinwentaryzowano 454 budynki z pokryciem azbestowym.

Zgodnie z ewidencją Bazy Azbestowej na terenie miasta Wysokie Mazowieckie pozostaje do unieszkodliwienia nadal 745 ton wyrobów azbestowych.

Tabela 14. Wyroby azbestowe [kg] na terenie miasta (źródło: Baza Azbestowa)

zinwentaryzowane			unieszkodliwione			pozostałe do unieszkodliwienia		
razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
836 504	729 093	107 411	90 955	86 455	4 500	745 549	642 638	102 911

3.13. Środowisko naturalne

Obszar miasta wyniesiony jest około 130-154 m n.p.m. W rzeźbie tego obszaru dominują powierzchnie płaskie o charakterze równiny wysoczyznowej. Największą formą dolinową jest tu płaskodenna dolina rzeki Brok, rozcinająca z E na SW centralną część wysoczyzny (obszar zabudowy miejskiej).

Pod względem geologicznym obszar miasta położony jest w obrębie Depresji Białostockiej, wypełnionej osadami trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi. Na obszarze miasta dominują gleby pszenne dobre (2-go kompleksu rolniczej przydatności) z niewielkim udziałem gleb pszenno-żytnich (4-go kompleksu). Są to gleby bielcowe lub brunatne wylugowane.

Wysoczyzna Wysokomazowiecka stanowi dział wodny Bugu i Narwi. W okolicach Wysokiego Mazowieckiego biorą swój początek niewielkie dopływy Narwi (Jabłonka, Ślina, Rokitnica) i Bugu (Brok Mały i Duży) tworząc lokalną sieć rzeczną. Obszar miasta Wysokie Mazowieckie położony jest w zlewni rzeki Brok (dopływ Bugu).

Lasy zajmują 244 ha co stanowi 16% całej powierzchni obszaru miasta. Lasy te należą do prywatnych właścicieli. W lasach dominują siedliska żyzne – las świeży i las mieszany, mniejsze powierzchnie zajmuje bór mieszany świeży oraz bór świeży. We wszystkich tych lasach dominuje sosna wymieszana z gatunkami liściastymi w większej lub mniejszej ilości zależnie od żyzności siedliska. Przeważają drzewostany w wieku powyżej 50 lat. Podszyt i runo są bardziej lub mniej żyzne, w zależności od siedliska. W dolinach i lokalnych zagłębieniach terenu występują olsy.

Na terenie miasta Wysokie Mazowieckie nie występują pozyskiwane złoża kopalin i nie ma wyrobisk, które wymagałyby rekultywacji i zagospodarowania.

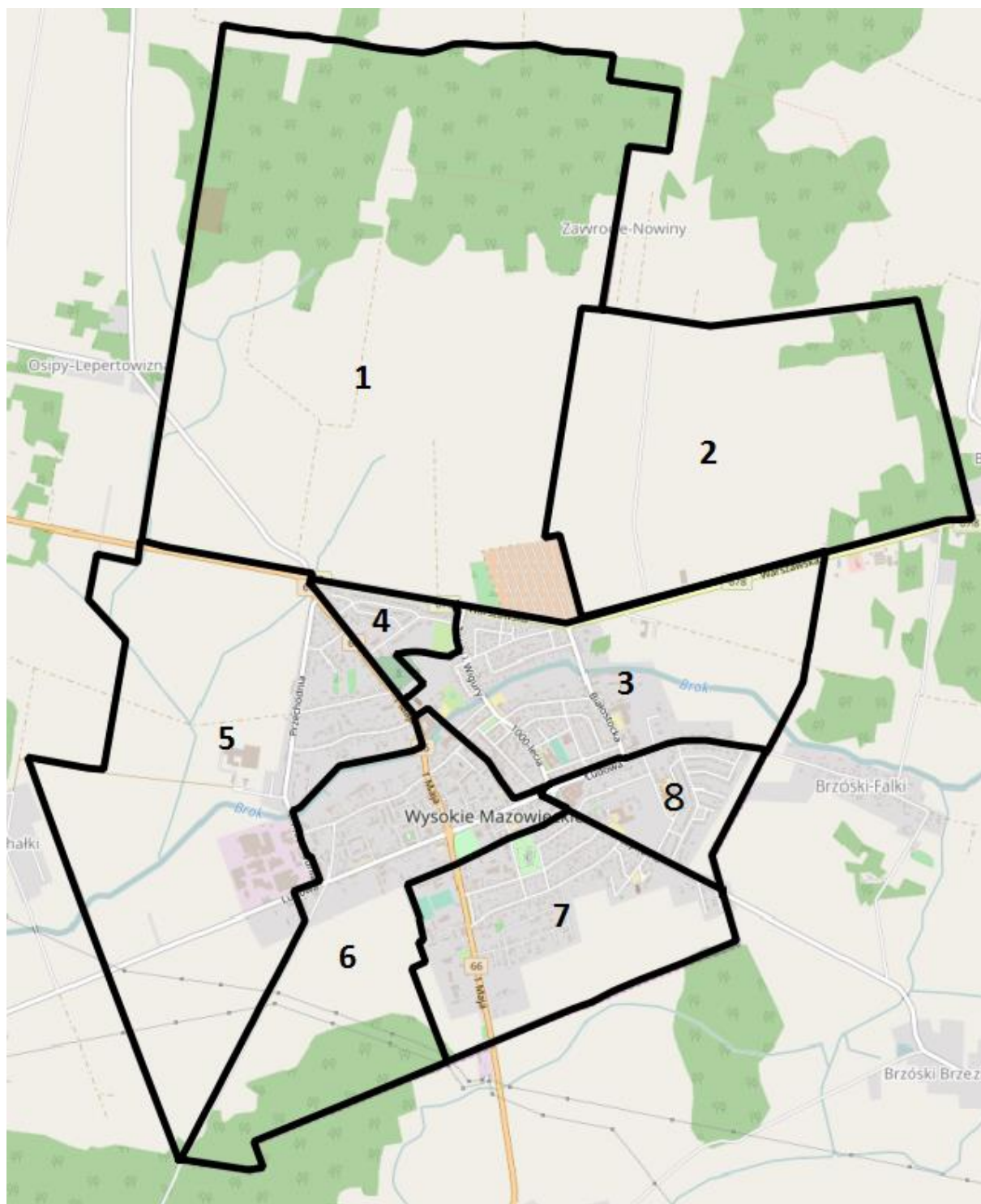
Stan jakości powietrza na terenie miasta Wysokie Mazowieckie zanalizowano na podstawie „Raportu o stanie środowiska województwa podlaskiego 2015”. Miasto należy do podlaskiej strefy ochrony powietrza, gdzie stwierdzono przekroczenia pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu.

4. SKRÓCONA DIAGNOZA ZJAWISK WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA

Szczegółowa diagnoza zjawisk wraz z opisem metodologii znajduje się w dokumencie „**Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie**”. Na podstawie analizy danych statystycznych zostały wyodrębnione w niej obszary zdegradowane, a następnie wyłoniono obszar, na którym prowadzona będzie rewitalizacja. Dokument stanowi **ZAŁĄCZNIK 1** do niniejszego opracowania.

W celu jak najskuteczniejszego przeprowadzenia analizy porównawczej obszarów miasta wzięto pod uwagę różne warianty podziału Wysokiego Mazowieckiego (za względu na obwody szkolne, okręgi i obwody wyborcze, osiedla miejskie). Rozważono również aspekty historyczne oraz funkcyjne danych obszarów. Podział będący wynikiem prac przedwstępnych zakłada granice obszarów porównawczych zbliżone do granic miejskich osiedli. Na potrzeby diagnozy teren miasta podzielono na 8 obszarów z czego 6 obszarów poddano analizie zjawisk:

- Osiedle Nr 1 „NIEZAMIESZKAŁE” – nieanalizowane,
- Osiedle Nr 2 „NOWE OSIEDLE - NIEZAMIESZKAŁE” – nieanalizowane,
- Osiedle Nr 3 „1000-LECIA I 30-LECIA” – analizowane,
- Osiedle Nr 4 „IM. KARDYNAŁA WYSZYŃSKIEGO” – analizowane,
- Osiedle Nr 5 „TARGÓWEK” – analizowane,
- Osiedle Nr 6 „ADM” – analizowane,
- Osiedle Nr 7 „JUTRZENKA” – analizowane,
- Osiedle Nr 8 „ZORZA” – analizowane.

Rysunek 3. Podział Miasta Wysokie Mazowieckie na analizowane osiedla (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

4.1. Sfera społeczna

Osiedlem o nasilonym problemie osób bezrobotnych jest ADM (28,43 osób bezrobotnych na 100 mieszkańców osiedla). Najmniejszym wskaźnikiem w tej dziedzinie wykazały się osiedle kard. Wyszyńskiego (1,36) oraz osiedle 1000-lecia i 30-lecia (1,48).

Osiedlem o największym potencjale pracowniczym jest 1000-lecia i 30-lecia (268,56 osób w wieku produkcyjnym na 100 mieszkańców osiedla). Najmniejszym wskaźnikiem w tej dziedzinie wykazało się osiedle ADM (14,57).

Osiedlem o największym obciążeniu demograficznym jest Targówek (19,37 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 mieszkańców osiedla w wieku produkcyjnym). Najmniejszym wskaźnikiem w tej dziedzinie wykazały się osiedla Zorza (1,47) oraz Jutrzenka (4,22).

Osiedlem o największym wskaźniku wyludniania się jest Zorza (saldo migracji równe -1,90). Osiedlem, do którego sprowadza się najwięcej osób i zarazem jedynym, w którym saldo migracji jest dodatnie jest Jutrzenka (0,27).

Problem niepełnosprawności najbardziej nasilony jest na terenie osiedla Targówek (1,20 rodzin na 100 mieszkańców). Na terenie osiedla Jutrzenka i Zorza w 2015 roku udzielono najmniej bądź nie udzielono w ogóle świadczeń z zakresu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Problem ubóstwa najbardziej nasilony jest na terenie osiedla Targówek (2,00 rodzin na 100 mieszkańców). Najmniejsze nasilenie tego problemu obserwuje się na terenie osiedli Jutrzenka (0,27) oraz Zorza (0,14).

Pozostałe problemy z powodu, których przyznawana jest pomoc socjalna to: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w opiece, alkoholizm. Problemy te najbardziej nasilone są na terenie osiedla Targówek (5,41 rodzin na 100 mieszkańców). Na terenie osiedla Zorza udzielono najmniej świadczeń pomocy społecznej w tym zakresie (0,27).

Osiedle, które wymagało największego wsparcia finansowego udzielonego przez MOPS to Targówek (7,41 rodzin na 100 mieszkańców). Najmniej rodzin otrzymujących świadczenia w formie zasiłków w 2015 roku odnotowano na osiedlu Zorza (0,68 rodzin na 100 mieszkańców).

Najwięcej lokatorów lokali socjalnych zamieszkuje osiedle Targówek (11,42 osób na 100 mieszkańców osiedla). Na terenie pozostałych osiedli odsetek najemców lokali socjalnych w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców jest niewielki.

Ze względu na brak danych statystycznych charakteryzujących stan bezpieczeństwa na terenie Miasta Wysokie Mazowieckie z podziałem na osiedla bądź ulice, do analiz przyjęto liczbę ulic, na których

mieszkańcy postulowali o wzmożone patrole policyjne w granicach poszczególnych osiedli. Mieszkańcy wskazywali ulice w osiedlach ADM, Jutrzenka oraz 1000-lecia i 30-lecia.

Najwięcej osób w wyborach parlamentarnych w 2015 roku wzięło udział na terenach osiedli Jutrzenka i Zorza (59 osób na 100 uprawnionych do głosowania). Najmniej chętnych do głosowania znalazło się na terenie osiedla ADM (frekwencja 51%).

Najwięcej organizacja działających społecznie znajduje się na terenach osiedli Jutrzenka (0,44 organizacji na 100 mieszkańców) i Targówek (0,40). Za to ani jednego nie ma na terenie osiedla kard. Wyszyńskiego.

4.2. Sfera gospodarcza

Na terenie miasta obszarem problemowym w tej sferze jest osiedle Jutrzenka, gdzie na 100 mieszkańców przypadło najmniej zarejestrowanych w 2015 roku podmiotów gospodarczych (0,18 podmiotów na 100 mieszkańców). Wskazuje to na obszar słabo rozwinięty pod względem gospodarczym. Najwięcej zarejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców przypadło na teren osiedla Zorza (1,36 podmioty na 100 mieszkańców).

Na terenie miasta obszarem problemowym w tym zakresie jest również osiedle Zorza, gdzie na 100 mieszkańców przypadło najmniej wyrejestrowanych w 2015 roku podmiotów gospodarczych (1,50 podmiotów na 100 mieszkańców). Wskazuje to na duże fluktuacje w tym zakresie. Najmniej wyrejestrowanych podmiotów na 100 mieszkańców przypadło na teren osiedli Targówek, Jutrzenka i ADM.

4.3. Sfera środowiskowa

W 2015 roku najmniej budynków objętych selektywną zbiórką odpadów odnotowano na terenie osiedla Targówek – tylko 42%. Obszar ten w strefie środowiskowej został wskazany jako najbardziej kryzysowy. Sytuacja najlepiej przedstawia się na obszarze osiedla kard. Wyszyńskiego, gdzie aż 72% budynków objętych jest selektywną zbiórką odpadów.

Jednym z czynników charakteryzujących sferę środowiskową, jest występowanie na terenie Miasta odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Do takich odpadów niewątpliwie należy azbest. Najwięcej wyrobów azbestowych w przeliczeniu na km² znajduje się na terenie osiedla kard. Stefana Wyszyńskiego, gdzie masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych wyniosła 342 t na km². Obszar ten został sklasyfikowany jako najbardziej problemowy w tym zakresie. Na terenie miasta sytuacja najlepiej przedstawia się na obszarze osiedla Jutrzenka, gdzie masa wyrobów azbestowych wyniosła jedynie 44,68 t na km².

4.4. Sfera techniczna

Powyzszą sferę najlepiej opisuje wskaźnik liczby budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, która przekłada się na funkcjonalność owej infrastruktury na danym obszarze.

Na terenie miasta obszarem, na którym występuje największa różnica w budynkach podłączonych do sieci wodno-kanalizacyjnej jest osiedle Targówek. Pozostałe osiedla są prawie w pełni zwodociągowane i skanalizowane.

4.5. Sfera funkcjonalno-przestrzenna

W celu zidentyfikowania zjawisk kryzysowych w sferze funkcjonalno-przestrzennej ze względu na brak wiarygodnych danych, na podstawie których można wyznaczyć wskaźnik spójny z dotychczas przyjętą metodologią, posłużono się badaniem ankietowym wśród mieszkańców poszczególnych osiedli Miasta Wysokie Mazowieckie. Ankieta obejmowała m.in. pytania o ocenę stanu infrastruktury komunikacyjnej: drogi, chodniki, parkingi, oświetlenie, połączenia komunikacyjne na podstawie 5-cio stopniowej skali (gdzie 5 oznacza sytuację bardzo dobrą, a 1 bardzo złą). Na podstawie średniej wyznaczonej dla każdego osiedla wyznaczono stopień zadowolenia z infrastruktury komunikacyjnej.

Najniższy poziom satysfakcji z infrastruktury komunikacyjnej odnotowano na terenie osiedla Targówek (średnia 3,20). Najlepiej ten element ocenili mieszkańcy osiedla Wyszyńskiego (4,67).

W podobny sposób, jak stan infrastruktury komunikacyjnej, przeanalizowano estetykę i funkcjonalność przestrzeni publicznej na terenie osiedli Miasta Wysokie Mazowieckie. Najlepiej estetykę przestrzeni publicznej ocenili mieszkańcy osiedla kard. Wyszyńskiego (4,75). Najgorzej natomiast mieszkańcy osiedla Targówek (3,00).

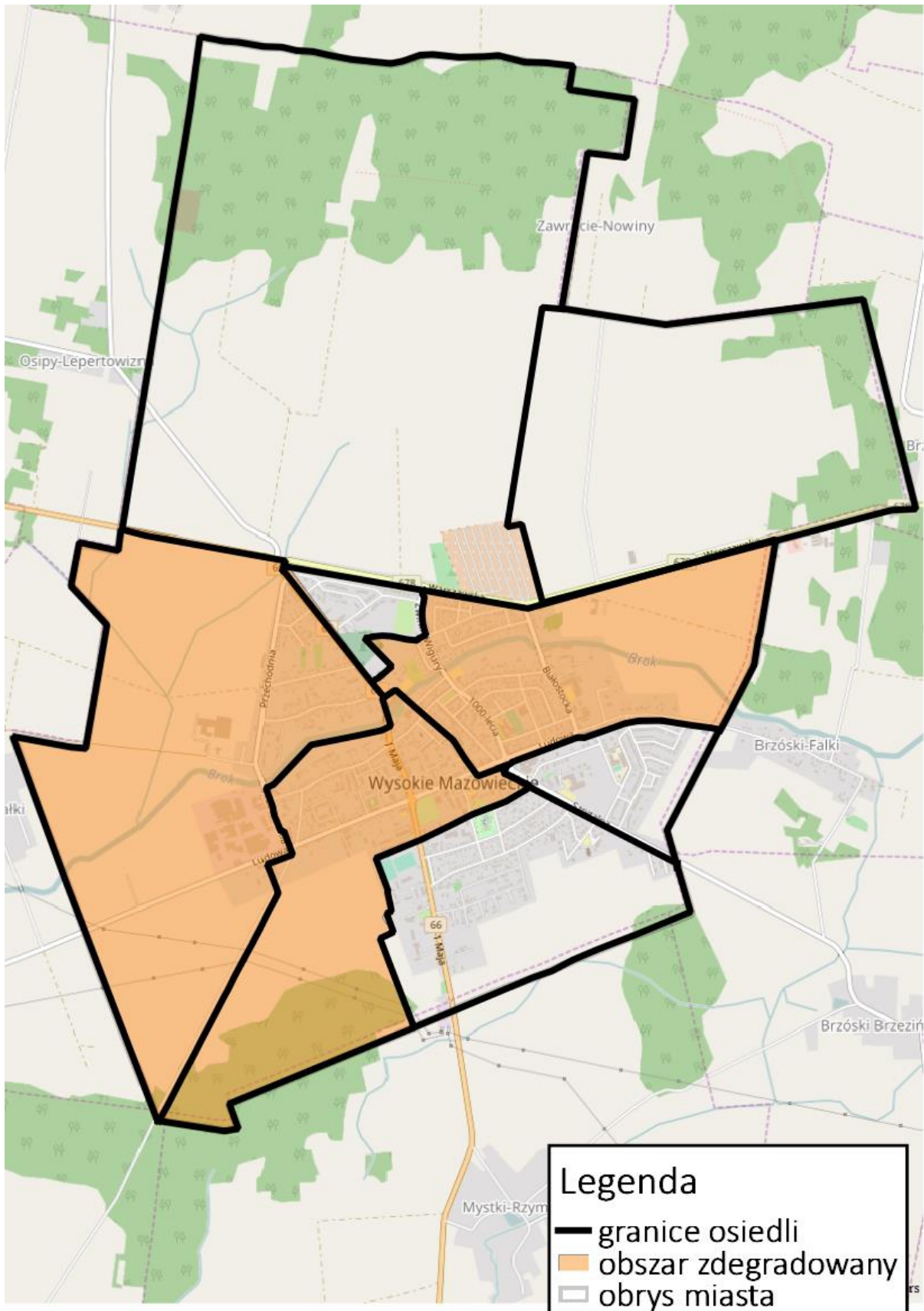
4.6. Podsumowanie diagnozy – wyznaczone obszary zdegradowane

Obszar zdegradowany na terenie Miasta Wysokie Mazowieckie wyznaczono na podstawie wskaźników syntetycznych dla poszczególnych osiedli w sferze społecznej oraz gospodarczo-techniczno-środowiskowo-przestrzenno-funkcjonalnej. Suma tych wskaźników pozwoliła wyznaczyć tereny o największej koncentracji zjawisk kryzysowych (szczegółowa metodologia jest zawarta w „Diagnozie zjawisk negatywnych sporządzonej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie”). Poniższa tabela przedstawia zestawienie wskaźników syntetycznych w analizowanych sferach oraz ich sumę, która pozwoliła wyznaczyć obszar zdegradowany. Wszystkie analizowane jednostki, których wskaźnik syntetyczny był wyższy od wyznaczonej mediany równej 5,34 zostały uznane jak obszar zdegradowany.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 15. Wskaźniki opisujące obszar zdegradowany (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

Nr	Osiedle	ZJAWISKA KRYZYSOWE - SPOŁECZNE	ZJAWISKA KRYZYSOWE - POZOSTAŁE	OBSZAR ZDEGRADOWANY
3	1000-lecia i 30-lecia	4,78	2,70	7,48
4	kard. Wyszyńskiego	4,27	0,92	5,19
5	Targówek	8,34	4,76	13,10
6	ADM	6,00	2,53	8,53
7	Jutrzenka	2,53	2,29	4,82
8	Zorza	2,63	2,53	5,16

Rysunek 4. Obszar zdegradowany Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

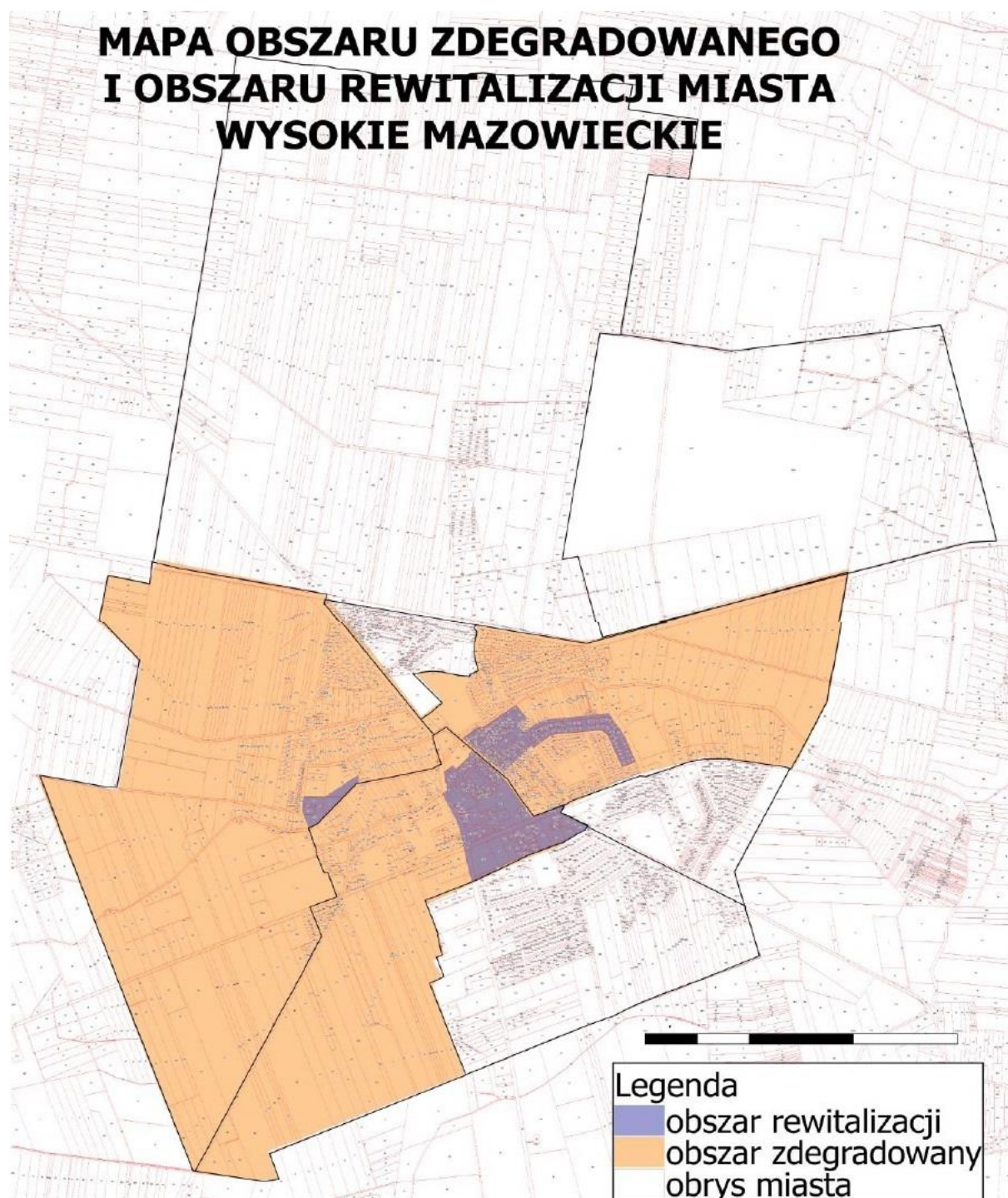
5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie wskazany został w **Uchwale Nr XXXII/125/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**. Załącznikiem do wniosku złożonego do Rady Miasta była mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie. Mapa powstała jako efekt wcześniej opracowanego dokumentu pn. „**Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie**”. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w skali 1:5000 stanowi **ZAŁĄCZNIK 2** do niniejszego opracowania.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Ponadto obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Uwzględniając wyniki przeprowadzonych analiz statystycznych oraz głos interesariuszy, w granicach administracyjnych Miasta Wysokie Mazowieckie wyselekcjonowano tereny, na których zasadnym jest prowadzenie procesów rewitalizacyjnych.

Przeprowadzone badania wskazały nagromadzenie negatywnych zjawisk na obszarach trzech osiedli miasta. Skala występującego na tym obszarze problemu potwierdzona została zarówno diagnozą wskaźnikową, jak również przez mieszkańców w trakcie dyskusji prowadzonych w ramach konsultacji odnoszących się bezpośrednio do programu rewitalizacji, jak i innych spotkaniach, oczekujących poprawy istniejącej trudnej sytuacji.

Historyczne i środowiskowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego Miasta Wysokie Mazowieckie wpłynęły na charakter obszaru rewitalizacji, który składa się z trzech podobszarów, charakteryzujących się najwyższymi przekroczeniami wskaźników kryzysu, będących najbardziej reprezentatywnymi dla miasta oraz posiadających potencjał rozwojowy.

Rysunek 5. Obszar rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: Załącznik do uchwały Nr XXXII/125/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 28 marca 2017 r.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Obszar rewitalizacji podzielony jest na trzy podobszary obejmujące swoim zasięgiem najbardziej zdegradowane części osiedli:

- „TARGÓWEK” - PODOBSZAR A,
- „ADM” - PODOBSZAR B,
- „1000-LECIA I 30-LECIA” - PODOBSZAR C.

Suma powierzchni całego obszaru rewitalizacji to **91,711 ha**, co w skali całości terenów Miasta Wysokie Mazowieckie stanowi **6,02%**.

Suma mieszkańców całego obszaru rewitalizacji to **2400 osób**, co w skali ogółu mieszkańców Miasta Wysokie Mazowieckie stanowi **25,03%**.

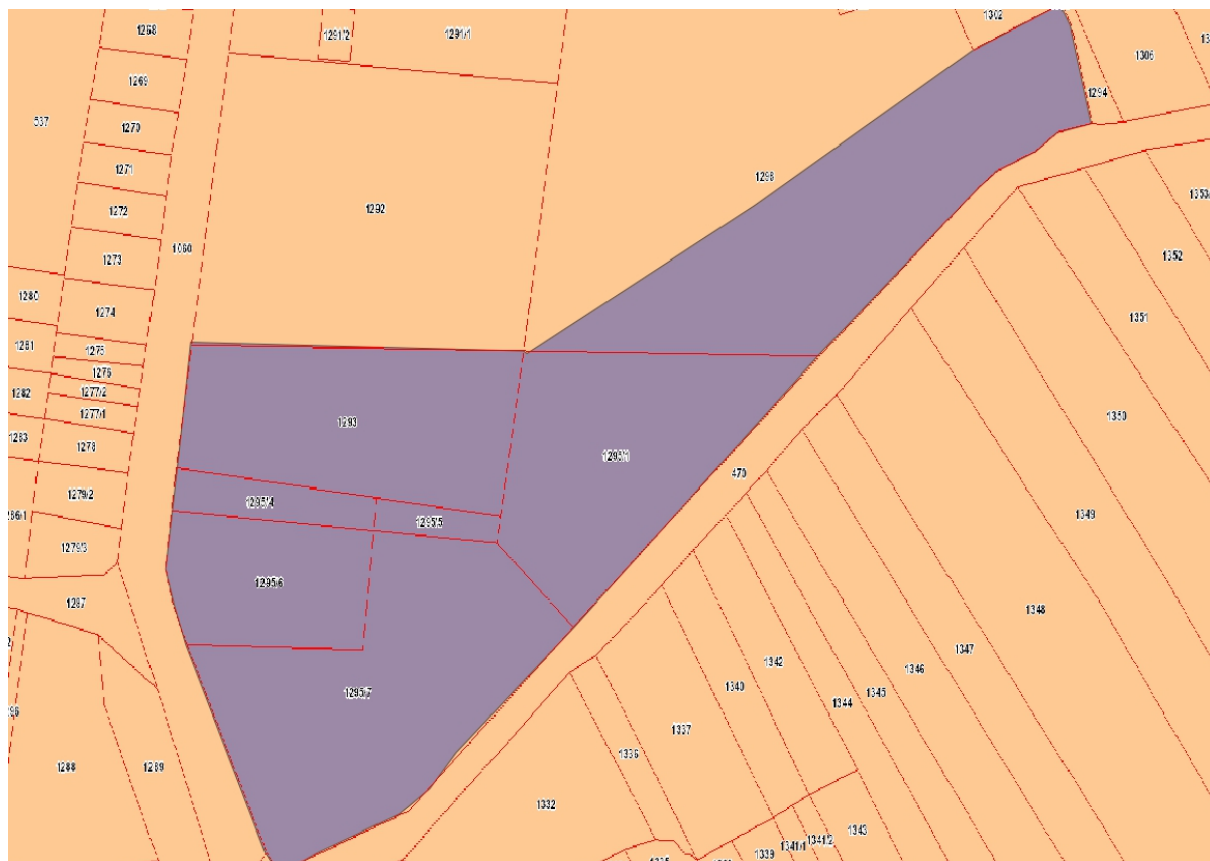
Aby zobrazować zasadność delimitacji podobszarów rewitalizacji na wyznaczonych obszarach zdegradowanych, posłużono się pogłębioną diagnozą. Pogłębiona diagnoza zawiera zbiór danych ilościowych odnoszących się do konkretnych ulic, w przeciwieństwie do diagnozy jednostek analitycznych, w której dane dotyczyły całego osiedla.

Szczegółowe dane zebrane na potrzeby diagnozy podobszarów rewitalizacji pozwoliły na wskazanie ulic, na których występuje największa kumulacja zjawisk negatywnych. W poniższych pogłębionych diagnozach zaprezentowano tabelaryczno-graficznie zakres wartości dla poszczególnych zjawisk w sferze społecznej i gospodarczo – techniczno – środowiskowej oraz następnie normalizację zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali, jako wskaźniki cząstkowe. Ocenę skali koncentracji zjawisk negatywnych oparto na wskaźniku syntetycznym. Wskaźnik syntetyczny stanowi sumę wskaźników cząstkowych. Ulica została uznana za posiadającą nagromadzenie zjawisk negatywnych, gdy przypisana jej wartość wskaźnika syntetycznego była wyższa od mediany.

5.1. Podobszar A – Osiedle „Targówek”

Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji

Podobszar A rewitalizacji obejmuje część terenu Osiedla „Targówek” – zachodnio-centralną część miasta. Podobszar zajmuje powierzchnię 6,572 ha co stanowi 0,43% całkowitej powierzchni miasta. Liczba zamieszkujących teren wynosi 61 osób, co w skali ogółu mieszkańców miasta stanowi 0,64%.

Rysunek 6. Zasięg rewitalizacji – Podobszar A (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

Podobszar rewitalizacji obejmuje następujące numery działek: 1293, 1295/4, 1295/5, 1295/6, 1295/7, 1298/6. Teren obejmuje lokale socjalne położone przy ul. Przechodniej oraz teren przy rzece Brok.

Teren ten został objęty obszarem rewitalizacji ze względu na kumulację zjawisk kryzysowych przede wszystkim w sferze społecznej w poniższych aspektach.

Pomoc społeczna

Analizując liczbę rodzin objętych pomocą społeczną na terenie osiedla Targówek, można wywnioskować, iż największą liczbę rodzin korzystających ze świadczeń w zakresie pomocy społecznej zamieszkuje ul. Przechodnią (61 rodzin). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wysokiem

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Mazowieckiem udzielił pomocy finansowej 44 rodzinom. Jest to również najwyższa wartość odnotowana na terenie osiedla Targówek.

Bezrobocie

Na terenie osiedla Targówek największą liczbę osób bezrobotnych odnotowano przy ul. Przechodniej (17 osób), w tym 10 osób pozostaje bez pracy powyżej 2 lat (również jest to najwyższa wartość odnotowana na tle całego osiedla).

Aktywność społeczna

Mieszkańcy ul. Przechodniej wykazywali niewielkie zainteresowanie udziałem w życiu społecznym. Poziom frekwencji wyborczej na analizowanym obszarze był jeden z niższych na terenie Miasta Wysokie Mazowieckie (52%), podczas gdy najwyższa wartość na terenie Miasta wynosiła 59%. Średnia wartość dla Miasta Wysokie Mazowieckie wynosiła 53%.

Analizując pozostałe zjawiska kryzysowe należy zauważyć, iż przy ul. Przechodniej tylko połowa mieszkańców zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów. Ponadto na terenie osiedla Targówek, w tym przy ul. Przechodniej występują wyroby azbestowe, które stanowią zagrożenie dla zdrowia mieszkańców.

Obszarem rewitalizacji został objęty także teren rzeki Brok. Teren ten stanowi ciekawe miejsce do stworzenia kompleksu rekreacyjnego.

Potrzeba ta wynika ze zdiagnozowanego wśród mieszkańców niezadowolenia z estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych.

Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji

Poniższe wskaźniki prezentują jak na podobszarze rewitalizacji koncentrują się negatywne zjawiska występujące na obszarze zdegradowanym, które spowodowały wyznaczenie Podobszaru A na terenie Osiedla Targówek.

Tabele przedstawiają szczegółowe wartości wskaźników w układzie przestrzennym (podział na ulice), koncentrując się głównie na pogłębionej analizie kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 16. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle Targówek	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. Akacyjowa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Kościelna	-1,06	1,77	0,35	1,42	0,71	1,42	0,35	0,00	0,00
ul. Kwiatowa	-2,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Niemcewiczka	0,00	11,11	0,00	0,00	0,00	11,11	0,00	0,00	0,00
ul. Nowa	-1,46	0,97	0,00	0,00	0,49	0,97	0,00	0,49	0,00
ul. Ogrodowa	1,83	0,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Podlaska	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Przechodnia	-2,24	8,52	2,69	1,79	3,59	5,83	4,93	0,45	0,00
ul. Zambrowska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1,77	2,48	3,55	2,13	0,00	0,35	0,00	0,71	2,13	1,77
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11,11	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,49	0,97	0,00	3,40	0,00	0,00	0,97	0,49	1,94	1,94
0,00	0,92	0,00	1,83	0,00	0,00	0,00	0,00	1,83	0,92
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,69
6,73	4,48	6,73	3,59	0,00	0,00	0,00	0,45	3,14	4,04
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [%]
0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	4,17	0,00	10,40	0,86	1,00
18,79	0,35	0,00	0,35	4,61	1,77	1,77	29,01	0,39	0,98
0,00	0,00	0,00	2,63	5,26	0,00	2,63	24,08	0,50	0,90
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	55,56	23,11	0,20	0,25
0,00	0,00	0,00	0,00	3,88	0,97	0,00	3,60	0,60	0,71
0,00	0,92	0,00	0,92	4,59	2,75	1,83	57,49	0,35	0,85
0,00	0,00	0,00	0,00	15,38	7,69	15,38	41,20	0,00	1,00
27,35	0,45	0,00	-0,45	7,62	2,24	4,48	13,32	0,53	0,79
0,00	0,00	0,00	0,00	4,26	0,00	1,06	31,78	0,40	0,73

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 17. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle Targówek	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. Akacyjowa	0,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Kościelna	0,85	0,16	0,13	0,79	0,20	0,13	0,07	0,00	0,00
ul. Kwiatowa	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Niemcewicza	0,75	1,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00
ul. Nowa	0,89	0,09	0,00	0,00	0,14	0,09	0,00	1,00	0,00
ul. Ogrodowa	0,57	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Podlaska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Przechodnia	0,96	0,77	1,00	1,00	1,00	0,52	1,00	0,92	0,00
ul. Zambrowska	0,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,16	0,22	0,53	0,59	0,00	1,00	0,00	1,00	0,68	0,23
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,04	0,09	0,00	0,95	0,00	0,00	1,00	0,68	0,62	0,25
0,00	0,08	0,00	0,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,58	0,12
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00
0,61	0,40	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,63	1,00	0,52
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

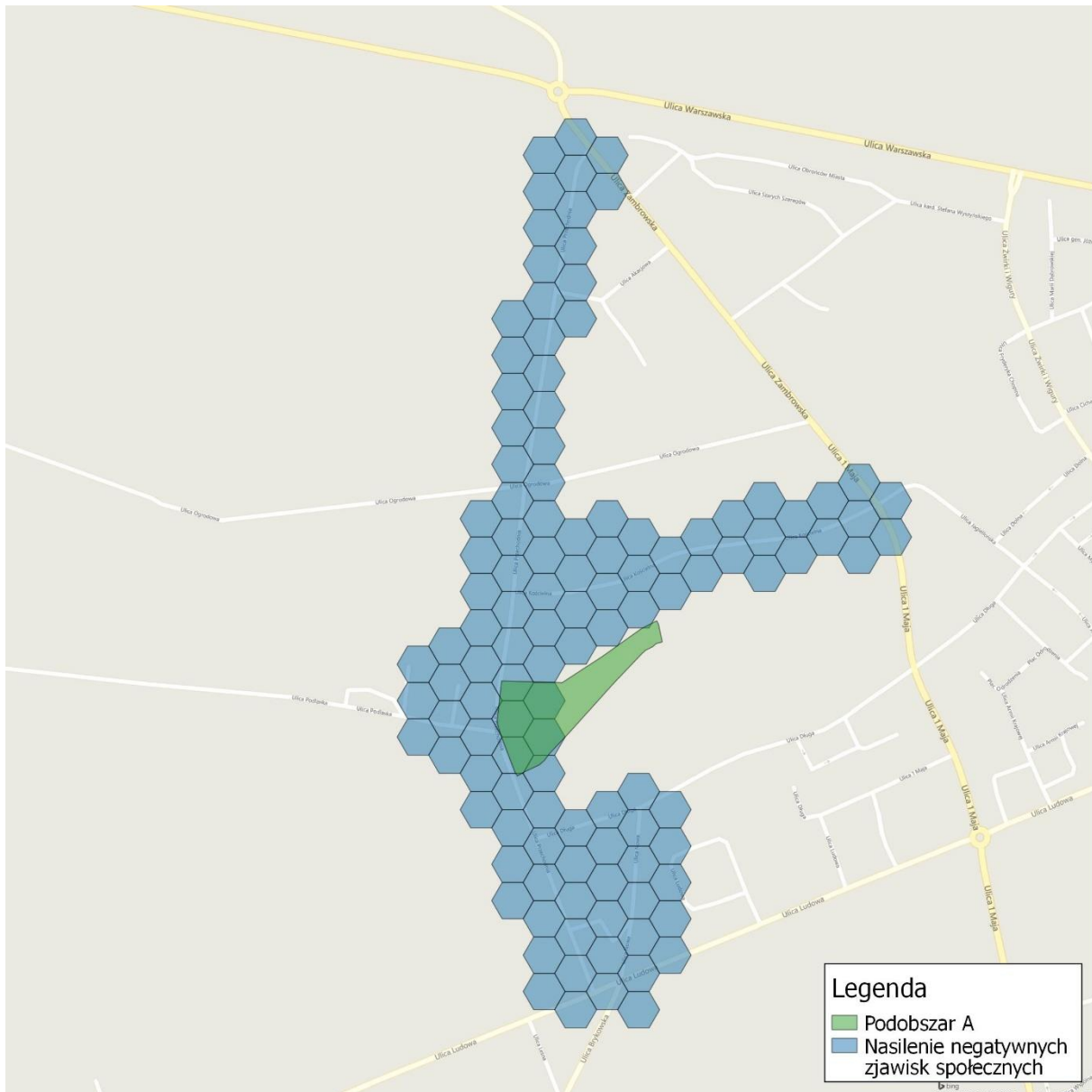
Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [%]
0,00	1,00	0,00	0,85	0,27	0,54	0,00	0,13	0,00	0,00
0,69	0,61	0,00	0,74	0,30	0,23	0,03	0,47	0,55	0,02
0,00	1,00	0,00	0,00	0,34	0,00	0,05	0,38	0,42	0,13
0,00	1,00	0,00	0,85	0,00	0,00	1,00	0,36	0,77	1,00
0,00	1,00	0,00	0,85	0,25	0,13	0,00	0,00	0,30	0,38
0,00	0,00	0,00	0,56	0,30	0,36	0,03	1,00	0,59	0,20
0,00	1,00	0,00	0,85	1,00	1,00	0,28	0,70	1,00	0,00
1,00	0,51	0,00	1,00	0,50	0,29	0,08	0,18	0,39	0,28
0,00	1,00	0,00	0,85	0,28	0,00	0,02	0,52	0,53	0,36

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 18. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

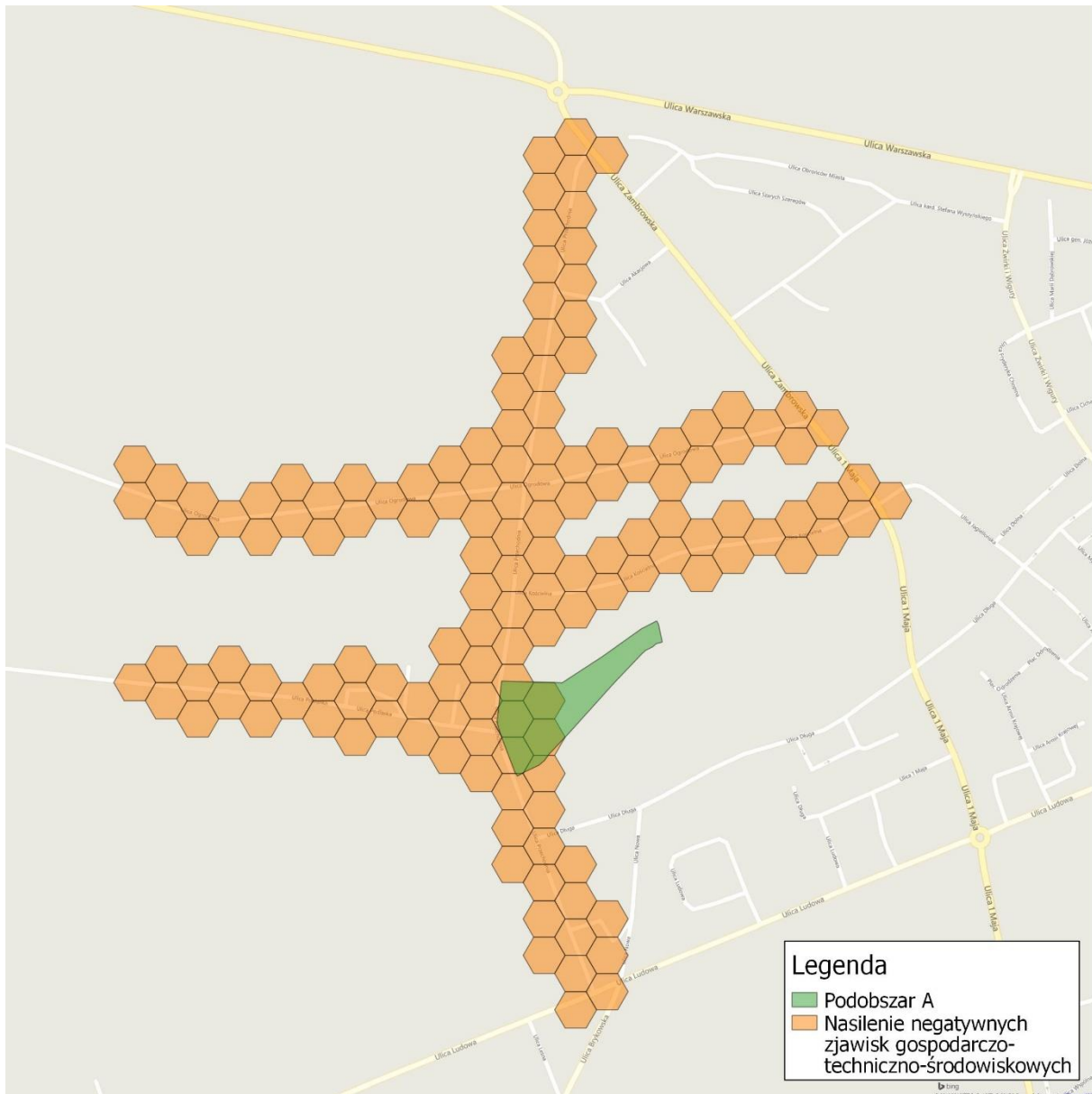
Osiedle Targówek	Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych	Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych	Koncentracja zjawisk negatywnych
ul. Akacyjowa	1,75	1,79	3,54
ul. Kościelna	8,04	2,34	10,38
ul. Kwiatowa	2,00	1,32	3,32
ul. Niemcewiczka	5,75	3,98	9,73
ul. Nowa	6,83	1,91	8,74
ul. Ogrodowa	1,95	3,03	4,98
ul. Podlaska	2,00	4,83	6,83
ul. Przechodnia	13,85	2,71	16,57
ul. Zambrowska	1,75	2,57	4,32
MEDIANA	2,00	2,57	6,83

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

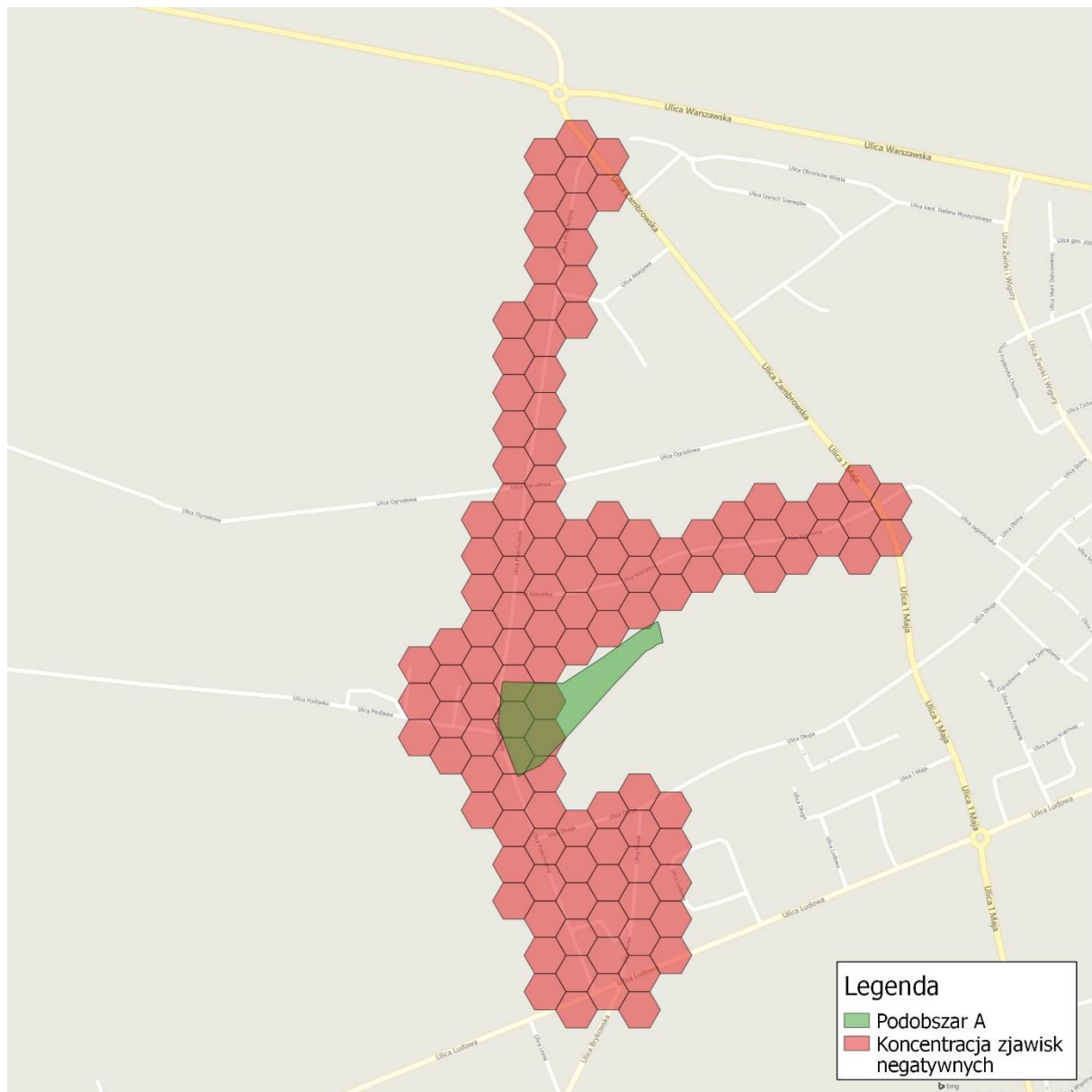
Rysunek 7. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 8. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

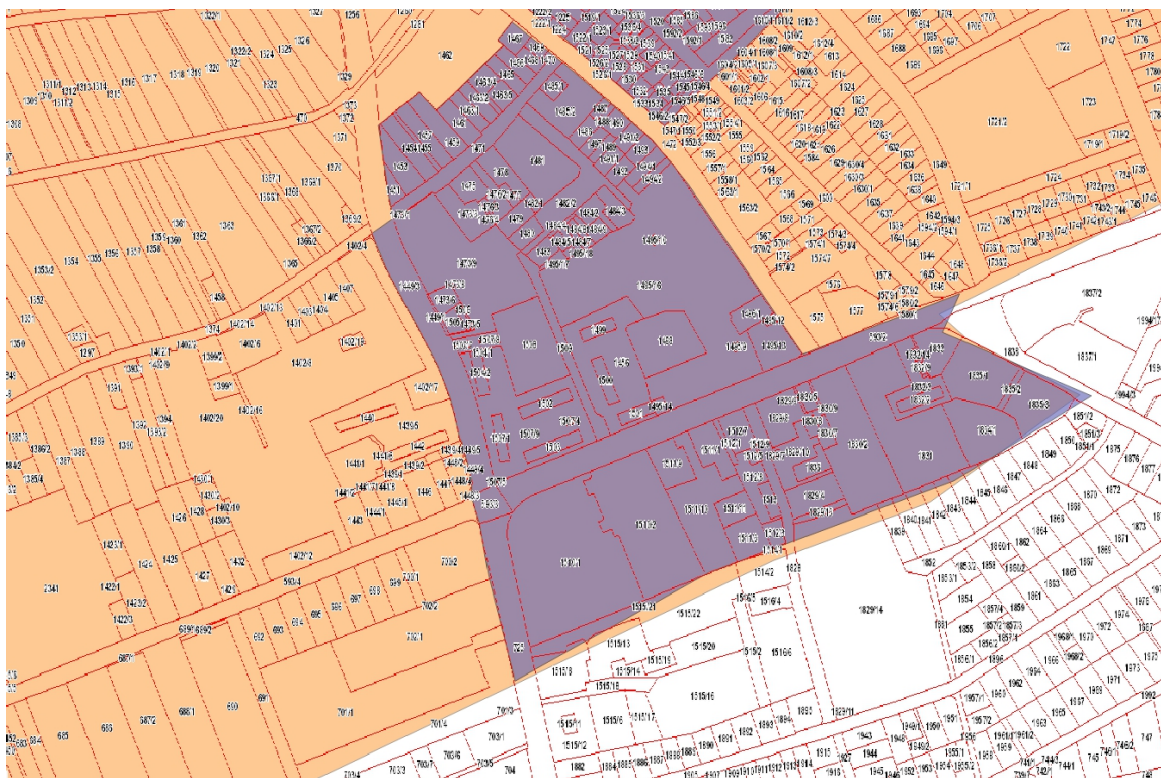

Rysunek 9. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

5.2. Podobszar B – Osiedle „ADM”

Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji

Podobszar B rewitalizacji obejmuje część terenu Osiedla „ADM” – centralną część miasta. Podobszar zajmuje powierzchnię 56,522 ha co stanowi 3,71% całkowitej powierzchni miasta. Liczba zamieszkujących teren wynosi 2119 osób, co w skali ogółu mieszkańców miasta stanowi 22,10%.

Rysunek 10. Zasięg rewitalizacji – Podobszar B (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

W skład podobszaru wchodzi następujące ulice: 1 Maja, Armii Krajowej, Długa, Jagiellońska, Ludowa oraz Plac Odrodzenia.

Przesłankami do wyznaczenia podobszaru rewitalizacji na terenie osiedla ADM były zjawiska kryzysowe zidentyfikowane przede wszystkim w sferze społecznej oraz w mniejszym stopniu gospodarczej, technicznej oraz środowiskowej.

Pomoc społeczna

Łącznie na terenie osiedla ADM pomocą społeczną było objętych 106 rodzin. Najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwało ulice: 1 Maja, Armii Krajowej oraz Ludowa. Sytuacja ta wiąże się m.in. z występowaniem lokali socjalnych na terenie osiedla przy ul. 1 Maja oraz Ludowej.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Bezrobocie

Największą koncentrację osób bezrobotnych na terenie osiedla ADM odnotowano przy ul. 1 Maja (66 osób) oraz Ludowej (71 osób). Przy ul. Ludowej odnotowano również najwyższą liczbę osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (21 osób).

Aktywność społeczna

Średnia frekwencja wyborcza na terenie osiedla ADM wyniosła 51%. Najniższą frekwencję odnotowano przy ul. Jagiellońskiej i Armii Krajowej.

Działalność gospodarcza

Przy ulicach: Jagiellońskiej oraz pl. Odrodzenia nie zarejestrowane zostały żadne podmioty gospodarcze.

Azbest

Największą masę odpadów na terenie osiedla ADM odnotowano przy ul. Długiej oraz 1 Maja.

Gospodarka odpadami

Ulice, przy których mniej niż 50% mieszkańców zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów to: pl. Odrodzenia oraz ul. Jagiellońska.

Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji

Poniższe wskaźniki prezentują jak na podobszarze rewitalizacji koncentrują się negatywne zjawiska występujące na obszarze zdegradowanym, które spowodowały wyznaczenie Podobszaru B na terenie Osiedla ADM.

Tabele przedstawiają szczegółowe wartości wskaźników w układzie przestrzennym (podział na ulice), koncentrując się głównie na pogłębionej analizie kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 19. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle ADM	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. 1 Maja	-1,13	0,64	0,35	0,28	0,21	0,35	0,64	0,14	0,21
ul. Armii Krajowej	0,20	1,21	0,61	0,20	0,81	1,42	1,01	1,21	0,20
ul. Brykowska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Długa	-1,10	0,55	0,00	0,18	0,37	0,37	0,55	0,37	0,00
ul. Jagiellońska	0,35	1,06	0,71	0,18	0,35	0,53	0,35	0,00	0,18
ul. Ludowa	-0,67	0,41	0,10	0,05	0,05	0,10	0,10	0,05	0,05
pl. Odrodzenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
0,71	0,92	0,00	1,42	0,00	0,14	0,14	0,21	1,13	1,70
0,61	1,21	0,00	3,44	0,00	0,61	0,81	0,40	2,23	2,63
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,18	0,91	0,37	1,10	0,00	0,18	0,18	0,55	1,10	0,73
0,71	1,42	0,18	1,77	0,18	0,00	0,35	0,00	1,42	1,06
0,16	0,36	0,21	1,55	0,21	0,05	0,10	0,31	1,09	1,96
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [%]
0,43	0,00	0,00	0,43	4,68	1,06	2,62	4,24	0,69	0,90

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

0,00	0,40	0,00	0,20	5,67	2,23	2,63	0,00	0,83	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	70,85	1,00	1,00
0,00	0,18	0,00	-0,18	3,84	1,83	1,28	11,90	0,53	0,93
0,00	0,71	1,00	0,00	3,72	0,71	1,59	2,08	0,48	1,00
0,10	0,47	1,00	0,10	3,67	1,09	1,96	1,43	0,58	0,98
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,67	0,20	1,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 20. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle ADM	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. 1 Maja	1,00	0,53	0,50	1,00	0,26	0,25	0,63	0,12	1,00
ul. Armii Krajowej	0,10	1,00	0,86	0,71	1,00	1,00	1,00	1,00	0,95
ul. Brykowska	0,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Długa	0,97	0,45	0,00	0,64	0,45	0,26	0,54	0,30	0,00
ul. Jagiellońska	0,00	0,87	1,00	0,62	0,44	0,37	0,35	0,00	0,83
ul. Ludowa	0,69	0,34	0,15	0,18	0,06	0,07	0,10	0,04	0,24
pl. Odrodzenia	0,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
1,00	0,65	0,00	0,41	0,00	0,23	0,18	0,39	0,51	0,65
0,86	0,86	0,00	1,00	0,00	1,00	1,00	0,74	1,00	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,26	0,65	1,00	0,32	0,00	0,30	0,23	1,00	0,49	0,28
1,00	1,00	0,48	0,51	0,86	0,00	0,44	0,00	0,64	0,40
0,22	0,26	0,57	0,45	1,00	0,09	0,13	0,57	0,49	0,75
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [%]
1,00	1,00	0,00	0,00	0,83	0,48	1,00	0,06	0,38	1,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

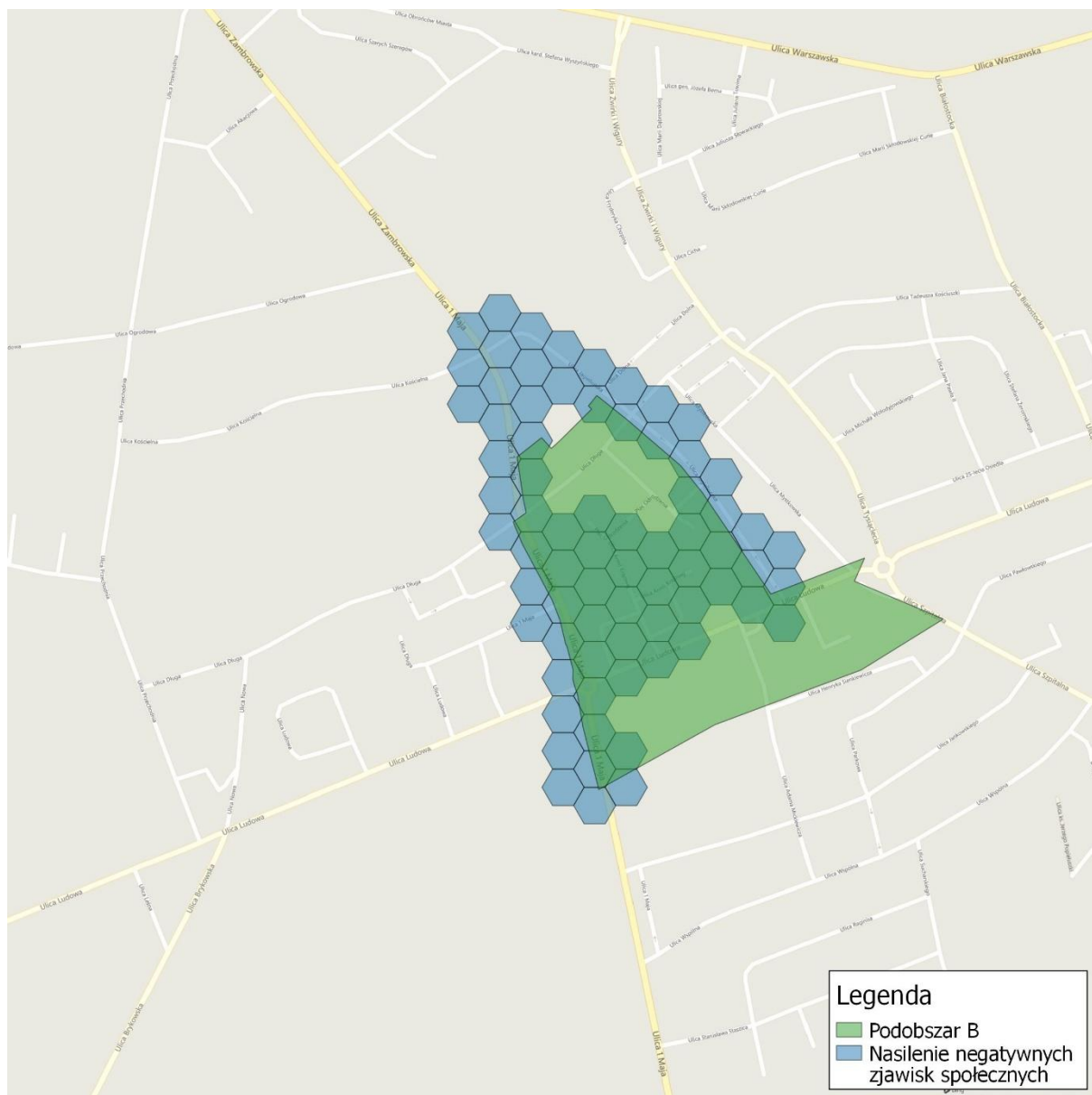
0,00	0,43	0,00	0,37	1,00	1,00	1,00	0,00	0,21	0,00
0,00	1,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00
0,00	0,74	0,00	1,00	0,68	0,82	0,49	0,17	0,59	0,77
0,00	0,00	1,00	0,70	0,66	0,32	0,61	0,03	0,65	0,00
0,24	0,34	1,00	0,53	0,65	0,49	0,75	0,02	0,53	0,17
0,00	1,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00	0,08	1,00	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 21. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

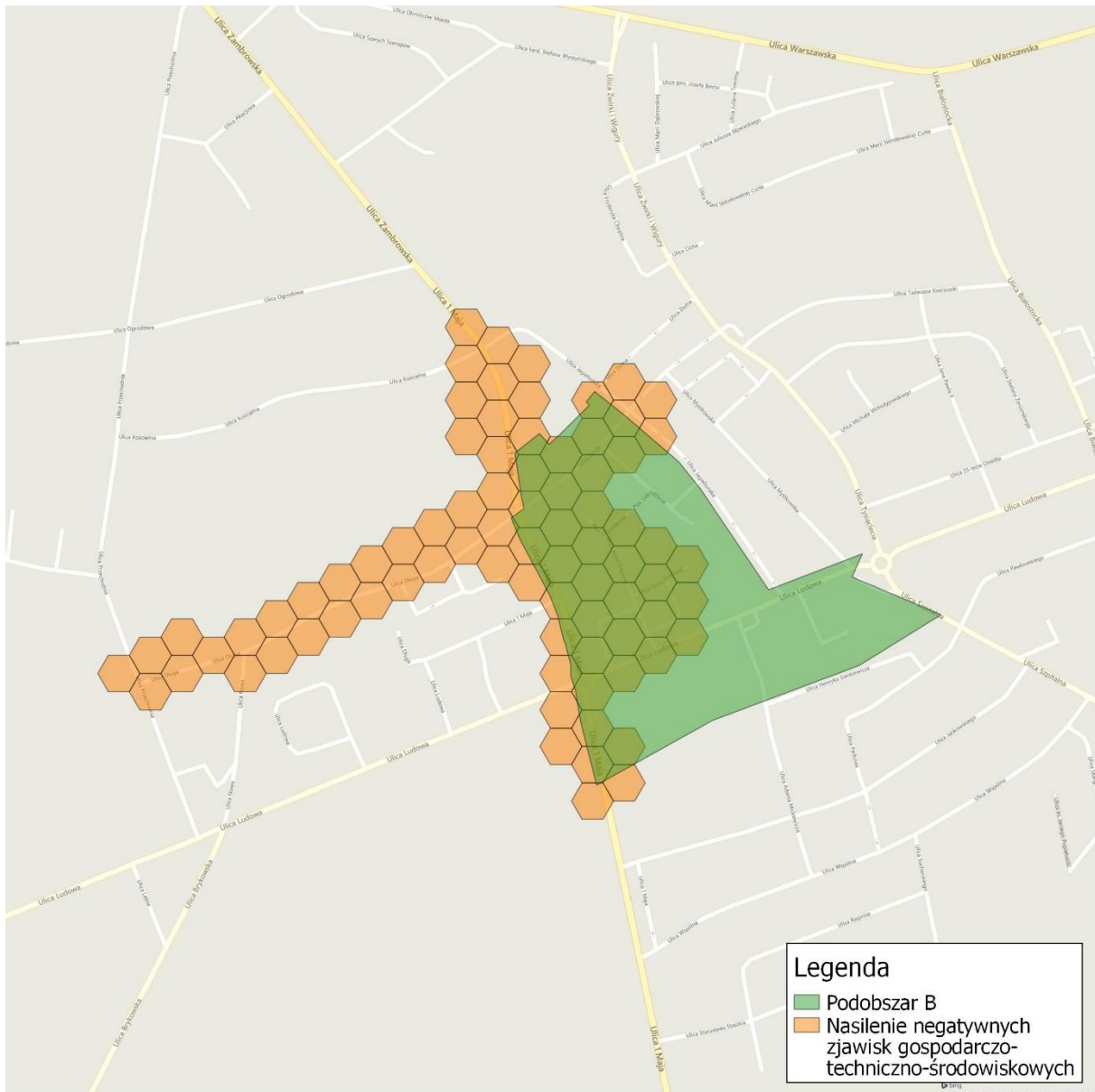
Osiedle ADM	Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych	Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych	Koncentracja zjawisk negatywnych
ul. 1 Maja	11,30	3,75	15,05
ul. Armii Krajowej	15,50	3,58	19,08
ul. Brykowska	1,24	1,70	2,94
ul. Długa	8,88	4,52	13,40
ul. Jagiellońska	10,82	2,95	13,77
ul. Ludowa	7,97	3,13	11,10
pl. Odrodzenia	1,24	1,78	3,02
MEDIANA	8,88	3,13	13,40

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

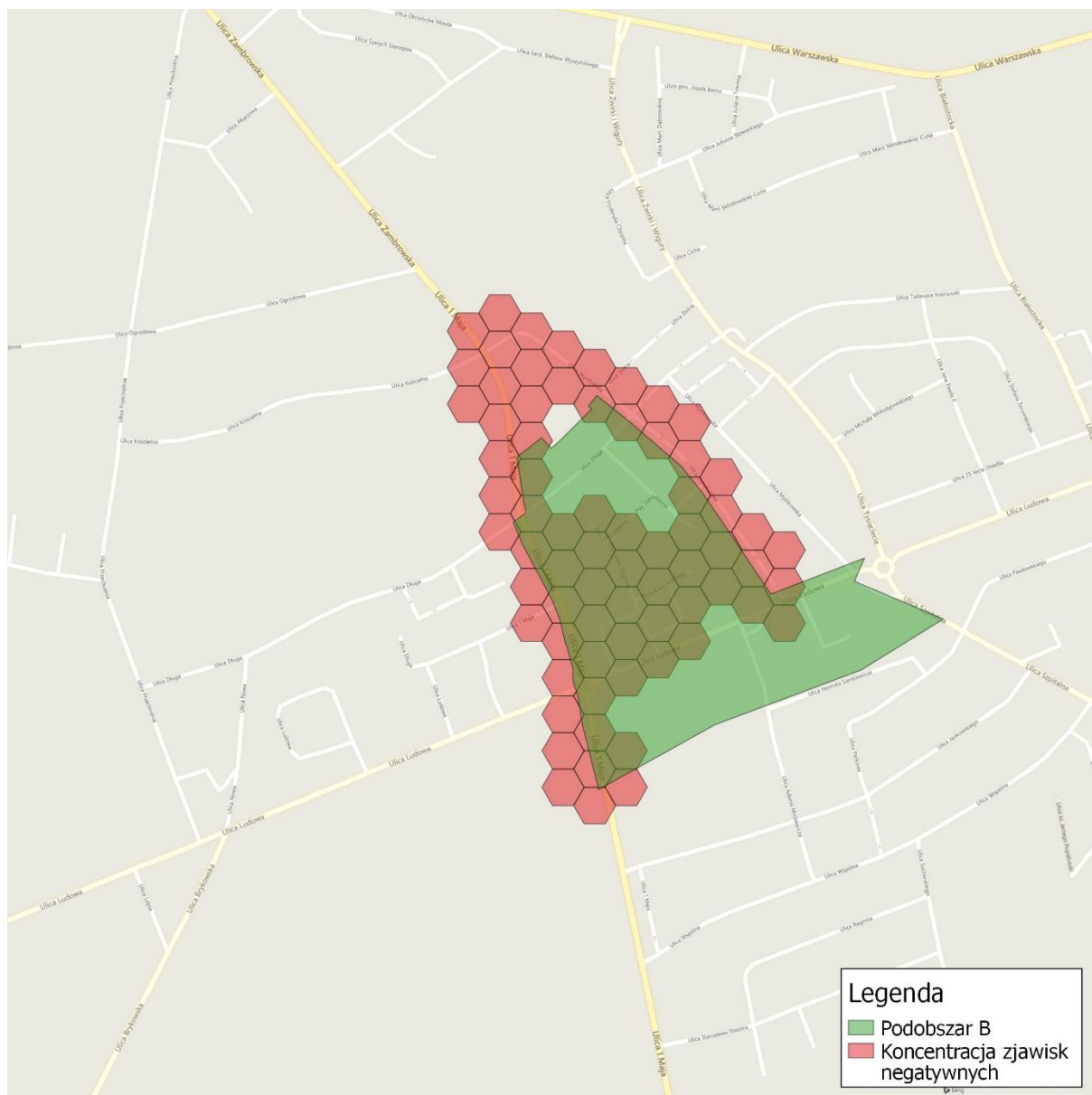
Rysunek 11. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Rysunek 12. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

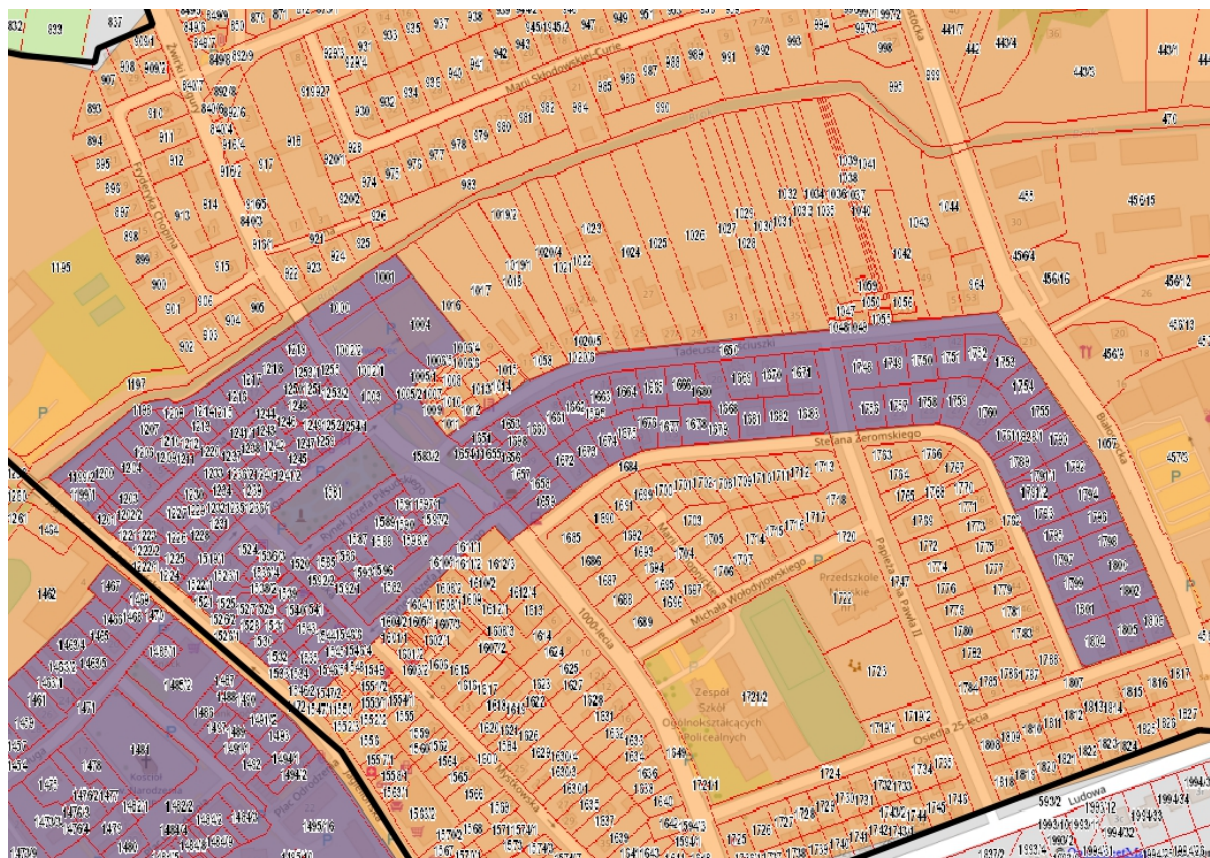

Rysunek 13. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

5.3. Podobszar C – Osiedle „1000-lecia i 30-lecia”

Charakterystyka ogólna podobszaru rewitalizacji

Podobszar B rewitalizacji obejmuje część terenu Osiedla „1000-lecia i 30-lecia” – północno-centralną część miasta. Podobszar zajmuje powierzchnię 28,617 ha co stanowi 1,88 % całkowitej powierzchni miasta. Liczba zamieszkujących teren wynosi 220 osób, co w skali ogółu mieszkańców miasta stanowi 2,29%.

Rysunek 14. Zasięg rewitalizacji – Podobszar C (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)

W skład osiedla wchodzi następujące fragmenty ulic: 1000-lecia, Mystkowskiej, Kościuszki, Żeromskiego, Białostockiej, Żwirki i Wigury oraz w całości ul. Dolna i Rynek Piłsudskiego.

Teren ten został objęty obszarem rewitalizacji ze względu na równomierne przenikanie się zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oraz gospodarczej, technicznej i środowiskowej.

Pomoc społeczna

Najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie osiedla 1000-lecia i 30-lecia odnotowano przy ul. Kościuszki. Najwięcej rodzin korzystających z pomocy finansowej z MOPS w Wysokim Mazowieckim pobierały rodziny zamieszkujące ul. Białostocką, Kościuszkę i Żeromskiego.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Bezrobocie

Najwięcej osób bezrobotnych odnotowano przy ul. Białostockiej (16 osób, z czego 11 osób długotrwale nie posiada zatrudnienia).

Azbest

Na terenie osiedla 1000-lecia stwierdzono obecność wyrobów azbestowych. Największą masę tego odpadu zinwentaryzowano przy ul. Kościuszki.

Gospodarka odpadami

Osiedle charakteryzuje się niskim poziomem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Najmniej mieszkańców deklarujących segregację odpadów komunalnych zamieszkuje przy ul. Rynek Piłsudskiego, Mystkowskiej oraz 1000-lecia.

Stan bezpieczeństwa

Podczas ankietyzacji mieszkańcy wskazywali, że jednym z najmniej bezpiecznych osiedli w mieście jest m.in. 1000-lecia i 30-lecia.

Pogłębiona diagnoza podobszaru rewitalizacji

Poniższe wskaźniki prezentują jak na podobszarze rewitalizacji koncentrują się negatywne zjawiska występujące na obszarze zdegradowanym, które spowodowały wyznaczenie Podobszaru C na terenie Osiedla 1000-lecia i 30-lecia.

Tabele przedstawiają szczegółowe wartości wskaźników w układzie przestrzennym (podział na ulice), koncentrując się głównie na pogłębionej analizie kwestii społecznych dla określenia potrzeb podjęcia wyprzedzających działań o charakterze społecznym.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 22. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle 1000-lecia i 30-lecia	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. 1000-lecia	1,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. 25-lecia Osiedla	1,02	1,02	0,00	0,00	0,00	1,02	0,00	1,02	0,00
ul. Bema	-13,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Białostocka	-0,60	0,60	0,00	1,19	0,60	0,60	0,60	1,79	0,00
ul. Cicha	-10,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Dąbrowskiej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Dolna	0,00	0,00	0,00	2,63	0,00	2,63	2,63	0,00	0,00
ul. Jana Pawła II	-2,08	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Konopnickiej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Kościuszki	-1,54	3,85	0,00	0,00	0,77	3,08	0,77	0,77	0,00
ul. Mystkowska	0,00	0,93	0,00	0,93	0,00	0,93	0,00	0,93	0,00
ul. Rynek Piłsudskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Skłodowskiej	1,39	0,69	0,00	0,00	0,00	0,69	0,00	0,69	0,00
ul. Słowackiego	0,00	1,12	1,12	0,00	0,00	1,12	2,25	1,12	1,12
ul. Sobieskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Szopena	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	2,00	2,00	0,00	2,00
ul. Tuwima	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Warszawska	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Wołodyjowskiego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Żeromskiego	0,00	2,42	0,00	0,81	0,00	0,81	0,00	2,42	0,00
ul. Żwirki i Wigury	0,00	2,70	0,00	0,00	1,35	1,35	0,00	2,70	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
0,00	0,00	0,00	3,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,85
1,02	1,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,04
0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	3,33	0,00	10,00	3,33
1,19	1,79	1,19	5,36	0,00	0,60	0,00	1,79	4,17	1,19
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	2,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2,31	3,85	0,00	3,85	0,00	0,00	0,00	0,77	3,85	3,08
0,93	0,93	0,93	0,93	0,00	0,00	0,00	0,93	0,93	0,93
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,69	0,69	0,00	1,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,69	0,69
0,00	1,12	0,00	1,12	1,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,78
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,35
2,42	2,42	0,00	1,61	0,00	0,00	0,00	0,00	1,61	0,81
1,35	2,70	2,70	1,35	0,00	0,00	0,00	0,00	1,35	1,35

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [%]
0,00	1,85	0,00	0,00	1,85	1,85	0,00	0,87	0,32	0,95
0,00	0,00	0,00	0,00	3,06	0,00	3,06	12,49	0,50	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,07	0,57	1,00
5,95	0,00	0,00	1,19	9,52	1,79	6,55	8,81	0,40	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	5,26	0,00	5,26	6,57	0,33	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,00	0,43	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	2,63	0,00	0,00	34,69	0,50	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	2,08	2,08	2,08	0,00	0,57	0,92
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19,07	0,60	1,00
0,00	0,00	0,00	0,77	7,69	1,54	3,85	34,10	0,55	0,89
0,00	0,00	0,00	0,00	6,54	0,93	1,87	7,90	0,31	0,96
0,00	1,64	0,00	-1,64	3,28	0,00	1,64	24,55	0,29	0,96
0,00	0,00	0,00	-0,69	2,08	0,00	1,39	12,90	0,61	1,00
0,00	0,00	0,00	-2,25	2,25	1,12	1,12	13,36	0,56	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,67	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	0,00	2,00	20,80	0,60	1,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,88	0,60	1,00
0,00	0,00	0,00	2,78	0,00	0,00	0,00	38,05	0,13	0,94
0,00	0,00	0,00	4,35	0,00	0,00	0,00	6,10	0,00	1,00
0,00	0,00	0,00	0,81	1,61	0,00	0,81	11,29	0,61	1,00
0,00	0,00	1,00	0,00	5,41	2,70	4,05	13,00	0,39	1,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 23. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Osiedle 1000-lecia i 30-lecia	Saldo migracji na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezrobocie na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na chorobę na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na bezradność w opiece na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na alkoholizm na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na ubóstwo na 100 osób	Liczba zasiłków ze względu na niepełnosprawność na 100 osób	Liczba zasiłków stałych na 100 osób	Liczba usług opiekuńczych na 100 osób
ul. 1000-lecia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. 25-lecia Osiedla	0,05	0,27	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,38	0,00
ul. Bema	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Białostocka	0,16	0,15	0,00	0,45	0,30	0,19	0,23	0,66	0,00
ul. Cicha	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Dąbrowskiej	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Dolna	0,12	0,00	0,00	1,00	0,00	0,86	1,00	0,00	0,00
ul. Jana Pawła II	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Konopnickiej	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Kościuszki	0,22	1,00	0,00	0,00	0,38	1,00	0,29	0,28	0,00
ul. Mystkowska	0,12	0,24	0,00	0,36	0,00	0,30	0,00	0,35	0,00
ul. Rynek Piłsudskiego	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Skłodowskiej	0,03	0,18	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,26	0,00
ul. Słowackiego	0,12	0,29	1,00	0,00	0,00	0,37	0,85	0,42	0,56
ul. Sobieskiego	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Szopena	0,12	0,00	0,00	0,00	1,00	0,65	0,76	0,00	1,00
ul. Tuwima	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Warszawska	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Wołodyjowskiego	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ul. Żeromskiego	0,12	0,63	0,00	0,31	0,00	0,26	0,00	0,90	0,00
ul. Żwirki i Wigury	0,12	0,70	0,00	0,00	0,68	0,44	0,00	1,00	0,00

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Liczba zasiłków okresowych na 100 osób	Liczba zasiłków jednorazowych na 100 osób	Liczba dopłat do kosztów pobytu na 100 osób	Liczba zasiłków rodzinnych na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu urodzenia dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu samotnego wychowywania dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu niepełnosprawnego dziecka na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na 100 osób	Liczba dodatków z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na 100 osób	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych na 100 osób
0,00	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43
0,42	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,47
0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00	0,00	1,00	0,77
0,49	0,46	0,44	0,54	0,00	1,00	0,00	1,00	0,42	0,27
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,95	1,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,43	0,38	0,71
0,39	0,24	0,35	0,09	0,00	0,00	0,00	0,52	0,09	0,21
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,29	0,18	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,16
0,00	0,29	0,00	0,11	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,92
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,64
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00
1,00	0,63	0,00	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,16	0,19
0,56	0,70	1,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,31

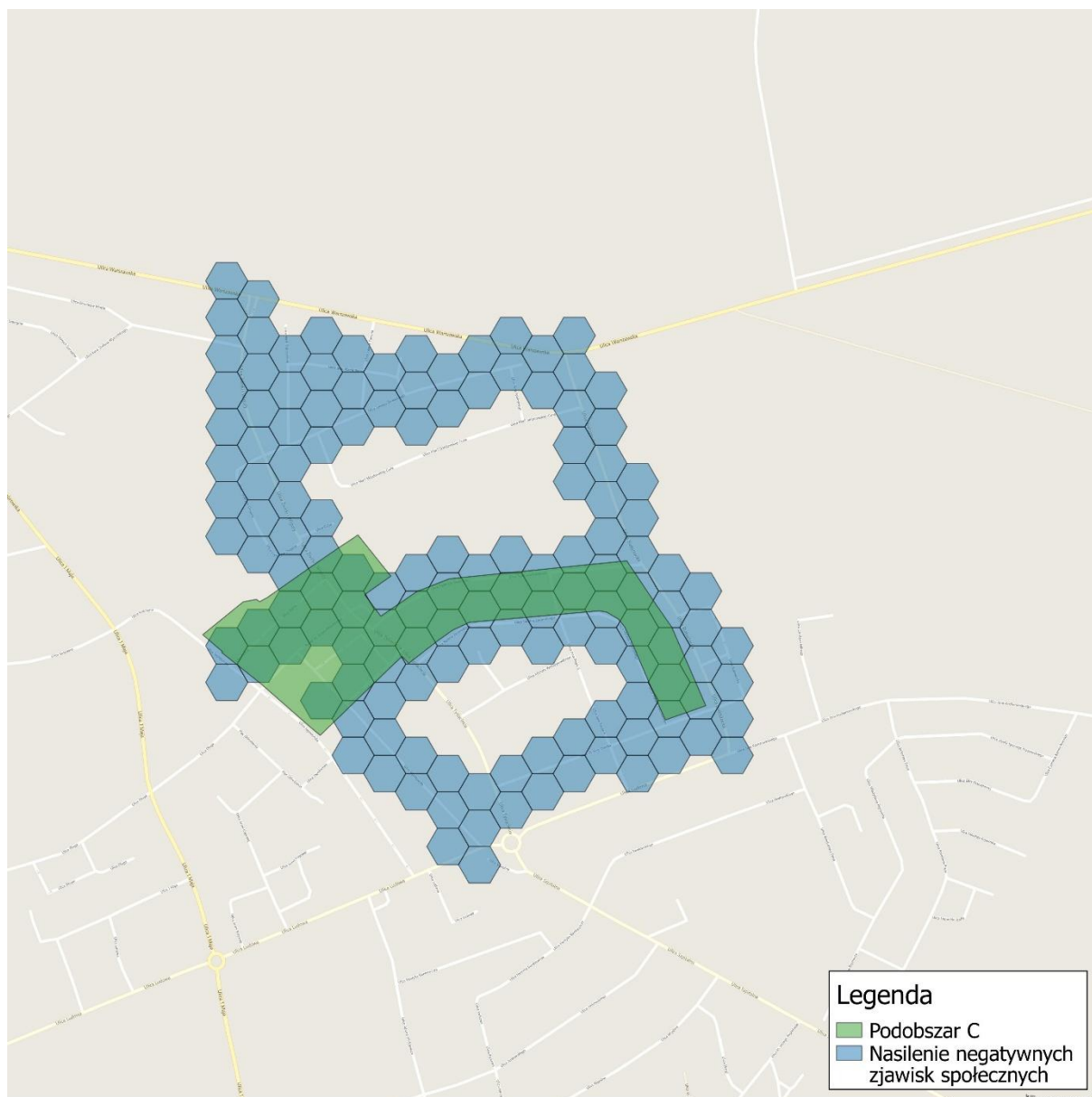
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Liczba mieszkańców lokali socjalnych na 100 osób	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	Postulat o wzmożone patrole policji (0-NIE, 1-TAK)	Saldo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych ogółem na 100 osób	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia na 100 osób	Liczba osób długotrwale pozostających bez pracy na 100 osób	Masa [t] wyrobów azbestowych na 100 osób	Stosunek budynków segregujących odpady [%]	Stosunek podłączenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnej [%]
0,00	0,00	0,00	0,66	0,19	0,69	0,00	0,02	0,53	0,45
0,00	1,00	0,00	0,66	0,32	0,00	0,47	0,33	0,25	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,16	0,14	0,00
1,00	1,00	0,00	0,48	1,00	0,66	1,00	0,23	0,40	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,55	0,00	0,80	0,17	0,50	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,58	0,36	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,28	0,00	0,00	0,91	0,25	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,22	0,77	0,32	0,00	0,14	0,69
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,50	0,10	0,00
0,00	1,00	0,00	0,54	0,81	0,57	0,59	0,90	0,17	1,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,69	0,35	0,29	0,21	0,54	0,39
0,00	0,11	0,00	0,91	0,34	0,00	0,25	0,65	0,57	0,32
0,00	1,00	0,00	0,76	0,22	0,00	0,21	0,34	0,08	0,00
0,00	1,00	0,00	1,00	0,24	0,42	0,17	0,35	0,16	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,21	0,00	0,31	0,55	0,10	0,00
0,00	1,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,00	0,47	0,10	0,00
0,00	1,00	0,00	0,24	0,00	0,00	0,00	1,00	0,81	0,56
0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,16	1,00	0,00
0,00	1,00	0,00	0,54	0,17	0,00	0,12	0,30	0,08	0,00
0,00	1,00	1,00	0,66	0,57	1,00	0,62	0,34	0,41	0,00

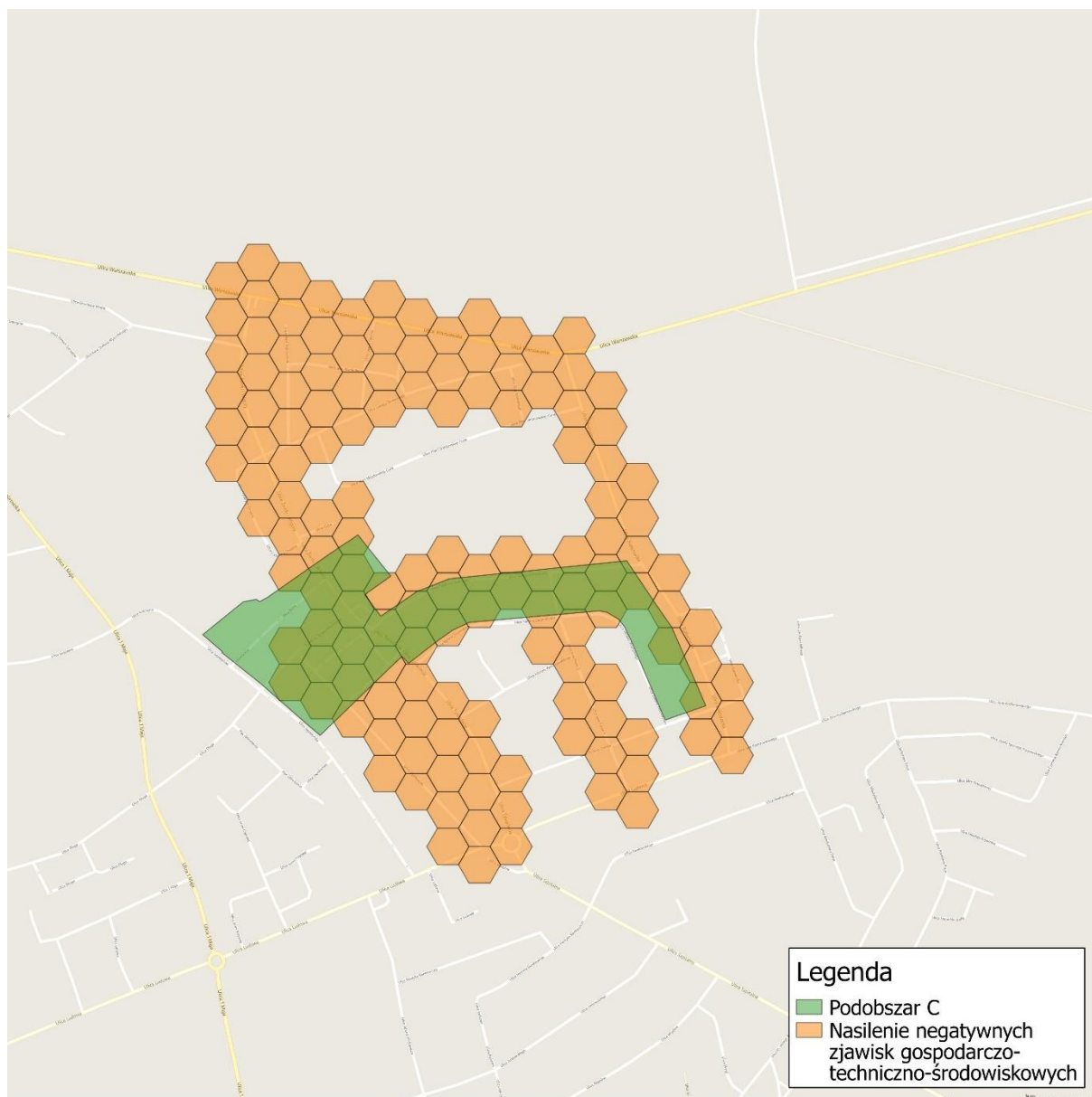
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 24. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

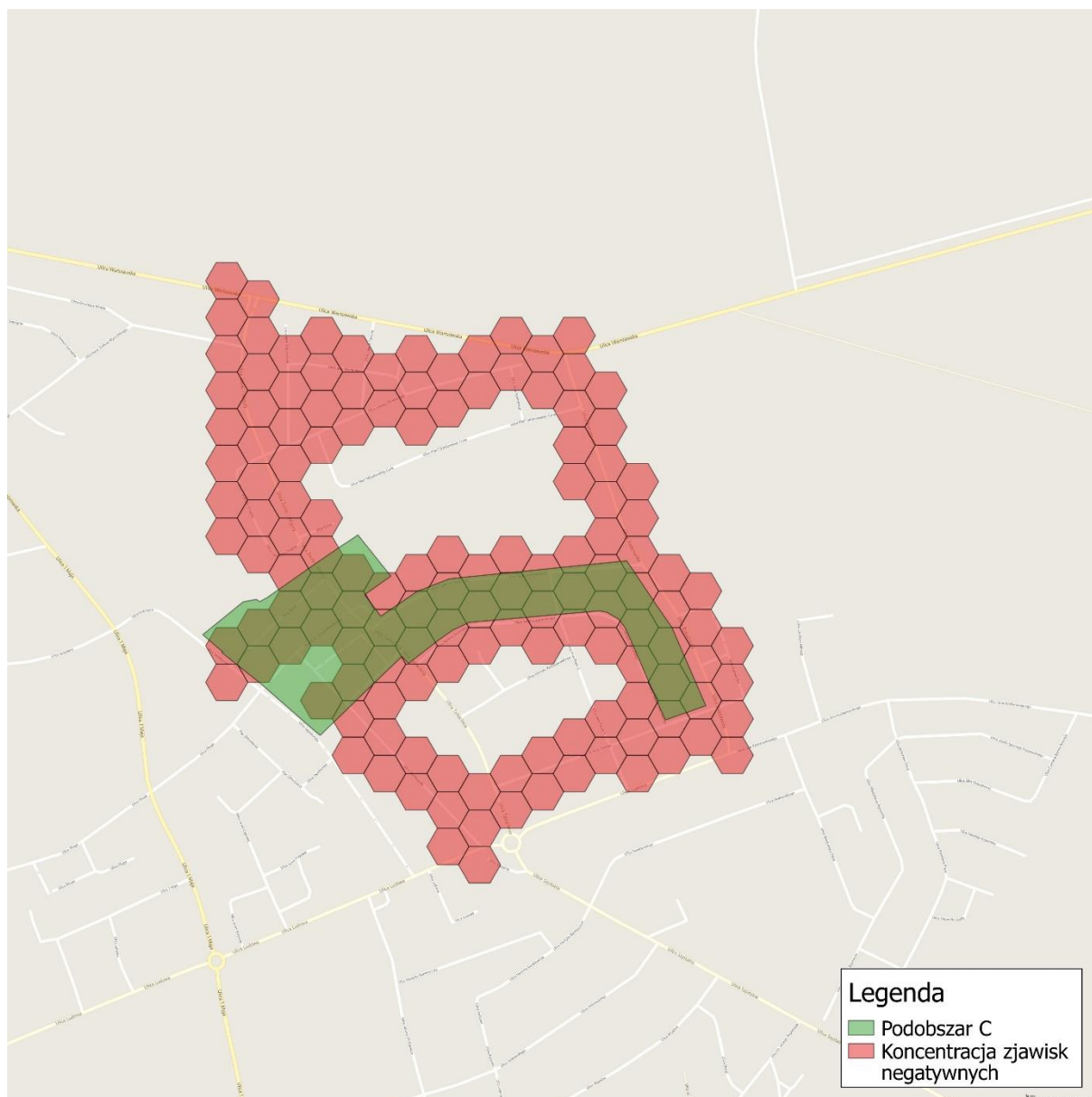
Osiedle 1000-lecia i 30-lecia	Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych	Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych	Koncentracja zjawisk negatywnych
ul. 1000-lecia	0,80	2,54	3,33
ul. 25-lecia Osiedla	3,19	2,03	5,21
ul. Bema	5,77	0,96	6,73
ul. Białostocka	8,77	3,77	12,54
ul. Cicha	1,82	2,69	4,50
ul. Dąbrowskiej	1,12	1,59	2,72
ul. Dolna	4,24	2,10	6,34
ul. Jana Pawła II	1,26	2,80	4,06
ul. Konopnickiej	1,12	1,26	2,38
ul. Kościuszki	8,05	4,58	12,62
ul. Mystkowska	4,27	3,11	7,38
ul. Rynek Piłsudskiego	0,24	3,04	3,28
ul. Skłodowskiej	2,53	1,62	4,15
ul. Słowackiego	6,02	2,33	8,35
ul. Sobieskiego	1,12	0,66	1,78
ul. Szopena	5,45	1,82	7,27
ul. Tuwima	1,12	1,23	2,35
ul. Warszawska	1,76	2,61	4,37
ul. Wołodyjowskiego	2,12	1,16	3,28
ul. Żeromskiego	5,35	1,21	6,56
ul. Żwirki i Wigury	7,78	3,60	11,38
MEDIANA	2,53	2,10	4,50

Rysunek 15. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 16. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 17. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

6. ANALIZA SWOT

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- STRENGTHS (mocne strony miasta, które należy wykorzystane będą sprzyjać jego rozwojowi, a w chwili obecnej pozytywnie wyróżniające miasto w otoczeniu);
- WEAKNESSES (słabe strony miasta, których niewyeliminowanie bądź niezniwelowanie siły ich oddziaływania będzie hamować rozwój miasta);
- OPPORTUNITIES (szanse – uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpływać pozytywnie na rozwój miasta);
- THREATS (zagrożenia – czynniki obecnie nie paraliżujące funkcjonowania miasta, ale mogące być zagrożeniem w przyszłości dla sprawności miasta).

Tabela 25. Analiza SWOT (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie diagnozy oraz konsultacji społecznych)

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Zakłady produkcyjne z krajową dystrybucją, • Stosunkowo niskie bezrobocie, • Funkcja miasta jako ośrodka o znaczeniu ponadlokalnym - siedziba powiatu, • Dobrze rozwinięta sieć wodociągowo-kanalizacyjna, • Duża dostępność terenów zielonych, • Diagnozowanie w mieście problemów społecznych (alkoholizm, narkomania), • Wykształcone i gotowe do aktywności młode pokolenie, • Szeroka dostępność urzędów i instytucji publicznych, • Dobrze rozwinięta baza edukacyjna, • Duża liczba terenów inwestycyjnych (np. przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe). 	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo duża część mieszkańców korzystająca z pomocy społecznej, • Niska frekwencja wyborcza, • Niska aktywność społeczna w sferze kultury – słabe zaplecze kulturalno-rozrywkowe, • Mała liczba miejsc do rekreacji i spędzania czasu wolnego, • Brak atrakcji turystycznych, • Niedostateczna liczba miejsc parkingowych, • Niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, • Mała mobilność zawodowa i przestrzenna społeczności lokalnej, • Znaczna masa występujących wyrobów azbestowych, • Brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych, • Brak integracji społecznej, • Występujące akty wandalizmu, • Zaniebane i niebezpieczne tereny (np. dworzec PKS), • Słabe skomunikowanie z większymi ośrodkami.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">● Dostępność funduszy zewnętrznych na działania rewitalizacyjne w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020,● Rozwój AKO oraz wprowadzanie nowych udogodnień dla przedsiębiorców,● Wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój lokalny,● Wzrost partycypacji szerokiego grona interesariuszy i współpraca między nimi na rzecz rozwoju miasta,● Plany modernizacji istniejącej infrastruktury, zagospodarowania terenów zielonych oraz realizacja nowych przedsięwzięć,● Wzrost zainteresowania mieszkańców aktywnym spędzaniem wolnego czasu,● Plan budowy obwodnicy – zwiększenie płynności ruchu w mieście.	<ul style="list-style-type: none">● Emigracja zarobkowa młodych i wykształconych mieszkańców miasta,● Uzależnienie miejscowego rynku pracy głównie od jednego zakładu produkcyjnego,● Wysoka konkurencyjność pobliskich aglomeracji w zakresie ofert pracy i zamieszkania ludzi młodych,● Trudne warunki dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w kraju – niekorzystna polityka podatkowa państwa i duże obciążenia dla podmiotów gospodarczych,● Wzrost zamożności części społeczeństwa – pojawiające się rozwarstwienie społeczne,● Starzenie się społeczeństwa,● Rosnące koszty inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej.

Lokalny potencjał obszaru rewitalizacji i jego znaczenie dla rozwoju miasta

Przyjmuje się, że wszyscy Interesariusze procesów rozwojowych wykorzystają szanse jakie stwarza położenie obszaru rewitalizacji. Na obszarze rewitalizacji miasto będzie partnerem instytucji i organizacji, które swoim działaniem mogą przyczynić się do podniesienia poziomu jakości życia społeczności lokalnych. Działanie skierowane byłoby przede wszystkim do osób wymagających największej pomocy, tj. mieszkańców lokali socjalnych na Podobszarze A. Tereny te mają wielki potencjał na aktywizację mieszkańców i skłonienia ich do integracji społecznej oraz samodzielnego zagospodarowania dostępnych terenów w obrębie „podwórka”. Poza tym zagospodarowanie przyległych terenów zielonych przy dolinie rzecznej, co pozwoli na uporządkowanie przestrzeni jak i zapobiegać będzie dalszej marginalizacji tej okolicy.

Załagodzenie patologii społecznych występujących na terenie Podobszaru A jest istotne dla prawidłowego i bezpiecznego udostępnienia terenów rekreacyjnych znajdujących się w bliskiej odległości lokali socjalnych. Miasto posiada wiele terenów zielonych będących potencjalnym miejscem rekreacji przy odpowiednim zagospodarowaniu. Jednym z takich miejsc jest teren przy rzece Brok na Podobszarze A. Właściwa rekultywacja brzegu rzeki pozwoliłaby na stworzenie głównego miejsca spotkań i spędzania czasu wolnego mieszkańców nie tylko obszaru rewitalizacji, ale również całego miasta.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Miasto silnie umocowane w sieci przepływów towarów będzie kształtowało swój potencjał odpowiedni do wyzwań i potrzeb. Promocja gospodarcza powinna promować otwartość i gotowość najważniejszych procesów rozwojowych do przyjmowania inwestorów czy specjalistów wysokiej klasy wzmacniających potencjał lokalnej gospodarki. Taką możliwość daje teren dworca PKS, który obecnie jest słabo doinwestowany i nie wykorzystuje się w pełni jego potencjału. Przeznaczenie części tych terenów pod usytuowanie pawilonu handlowo-usługowego lub galerii, znacznie poprawiłoby lokalną gospodarkę. Modernizacja dworca i poprawienie komunikacji znacznie zwiększyłoby przepływ osób, a co za tym idzie towarów i usług. Różnorodność typów zabudowy w centrum oraz ich wymieszanie w strukturze miasta znacznie zwiększa atrakcyjność inwestowania na obszarze objętym rewitalizacją. Przy znacznym zasobie zabudowy umożliwia to adaptowanie obiektów na potrzeby zróżnicowanych funkcji, co może wpływać korzystnie na jakość życia w centrum. Należy tu zwrócić uwagę, że budynek dworca jest obiektem, który ze względu na rozwiązania konstrukcyjne i budowlane będzie poddawany analizie opłacalności przebudowy i remontu w stosunku do jego odtworzenia. W zależności od wyników analizy wykonanej w trakcie opracowywania dokumentacji technicznej podjęta zostanie decyzja w tej kwestii.

Rewitalizacja dworca znajdującego się na terenie Podobszaru C ma istotne znaczenie dla ustabilizowania sytuacji gospodarczej w mieście.

Ludzie młodzi wchodzący na rynek pracy wymagają szczególnej uwagi, gdyż posiadają najwyższy potencjał rozwoju osobistego jak i cało-społecznego. Miasto będzie aktywnie wpisywało się w programy wsparcia dla ludzi młodych rozpoczynających życie zawodowe. Będzie współpracowało ze służbami zatrudnienia, instytucjami rynku pracy, instytucjami otoczenia biznesu i pracodawcami dla efektywnego wykorzystania dostępnych i planowanych instrumentów wsparcia.

Zauważalna jest również potrzeba dostępu do kultury wśród mieszkańców. Miejski Ośrodek Kultury znajdujący się na Podobszarze B stwarza możliwość korzystania z dóbr kultury, niestety nie zaspokaja potrzeb wszystkich zainteresowanych mieszkańców. MOK posiada jednak potencjał do zwiększenia swojego zakresu działalności. Odpowiednie wsparcie MOK znajdującego się na terenie Podobszaru B, znacznie polepszyłoby jego wpływ na życie kulturalne w mieście.

Pożądane przez społeczeństwo kierunki rewitalizacji

Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy mieli możliwość przedstawienia formy jaką powinna przybrać ich zdaniem rewitalizacja na wyznaczonych podobszarach. Padły następujące propozycje:

Podobszar A

- Uporządkowanie terenu przy rzece Brok z uwzględnieniem koncepcji krajobrazowej i stworzenia terenu rekreacyjnego, deptaka, ścieżki rowerowej;

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Działania edukacyjne i propagowanie inicjatyw społecznych;
- Zatrzymanie marginalizacji mieszkańców budynków socjalnych;
- Uporządkowanie terenu przyległego do budynków socjalnych, stworzenie dojazdu;

Podobszar B

- Remont i doposażenie budynku MOK;
- Organizacja zajęć dla dzieci w czasie między końcem lekcji a powrotem rodziców do domu;
- Renowacja parku i placu zabaw;

Podobszar C

- Modernizacja dworca PKS wraz z założeniem wielofunkcyjności obiektu;
- Stworzenie lokali na usługi i handel;
- Stworzenie miejsc spotkań dla młodzieży i seniorów;
- Stworzenie dodatkowych miejsc parkingowych.

Ankietyzacja mieszkańców

Podczas konsultacji społecznych mieszkańcy mieli możliwość wypełnienia ankiety. Celem ankietyzacji było poznanie opinii mieszkańców na temat aspektów funkcjonowania miasta, a także aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów miasta oraz oczekiwanych działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze. Poniżej przedstawiono tabele z udziałem procentowym odpowiedzi uzyskanych na zadane pytania.

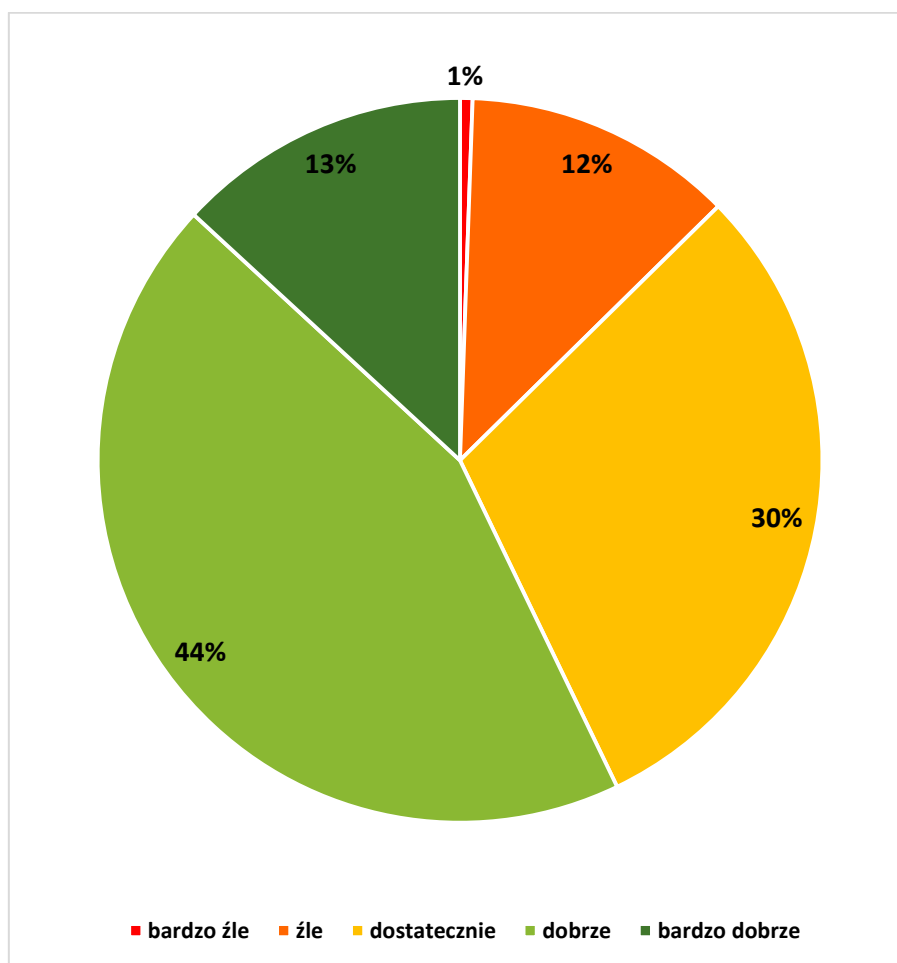
Tabela 26. Ankieta dotycząca aspektów funkcjonowania miasta
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji)

Jak ocenia Pani/Pan poniższe aspekty funkcjonowania Miasta Wysokie Mazowieckie, wpływające na warunki życia mieszkańców?					
Aspekty i problemy	Ocena				
	bardzo źle	źle	dostatecznie	dobrze	bardzo dobrze
integracja lokalnej społeczności	0,00	21,74	34,78	43,48	0,00
aktywność społeczna mieszkańców	0,00	27,27	27,27	45,45	0,00
zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne	0,00	24,00	40,00	36,00	0,00
patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)	0,00	20,84	33,33	37,50	8,33
ubóstwo	0,00	13,04	43,48	30,44	13,04

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

oferta placówek kulturalnych	4,00	12,00	48,00	36,00	0,00
bezpieczeństwo publiczne	0,00	12,50	25,00	50,00	12,50
opieka przedszkolna i żłobkowa	0,00	0,00	4,00	32,00	64,00
oferta edukacyjna szkół podstawowych i ponadpodstawowych	0,00	0,00	8,33	58,34	33,33
baza sportowa i rekreacyjno-wypoczynkowa	0,00	4,00	20,00	44,00	32,00
kompetencje zawodowe mieszkańców	0,00	8,00	32,00	60,00	0,00
sytuacja na rynku pracy	4,00	20,00	32,00	40,00	4,00
poziom rozwoju sektora usług i handlu	0,00	16,00	48,00	32,00	4,00
wsparcie dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0,00	20,83	41,67	37,50	0,00
poziom inwestycji gospodarczych realizowanych w mieście	0,00	8,33	37,50	45,83	8,33
przedsiębiorczość mieszkańców	0,00	4,17	58,33	37,50	0,00
dostęp do nowoczesnych technologii	4,17	25,00	25,00	45,83	0,00
dostępność terenów inwestycyjnych	0,00	4,17	25,00	62,50	8,33
wykorzystanie potencjału turystycznego miasta	4,00	28,00	32,00	36,00	0,00
promocja miasta	0,00	0,00	12,00	64,00	24,00
stan infrastruktury technicznej (wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa itp.)	0,00	12,00	16,00	44,00	28,00
dostępność komunalnych zasobów mieszkaniowych	0,00	16,00	44,00	32,00	8,00
stan techniczny zabudowy mieszkaniowej	0,00	8,00	32,00	52,00	8,00
stan infrastruktury komunikacyjnej: drogi, chodniki, parkingi, oświetlenie, połączenia komunikacyjne	0,00	12,00	16,00	52,00	20,00
stan techniczny zabytków	0,00	8,33	20,83	41,67	29,17
gospodarka komunalna (odpadami i ściekami)	0,00	4,00	16,00	52,00	28,00
zanieczyszczenie środowiska naturalnego	0,00	4,00	36,00	56,00	4,00
estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznych	0,00	8,00	24,00	36,00	32,00
świadomość ekologiczna mieszkańców	0,00	8,00	44,00	36,00	12,00

W ankiecie oceniano w pięciostopniowej skali poszczególne aspekty funkcjonowanie miasta. Największy procent odpowiedzi w danym aspekcie został pogrubiony. W 20/29 aspektach funkcjonowanie miasta zostało ocenione jako dobre, w 8/29 aspektach funkcjonowanie miasta zostało ocenione jako dostateczne, w 1/29 aspektach funkcjonowanie miasta zostało ocenione jako bardzo dobre.

Rysunek 18. Ocena funkcjonowania miasta pod względem ogółu aspektów w stosunku procentowym (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Tabela 27. Ankieta dotycząca pożądanych efektów rewitalizacji (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji)

Jakie, według Pani/Pana, efekty powinny zostać osiągnięte w wyniku przeprowadzonego procesu rewitalizacji w Mieście Wysokie Mazowieckie?	
Wzrost wykształcenia i umiejętności mieszkańców	6,73
Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej	8,65
Redukcja poziomu ubóstwa i występujących patologii społecznych	12,50
Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług publicznych	12,50
Poprawa bezpieczeństwa publicznego	3,85

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Pozyskanie dużych inwestorów	14,42
Rozwój mikro- i małej przedsiębiorczości	12,50
Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych	1,92
Poprawa stanu infrastruktury technicznej	4,81
Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej	3,85
Rozszerzenie bazy sportowej i rekreacyjnej	6,73
Rozszerzenie bazy turystycznej	5,77
Poprawa jakości środowiska naturalnego, w tym ograniczenie emisji zanieczyszczeń	3,85
Odnowa i zachowanie zabytków	1,92

W ankiecie mieszkańcy mieli możliwość wyboru 5 pożądanых ich zdaniem efektów rewitalizacji. Największy procent wyborów został pogrubiony przy właściwych efektach rewitalizacji.

Rysunek 19. Wskazania pożądanых efektów rewitalizacji w stosunku procentowym
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

7. WIZJA, CELE, DZIAŁANIA

7.1. Wizja

Wizja realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie to obraz oczekiwanego stanu miasta w tym obszarze rewitalizacji, jaki społeczność lokalna chciałaby osiągnąć po wdrożeniu Programu.

Obszar objęty Programem po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych jest obszarem, który został uzdrowiony zarówno społecznie, przestrzennie, jak i gospodarczo. Została odtworzona i wzmocniona spójność społeczna, przede wszystkim przez odbudowanie więzi sąsiedzkich i mnogość oddolnych mikro-inicjatyw. Odnowiona zabudowa, wyposażona w niezbędną infrastrukturę oraz zadbane, przyjazne i zróżnicowane przestrzenie publiczne zachęcają mieszkańców do wyboru Centrum Miasta na miejsce zamieszkania, jak również przyciągają inwestorów chcących realizować swoje zamierzenia uzupełniając tkankę zabudowy. Zjawisko wykluczenia społecznego będzie coraz mniej zauważalne. Radykalnie wzmocniła się zaradność gospodarcza i społeczna mieszkańców. Stale rośnie liczba przedsięwzięć indywidualnych i wspólnych. Społeczeństwo powoli bogaci się. Odtworzył się patriotyzm miejski. Sieć instytucji publicznych i obywatelskich sprzyja każdej oddolnej inicjatywie wspierającej proces odnowy miasta. Otoczenie pięknieje nie tylko dzięki wielkim inwestycjom publicznym, ale także dzięki odbudowanej zaradności i inicjatywie mieszkańców. Odrodziło się poczucie, że małe sukcesy też się liczą i są doceniane.

Ożywia się przestrzeń publiczna, partery budynków zapełniają się sklepami i lokalami usługowymi, miejscami kultury i przestrzeniami aktywności obywatelskiej, zaspokajającymi potrzeby mieszkańców. Na poddaszach działają pracownie artystów, świetlice dla dzieci, młodzieżowe kluby i sąsiedzkie miejsca spotkań. W odnowionych i nowych powierzchniach biurowych powstają i lokują się nowe firmy tworzące nowe miejsca pracy. Władze miejskie czuwają, aby nowe inwestycje w Centrum Miasta wzbogacały jej świeżo odbudowane funkcje, a nie konkurowały z nimi. Wszystkie te czynniki wpływają pozytywnie na zmianę wizerunku: Wysokie Mazowieckie jest powszechnie postrzegane jako miasto rozwijające się integralnie, planujące swój rozwój dla mieszkańców i z mieszkańcami.

Dzięki analizie wewnętrznych potencjałów, zewnętrznych uwarunkowań oraz wyzwań i potrzeb rozwojowych, które zidentyfikowane zostały na podstawie analizy sytuacji miasta i obszarów rewitalizacji oraz partycypacji społecznej możliwe było sformułowanie **wizji rewitalizacji**:

Centrum Miasta miejscem bezpiecznym i atrakcyjnym pod względem rekreacji, zamieszkania i inwestowania, rozwijającym się wraz z miastem całościowo w sposób intensywny i zrównoważony

7.2. Cele

Odpowiedzią na zidentyfikowane podczas delimitacji oraz pogłębionej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej podobszarów rewitalizacji problemy, są cele operacyjne oraz szczegółowe. Mają one służyć eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w poprzednich rozdziałach. Wyznaczone cele odpowiadają wcześniej sformułowanej wizji.

Tabela 28. Cele operacyjne i szczegółowe GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

CELE OPERACYJNE				
I. Poprawa dostępu do kultury	II. Wykorzystanie potencjału rekreacyjnego miasta	III. Poprawa jakości infrastruktury komunikacyjnej	IV. Stymulacja rozwoju gospodarczego	V. Aktywizacja społeczna mieszkańców
CELE SZCZEGÓŁOWE				
1. Modernizacja zaplecza infrastruktury kulturalnej	1. Stworzenie terenów dogodnych do rekreacji	1. Usprawnienie systemu i buforowości komunikacji drogowej	1. Przystosowanie przestrzeni publicznej do prowadzenia działalności gospodarczej	1. Zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego poprzez integrację
2. Zwiększenie liczby i zróżnicowania wydarzeń kulturalnych	2. Poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznych i terenów zielonych	2. Modernizacja głównych obiektów komunikacji zbiorowej	2. Zwiększenie zróżnicowania usług na terenie centrum	2. Podnoszenie kwalifikacji bezrobotnych

7.3. Działania

Przedstawione działania winny łączyć cele społeczne z ekonomicznymi, inwestycyjne z zadaniami socjalnymi lub gospodarczymi, umożliwiając bardziej skuteczne pokonywanie zjawisk kryzysowych. Powyższe, zasadnicze założenia koncepcyjne tworzą warunki ramowe dla całej operacji poprawy funkcjonowania miasta. Ujęcie koncepcji rewitalizacji w kategoriach rekonstrukcji i integracji przestrzenno-funkcjonalnej struktury Miasta Wysokie Mazowieckie wynika z potrzeby wzmocnienia i dowartościowania istniejących na obszarze potencjałów oraz usuwania (lub przynajmniej łagodzenia) deficytów rozwojowych.

Miasto dla swoich potrzeb posiada opracowane dokumenty strategiczne określające cele rozwojowe, a następnie zadania jakie powinno się zrealizować w ciągu najbliższych lat, aby poprawić sytuację społeczno-gospodarczą. Zapisy zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie spełniają warunek zgodności z zapisami zawartymi w dokumentach dotyczących rozwoju

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

miasta, powiatu i województwa. Cele i zadania określone w Programie są wewnętrznie zgodne a ich osiągnięcie i realizacja nie powoduje negatywnych skutków dla osiągnięcia celów i realizacji zadań strategii wyższego rzędu.

W celu stworzenia zbioru inwestycji, działań i zadań, jakie należy przeprowadzić w okresie krótkoterminowym i perspektywicznym na terenie Miasta Wysokie Mazowieckie posłużono się przede wszystkim wskaźnikami i diagnozą zjawisk występujących na terenie miasta, sugestiami mieszkańców oraz wynikami analizy SWOT.

Dla osiągnięcia zarysowanej wizji, a także celów rewitalizacji, w oparciu o identyfikację potrzeb społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a także możliwości inwestycyjnych, wyznaczono zbiór 12 przedsięwzięć wdrożeniowych w postaci harmonogramu rzeczowo-finansowego. Pozycje 1-4 to działania twarde (podstawowe), pozycje 5-12 to działania miękkie (uzupełniające).

Tabela 29. Komplementarność i logika powiązań pomiędzy działaniami a celami GPR
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Liczba porządkowa działania	Cele operacyjne i szczegółowe									
	I		II		III		IV		V	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

Wpisywanie się działania w cel

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 30. Harmonogram rzeczowo-finansowy (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

L.p.	Podmiot realizujący	Nazwa działania	Miejsce realizacji	Opis/zakres działania	Cel/rezultat działania	Okres realizacji	Szacunkowy koszt	Sposób finansowania	Wskaźnik rezultatu/ produktu
1	Miasto Wysokie Mazowieckie	Przebudowa i adaptacja budynku dworca PKS wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego	Rynek Piłsudskiego 23	Wykonanie analizy opłacalności przebudowy, w celu ustalenia jej pełnego zakresu. Całkowita rewitalizacja dworca. Modernizacja budynku i terenu dworca. Stworzenie pawilonu handlowego.	Poprawa estetycznej atrakcyjności miejsca, zwiększenie przepływow ruchu komunikacyjnego, zwiększenie potencjału gospodarczego. Przywrócenie funkcji usługowej i społeczno-gospodarczej.	2017-2022	6 000 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 8.5. Rewitalizacja (85%)	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]; Powierzchnia zmodernizowana obiektu [m ²]; Liczba utworzonych lokali usługowych [szt.]; Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach [szt.]
2	Miasto Wysokie Mazowieckie	Uporządkowanie terenu przy rzece Brok	odcinek rzeki między ul. Przechodnią a ul. 1 Maja	Uporządkowanie terenu przy rzece Brok z uwzględnieniem koncepcji krajobrazowej i stworzenia terenu rekreacyjnego, deptaka, ścieżki rowerowej.	Udostępnienie miejsca mieszkańcom do aktywnego spędzania czasu, odpoczynku. Podniesienie estetyki przestrzeni publicznych.	2017-2022	500 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 8.5. Rewitalizacja (85%)	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją [ha]; Długość utworzonych ścieżek rowerowych/piesznych [m]; Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich [m ²]

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

3	Miasto Wysokie Mazowieckie	Przebudowa i remont wnętrza Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z wyposażeniem	ul. Ludowa 19	Zakres prac obejmie remont i wyposażenie istniejącej sali widowiskowo-kinowej, przystosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo (winda, podjazdy), a także prace remontowe dotyczące wnętrza obiektu – holu, sanitariatów, pomieszczeń edukacyjnych i administracyjnych oraz kawiarni. Projekt obejmie także poprawę efektywności energetycznej i kosztowej obiektu, dzięki modernizacji instalacji elektrycznej, wodnokanalizacyjnej, wentylacyjnej i klimatyzacyjnej.	Przywrócenie i poszerzenie funkcji jaką spełnia obiekt. W wyniku realizacji projektu mieszkańcy Wysokiego Mazowieckiego i okolic uzyskają łatwo dostępną i wysokiej jakości nową ofertę kulturalną. Poprawa dostępu dla osób niepełnosprawnych. Poprawa akustyki Sali widowiskowej.	2017-2020	9 614 685,52 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 8.5. Rewitalizacja (85%); ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]; Powierzchnia zmodernizowana obiektu [m ²]; Wzrost liczby osób korzystających z obiektu [osoby]
4	Miasto Wysokie Mazowieckie	Rozwój infrastruktury systemu miejskiego poprzez zwiększenie liczby buforowych miejsc parkingowych	Obszar rewitalizacji	Zwiększenie liczby miejsc parkingowych.	Uregulowanie ruchu drogowego w zakresie koordynacji przestrzeni publicznej.	2017-2020	500 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 8.5. Rewitalizacja (85%)	Liczba utworzonych miejsc parkingowych [szt.]; Liczba samochodów korzystających z miejsc postojowych [szt.]
5	Stowarzyszenie na rzecz osób potrzebujących pomocy „BLIŻEJ CIEBIE”	„Nie jesteś sam”	Obszar rewitalizacji	Wyjazd integracyjny połączony z warsztatami psychologicznymi, pedagogicznymi dla rodzin z problemami wychowawczymi, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wyjazd wielopokoleniowy, dla około 40 uczestników.	Podniesienie umiejętności poszukiwania pomocy i samooceny uczestników, dowartościowanie, przezwyciężenie lęków.	2018-2020	10 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba osób objętych wsparciem [osoby]; Liczba osób, które poradziły sobie z problemami wychowawczymi [osoby]
6	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	„Akcja moje podwórko”	ul. Przechodnia	Aktywizacja mieszkańców budynków socjalnych i komunalnych przy ul. Przechodniej, poprzez samodzielne zagospodarowanie podwórka przy budynkach mieszkalnych. Materiały dostarczy gmina i zaangażuje mieszkańców poprzez animatora, do wykonania prac i zaprojektowania własnego podwórka.	Aktywizacja mieszkańców. Wzmocnienie pozytywnej postawy do miejsca swojego zamieszkania. Zagospodarowanie zaniedbanej przestrzeni osiedlowej.	2018-2020	25 000,00 zł	Budżet Gminy, RPOWP 2014-2020, inne źródła	Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją [ha]; Liczba osób uczestniczących w akcji [osoby]

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

7	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	„Dokąd zmierzasz?”	Obszar rewitalizacji	Organizowanie szkoleń dla bezrobotnych mających na celu podnoszenie kwalifikacji lub przebranżowienie.	Wskazanie bezrobotnym możliwości i kierunków rozwoju. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców. Pomoc w znalezieniu zatrudnienia i umożliwienie wyjścia z trudnej sytuacji życiowej.	2018-2022	50 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba osób objętych programem [osoby]; Liczba osób poszukujących pracy/pracujących po opuszczeniu programu [osoby]
8	Miasto Wysokie Mazowieckie w partnerstwie ze Strażą Miejską	Kurator Obszaru Rewitalizacji	Obszar rewitalizacji	Projekt ma na celu skierowanie do osób psychologa i doradcę zawodowego wraz z osobą umundurowaną celem niwelowania śladów degradacji.	Wsparcie dodatkową opieką i kontrolą osób w obszarze rewitalizacji, które szczególnie przyczyniają się do degradacji społecznej. Umożliwienie osobom wyjścia z trudnej sytuacji życiowej.	2018-2022	25 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba osób objętych wsparciem [osoby]; Liczba osób, które poradziły sobie z problemami społecznymi [osoby]
9	Miasto Wysokie Mazowieckie w partnerstwie z Uniwersytetem Trzeciego Wieku	Aktywizacja osób starszych celem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Obszar rewitalizacji	Organizacja eventów edukacyjnych między innymi takich jak Uniwersytet Trzeciego Wieku. Edukacja dla zjednoczenia i wspierania osób starszych.	Aktywizacja grup społecznych i stworzenie wspierającej się społeczności. Integracja międzypokoleniowa i przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych.	2018-2022	25 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba przeprowadzonych spotkań [szt.]; Liczba uczestników spotkań [osoby]
10	Miasto Wysokie Mazowieckie w partnerstwie z Uniwersytetem Trzeciego Wieku	Centrum Integracji Międzypokoleniowej	ul. Ludowa 19	Spotkania mające na celu wymianę doświadczeń osób starszych i młodszych.	Integracja osób starszych i młodzieży poprzez wspólne aktywności i projekty - przełamywanie barier wiekowych.	2018-2022	25 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Liczba przeprowadzonych spotkań [szt.]; Liczba uczestników spotkań [osoby]
11	Miasto Wysokie Mazowieckie	Młodzieżowy Klub Integracji i Przygotowania do Dorosłości	Rynek Piłsudskiego 23	Udostępnienie miejsca, gdzie młodzież będzie mogła czynnie się spotykać celem: odrobienia lekcji, pomocy kolegom, czytania książek, uzyskania pomocy w trakcie dyżurów psychologa/pedagoga/doradcy zawodowego, spotkań z pisarzami lub innymi osobami mogącymi przekazać różne wartości młodym ludziom.	Integracja społeczna dzieci i młodzieży, nauka pozytywnych zachowań wobec rówieśników.	2018-2022	100 000,00 zł	Budżet Gminy (15%) oraz RPOWP 2014-2020 Działanie 7.1. Rozwój działań aktywnej integracji (85%)	Powierzchnia obiektu udostępnionego na cele spotkań [m ²]; Liczba uczestników spotkań [osoby]

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

12	Miasto Wysokie Mazowieckie w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Kultury	Kulturalne Wysokie Mazowieckie	Obszar rewitalizacji	Organizacja cyklicznych imprez kulturalno-rozrywkowych.	Poszerzenie oferty kulturalnej kierowanej do mieszkańców miasta. Wzrost zainteresowania kulturą.	2018-2022	75 000,00 zł	Budżet Gminy, RPOWP 2014-2020, inne źródła	Liczba przeprowadzonych imprez [szt.]; Liczba uczestników imprez [osoby]
----	--	--------------------------------	----------------------	---	--	-----------	--------------	--	--

Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych działań rewitalizacyjnych

Dla zapewnienia kompleksowości procesów rewitalizacji realizowanych w Wysokim Mazowieckiem konieczne było uzupełnienie działań podejmowanych w ramach projektów podstawowych (twardych) przedsięwzięciami dodatkowymi (miękkimi). Ich realizacja wzmocni (poprzez efekt synergii) rezultaty uzyskane podczas realizacji projektów podstawowych i przyczyni się do realizacji celów wskazanych w Programie Rewitalizacji.

W przypadku niniejszego opracowania pozostałymi dopuszczalnymi działaniami rewitalizacyjnymi jest 8 działań miękkich stanowiących pozycje 5-12 w harmonogramie.

Współdziałanie działań twardych i miękkich (efekt synergii) na rozwiązanie danego problemu, zostało opisane w podrozdziale 8.2 *Komplementarność problemowa*.

Charakterystyka (opis, zakres, rezultat) pozostałych jak i podstawowych działań została przedstawiona w *Harmonogramie rzeczowo-finansowym*.

Przedstawione w harmonogramie uzupełniające projekty mają na celu eliminację bądź ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących zdiagnozowaną sytuację kryzysową. Ich doprecyzowanie nastąpi w trakcie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, będą przygotowywane i realizowane sukcesywnie, w zależności od potrzeb i możliwości rewitalizacji.

Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi działaniami

Dla zapewnienia komplementarności procesów rewitalizacji realizowanych w mieście wybrano działania, które na każdym podobszarze rewitalizacji:

- są realizowane z różnych funduszy, zarówno w ramach EFRR i EFS,
- są realizowane przez różne podmioty, zarówno przez Miasto, organizacje pozarządowe, inne jednostki organizacyjne, jak i występują projekty realizowane wspólnie przez różne podmioty w ramach partnerstwa,
- zostały dobrane tak aby wzajemnie się uzupełniać, poprzez realizację działań inwestycyjnych i uzupełniających ich działań społecznych.

7.4. Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Na poniższych mapach podobszarów rewitalizacji zaprezentowano zasięg przestrzenny działań twardych oraz zasięg funkcjonalny działań miękkich, dla których zostały wyznaczone szczegółowe miejsca ich przeprowadzania. Dla przeprowadzania pozostałych działań nie wyznaczono jeszcze konkretnych miejsc lub są to działania, które swoim zakresem będą obejmowały cały obszar rewitalizacji, dlatego ich zasięg nie został oznaczony na mapach. Główna mapa w skali 1:5000 przedstawiająca podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych całego obszaru rewitalizacji stanowi **ZAŁĄCZNIK 3** do niniejszego opracowania.

Rysunek 20. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działań – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 21. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działów – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 22. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działów – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

8.1. Komplementarność przestrzenna

Wyznaczone projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są one odpowiedzią na główne problemy dla wyznaczonego obszaru, które zostały wskazane dzięki przeprowadzonej diagnozie i konsultacjom społecznym. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze rewitalizacji, ponieważ kilka z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej (MOK, PKS), przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy całego miasta jak i regionu.

Zasięg działań może wykraczać poza obszar rewitalizacji tak, aby zapewnić rzeczywiste i trwałe rozwiązanie problemów, dopełnianie się przestrzennie oraz mechanizm synergii efektów oddziaływania. Zapewnienie komplementarności przestrzennej przedsięwzięć rewitalizacyjnych służyć ma efektywnemu oddziaływaniu programu rewitalizacji na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach). Zaplanowane działania rewitalizacyjne mają więc wzajemnie się dopełniać przestrzennie, aby zachodził między nimi efekt synergii. W ramach obszaru rewitalizacji, przedsięwzięcia będą prowadzone w wielu różnych miejscach w ramach wszystkich sfer objętych programem rewitalizacji, co pozwoli na realizację kompleksowych a nie punktowych projektów i działań. Projekty realizowane będą w wielu różnych lokalizacjach obszaru kryzysowego, co powinno zapewnić dyfuzję efektów oddziaływania.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej interwencji to także konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych w taki sposób, aby ich realizacja nie skutkowałą przesuwaniem (wypychaniem) problemów na inne obszary lub nie prowadziła do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji zostały tak przygotowane, aby rozwiązywać problemy zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji i eliminować czynniki powodujące zjawiska kryzysowe. Zadbano zatem o to, aby nie następowało przenoszenie problemów na inne obszary miasta. Przy potencjalnym przenoszeniu/wywołaniu problemów, miasto będzie dokładać wszelkich starań, aby zminimalizować ten wpływ.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 31. Wystąpienie potencjalnych wzajemnych niepożądanych efektów/przenoszenia problemów spowodowanych realizacją działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Nr działania	Uzasadnienie
1	NIE - stworzenie warunków do rozwoju gospodarki nie może wywołać negatywnych efektów społecznych (przyczynia się do zwiększenia miejsc pracy, dostępu do nowych dóbr konsumpcyjnych)
2	NIE - przekształcenie i częstszy monitoring terenów mogą doprowadzić do zmniejszenia problemów (np. spożywania alkoholu w miejscach publicznych) lecz nie ich zwiększenia; TAK - może potencjalnie zmusić osoby do przeniesienia się ze swoimi zachowaniami demoralizującymi na inne mniej monitorowane tereny
3	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
4	NIE - zwiększenie liczby miejsc parkingowych nie doprowadzi do przeniesienia problemów komunikacyjnych, rozwiąże owe problemy
5	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
6	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych, akcja może mieć pozytywny wpływ na pobudzenie świadomości osób, które nawet nie wezmą w niej udziału
7	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
8	NIE - zjawisko przeniesienia problemów nie nastąpi, może jedynie obniżyć oddziaływanie jednostek przyczyniających się do degradacji społecznej na okoliczną społeczność; TAK - osoby, które nie zgodzą się na bezpośrednią pomoc mogą ulec zjawisku napiętnowania, co jeszcze bardziej pogłębi ich segregację społeczną
9	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
10	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
11	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych
12	NIE - brak podstaw do wywołania lub przeniesienia problemów społecznych

8.2. Komplementarność problemowa

Odpowiedzią na zidentyfikowane w ramach diagnozy i konsultacji społecznych potrzeby rewitalizacji jest układ celów, wyznaczających kierunki podejmowanych działań. Jest on zaplanowany w sposób umożliwiający kompleksową i komplementarną realizację potrzeb oraz rozwiązań problemów na obszarze rewitalizowanym. Wskazane cele i działania mają charakter zintegrowany (wielowymiarowy), tworzą spójną i komplementarną logikę interwencji. Każdy z wyznaczonych celów przyczynia się do realizacji wielu potrzeb rewitalizacyjnych, łącząc w sobie różne wymiary problemów i potrzeb rewitalizacji.

Współgranie projektów pod względem komplementarności problemowo-kompleksowej sprowadza się do analizy pod kątem ich wzajemnego dopełniania. W Programie zasada ta jest realizowana poprzez organizowanie działań zarówno o charakterze techniczno-przestrzennym jak i społecznym. Szczegółowe powiązania i synergia działań oraz synchronizacja efektów oddziaływania przedsięwzięć rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową została przedstawiona podczas identyfikacji działań. Działania społeczne będą dotyczyły rozwijania aktywnych form integracji społecznej czy prowadzenia działań, edukacyjnych i kulturalnych w zmodernizowanych obiektach użyteczności publicznej. Modernizacja obiektów wpisze się w aspekty infrastrukturalne, ale także przestrzenne (np. uporządkowanie otoczenia) W aspekcie komplementarności ważne jest precyzyjne określenie pożądaných efektów rewitalizacji. Każdy projekt posiada zatem wskazane rezultaty wynikające z jego realizacji.

Tabela 32. Wzajemne powiązania oraz synergia działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Nr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	■			■			■			■	■	
2		■				■						
3			■	■								■
4	■		■	■								
5					■		■	■	■	■	■	
6		■				■						
7	■				■		■	■				
8					■		■	■				
9					■				■	■		
10	■				■				■	■		
11	■				■						■	
12			■									■

■ Występowanie efektu uzupełniania się działań

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Generalnie realizacja działań przyczyni się do rozwiązania następujących problemów, poprzez efektywne powiązanie projektów twardych (zaznaczonych na **niebiesko**) z miękkimi (zaznaczonymi na **pomarańczowo**):

- niska integracja społeczna – **udostępnienie budynków i przestrzeni do integracji, organizacja spotkań osób z różnych klas społecznych i wiekowych, tworzenie klubów integracyjnych;**
- niewystarczająca oferta kulturalna – **modernizacja i ułatwienie dostępu do obiektów promujących kulturę** oraz **zwiększenie wydarzeń kulturalnych;**
- pogorszająca się koordynacja ruchu drogowego – **poprawa funkcjonowania dworca, zwiększenie liczby buforowych miejsc parkingowych;**
- wykluczenie społeczne osób starszych – **organizacja spotkań i aktywizacji osób starszych i wymiany doświadczeń z młodym pokoleniem;**
- zaniedbane przestrzenie publiczne – **rewitalizacja, udostępnianie i urozmaicanie przestrzeni, akcje nakłaniające mieszkańców do dbania o wspólne przestrzenie;**
- niestabilny rynek pracy i bezrobocie – **zwiększenie potencjału gospodarczego, organizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców;**
- zły stan techniczny budynków pełniących ważne funkcje usługowo-społeczne – **modernizacja i przywrócenie właściwego wizerunku architektonicznego i funkcji budynkom;**
- patologie społeczne – **zwiększenie doraźnej pomocy bezpośredniej i pośredniej osobom poszkodowanym i potrzebującym wyjścia z trudnej sytuacji życiowej.**

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 33. Synchronizacja efektów oddziaływania działań rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

nr działania	niska integracja społeczna	niewystarczająca oferta kulturalna	pogorsząca się koordynacja ruchu drogowego	wykluczenie społeczne osób starszych	zaniedbane przestrzenie publiczne	niestabilny rynek pracy i bezrobocie	zły stan techniczny budynków pełniących ważne funkcje usługowo-społeczne	patologie społeczne
	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								

	Wpływ działania na łagodzenie problemu
A, B, C	Literowy skrót problemu do opisu wpływów działań na łagodzenie zdiagnozowanych problemów

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 34. Opis wpływów działań na łagodzenie zdiagnozowanych problemów (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Nr działania/ zdiagnozowany problem	Opis wpływu działania na łagodzenie zdiagnozowanego problemu
1/A	mieszkańcom zostanie udostępnione miejsce (przestrzeń, pomieszczenia) do integracji społecznej
1/C	zwiększenie bezpieczeństwa i przepływu kursowania autobusów na odnowionym terenie dworca PKS poprawi koordynację ruchu drogowego
1/E	odnowienie terenu dworca poprawi estetykę przestrzeni publicznych
1/F	utworzenie pawilonu handlowego na terenie dworca poprawi stan gospodarki i stworzy nowe miejsca pracy
1/G	pełna modernizacja budynku dworca poprawi jego stan techniczny i zwiększy bezpieczeństwo
2/A	ułatwienie dostępu terenów przy rzece dla mieszkańców polepszy integrację społeczną
2/E	rekultywacja zaniedbanej przestrzeni publicznej przyczyni się do poprawy jej estetyki
3/A	przebudowany i unowocześniony budynek MOK stanie się nowym centrum integracji społecznej na terenie miasta
3/B	wyposażenie pomieszczeń budynku (m.in. sali kinowej) w nowe technologie poszerzy ofertę kulturalną MOK
3/E	uporządkowanie terenu wokół MOK podniesie atrakcyjność przestrzeni publicznych
3/G	pełna modernizacja budynku poprawi jego stan techniczny i zachęci większą rzeszę osób do odwiedzin
4/C	stworzenie dodatkowej liczby buforowych miejsc parkingowych będzie miało duży wpływ na uregulowanie komunikacji drogowej na terenie miasta
4/E	przekształcenie zaniedbanych i nieużywanych przestrzeni pod miejsca parkingowe będzie miało pozytywny wpływ na odbiór estetyczny tych przestrzeni przez mieszkańców
5/A	wyjazd sam w sobie jest formą integracji społecznej
5/D	wyjazd integracyjny jest przeznaczony również dla osób starszych
5/H	wyjazd ma na celu nauczenie uczestników radzenia sobie z problemami wychowawczymi, co za tym idzie niwelowanie już w zarodku patologii społecznych wśród dzieci pochodzących z rodzin z problemami wychowawczymi
6/A	aktywizacja mieszkańców budynków socjalnych i komunalnych zwiększy ich lokalną integrację społeczną
6/E	samodzielne zagospodarowanie podwórka przy budynkach mieszkalnych pozwoli na poprawienie estetyki zaniedbanych przestrzeni wg wizji i upodobań samych mieszkańców tych terenów

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

7/F	wskazanie bezrobotnym możliwości i kierunków rozwoju poprzez szkolenia przyczyni się do ułatwienia im znalezienia pracy i ostatecznie obniżenia bezrobocia
7/H	pomoc w znalezieniu zatrudnienia umożliwi wyjście z trudnej sytuacji życiowej, często będącej przyczyną występowania patologii społecznych
8/F	projekt ma na celu skierowanie do osób psychologa i doradcę zawodowego, bezpośrednią interwencję i m.in. pomoc w znalezieniu pracy
8/H	wsparcie dodatkową opieką i kontrolą osób, które szczególnie przyczyniają się do degradacji społecznej, umożliwi ograniczenie występowania patologii społecznych
9/A	celem działania jest integracja międzypokoleniowa
9/D	działanie będzie realizowane poprzez eventy edukacyjne dla zjednoczenia i wspierania osób starszych
10/A	integracja osób starszych i młodzieży poprzez wspólną aktywność i realizację projektów
10/D	spotkania mają na celu wymianę doświadczeń osób starszych i młodszych (przekazywanie wiedzy i kultury od osób starszych dla młodszych oraz wskazywanie osobom starszym przez młodsze jak lepiej sobie radzić w świecie z coraz szybszym postępem technologicznym i zmieniającymi się standardami życia)
11/A	zwiększenie integracji społecznej dzieci i młodzieży nastąpi poprzez naukę pozytywnych zachowań wobec rówieśników
12/B	poszerzenie oferty kulturalnej kierowanej do mieszkańców miasta nastąpi poprzez organizację cyklicznych imprez kulturalno-rozrywkowych

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 35. Dopelnienie tematyczne dzialan rewitalizacyjnych na odzialywanie w danym aspekcie (zrodlo: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

nr dzialania	aspekt spoleczny	aspekt gospodarczy	aspekt przestrzenno-funkcjonalny	aspekt techniczny	aspekt srodowiskowy
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					

 Odzialywanie w danym aspekcie

8.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Wśród struktur, które biorą udział w realizacji Programu można wyróżnić podmioty wykonawcze - jednostki realizujące poszczególne zadania oraz podmioty zarządzające - jednostki nadzorujące oraz koordynujące wdrożenie Programu, a przy tym prowadzące monitoring i ocenę Programu. Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony przez Referat Mienia Komunalnego, Inwestycji i Remontów oraz Rolnictwa Urzędu Miasta Wysokie Mazowieckie w zakresie realizacji poszczególnych projektów natomiast monitoring całości procesu będzie należał do powołanego Komitetu Rewitalizacji. Działaniami społecznymi mogą zajmować się ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe czy odpowiednie referaty Urzędu Miasta. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania, wdrażania i monitoringu opisane w kolejnych rozdziałach Programu jest konieczne do pełnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

8.4. Komplementarność międzyokresowa

Analizując projekty pod kątem okresu finansowania, należy zwrócić uwagę na ciągłość programową. Program budowano z myślą o spełnieniu wymogów komplementarności międzyokresowej i spójności jego przedsięwzięć rewitalizacyjnych z działaniami finansowanymi w poprzednim okresie programowania. Na terenie miasta nie prowadzono jeszcze działań rewitalizacyjnych. Natomiast rozwój miasta, który był realizowany w latach 2004-2012 poprzez takie dokumenty jak Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Wysokie Mazowieckie, ma swoją kontynuację. Przy obecnie realizowanych przedsięwzięciach są wzięte pod uwagę doświadczenia projektów zrealizowanych w poprzednim okresie. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są również zbieżne z aktualną Strategią Rozwoju Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2022. Zadania przewidziane w strategii są kontynuacją wieloletniej polityki samorządu, która skoncentrowała się na działaniach inwestycyjnych w najważniejsze dla społeczeństwa i przyrody aspekty, podobnie jak działania w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie. Przy czym działania inwestycyjne zostały wsparte odpowiednimi działaniami społecznymi.

Projekty, które wpisują się w cele niniejszego opracowania, a które zostały przeznaczone do realizacji w aktualnym okresie rozwoju miasta, to m.in.:

- Modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury w Wysokiem Mazowieckiem (etap II);
- Zagospodarowanie doliny rzeki Brok.

Projekty, które wpisują się w cele niniejszego opracowania, a które były prowadzone w poprzednim okresie rozwoju miasta, to m.in.:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Modernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Kultury (etap I) - 2004-2006;
- Zapewnienie szerszego dostępu do Internetu w Miejskim Ośrodku Kultury – Bibliotece Publicznej - 2004-2005.

Pozostałe projekty, które były realizowane na terenie miasta w okresie 2004-2012, przy współfinansowaniu z funduszy UE to m.in.:

ze środków EFRR:

- Budowa pływalni krytej;
- Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- Modernizacja i doposażenie Gimnazjum;
- Modernizacja i doposażenie Szkoły Podstawowej Nr 1;
- Budowa ulic i chodników;
- Modernizacja i rozbudowa amfiteatru i parku w mieście;
- Modernizacja stacji uzdatniania wody oraz rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej i armatury;
- Modernizacja i rozwój sieci ciepłowniczej;
- Budowa siedziby urzędu Miasta;
- Budowa kolektora sanitarnego;
- Projekt rekultywacji składowiska odpadów;
- Dokumentacja techniczna i ekspertyzy w ramach budowy składowiska odpadów;
- Modernizacja i doposażenie Przedszkola Miejskiego Nr 2;
- Centrum edukacyjno-rekreacyjno-sportowe;

ze środków EFS:

- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- Każdy inny, wszyscy równi;
- Kreatywna bajkoszkoła szczęśliwe dzieci wychować zdoła;
- Różne możliwości, równe szanse;
- Akademia twórczości przepustką do wymarzonej przyszłości;
- Szansa dla każdego;
- Równy start to lepszy start;
- Trening czyni mistrza.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

W latach 2004-2007 r. funkcjonował Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego, z którego Gmina Miejska Wysokie Mazowieckie pozyskała środki na 3 inwestycje:

- budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej na Osiedlu XXX Lecia, (ul. Słowackiego, Skłodowskiej, Cicha, Żwirki i Wigury, Dąbrowskiego, Tuwima, Bema),
- budowę kanalizacji sanitarnej i deszczowej na Osiedlu Południe oraz ul. Kościelnej i Ogrodowej,
- budowę krytej pływalni.

Od 2008 r. miasto aplikuje o środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego. W ramach tego programu miasto zrealizowało następujące inwestycje:

- Przebudowa dróg w centrum Miasta Wysokie Mazowieckie (ul. 1000 Lecia, Cicha, Jagiellońska, Rynek Piłsudskiego, Mystkowska, cz. Długiej). Jednocześnie miasto ze środków własnych wykonało przebudowę uzbrojenia w w/w ulicach (kanalizacja sanitarna, deszczowa, wodociąg);
- Remont Przedszkola Miejskiego nr 1 w Wysokiem Mazowieckiem;
- Infrastrukturalne przygotowanie terenów inwestycyjnych w Mieście Wysokie Mazowieckie;
- Poprawa bezpieczeństwa ludzi i środowiska poprzez zakup nowoczesnego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla OSP Wysokie Mazowieckie;
- Zamknięcie i rekultywacja wydzielonej części (sektor 1 i 4) składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne dla Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie;
- Zastosowanie OZE jako źródła energii cieplnej w Miejskiej Pływalni "Wodnik" w Wysokiem Mazowieckiem;
- Zastosowanie central grzewczych z pompami ciepła i kolektorami słonecznymi w gminnych obiektach edukacyjnych Miasta Wysokie Mazowieckie;

Dodatkowo z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko zostało zrealizowane zadanie:

- „Budowa oczyszczalni i modernizacja systemu wodno-ściekowego w aglomeracji Wysokie Mazowieckie”.

8.5. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty zawarte w Programie mają zapewnione finansowanie z różnych instrumentów wsparcia. Uwzględniają zaangażowanie środków prywatnych i publicznych. Program zawiera indykatywne ramy finansowe dla wszystkich przedsięwzięć, w tym kwoty finansowania dla każdego z nich. W Programie zostały wskazane możliwości finansowania projektów rewitalizacyjnych z innych źródeł, w tym z

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

środków programów operacyjnych na lata 2014-2020, z środków polityk i instrumentów krajowych, prywatnych i publicznych źródeł finansowania. Umiejętne wykorzystanie środków finansowania pozwoli uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji.

Ważnym, zewnętrznym źródłem finansowania większości ujętych w GPR działań rewitalizacyjnych będzie RPOWP 2014-2020, w ramach którego wskazano działania służące wsparciu rewitalizacji, na których sfinansowanie wyodrębniono odrębną pulę alokacji i zastosowano zróżnicowane mechanizmy preferencji. Należy podkreślić powiązanie finansowania projektów rewitalizacyjnych z funduszy EFRR oraz EFS. Realizacja projektów finansowanych w ramach EFRR (projekty rewitalizacyjne „twarde o charakterze technicznym) jest uzależniona od realizacji projektu z zakresu usług społecznych, finansowanych w ramach EFS, a dotyczących określonej grupy społecznej, dotkniętej dysfunkcją lub wykluczeniem. Tak więc projekty muszą wykazywać charakter przedsięwzięć kompleksowych, koordynujących interwencję infrastrukturalną z wsparciem społecznym.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie przyjęto, że działania rewitalizacyjne 1-4 będą realizowane w ramach EFRR, natomiast działania 5-12 w ramach EFS.

W Harmonogramie rzeczowo-finansowym przedstawione zostały szacowane wartości działań, a także potencjalne źródła ich finansowania. Z uwagi na brak szczegółowych informacji dotyczących projektów niemożliwe jest precyzyjne określenie wkładu własnego jak i źródła oraz poziomu dofinansowania zewnętrznego, stąd w harmonogramie pojawiają się jedynie szacowane wartości ogólne projektów oraz ich wstępne dopasowanie do źródeł finansowania. Ostateczne kwoty kosztów całkowitych i kosztów kwalifikowalnych zostaną dookreślone we wnioskach aplikacyjnych na etapie naboru wniosków o dofinansowanie w ramach poszczególnych działań, funduszy lub programów, do których dany projekt zostanie skierowany. Przyjmuje się, iż w przypadku niepowodzenia w staraniach o uzyskanie dofinansowania zewnętrznego głównym źródłem finansowania działań będą środki własne projektodawców.

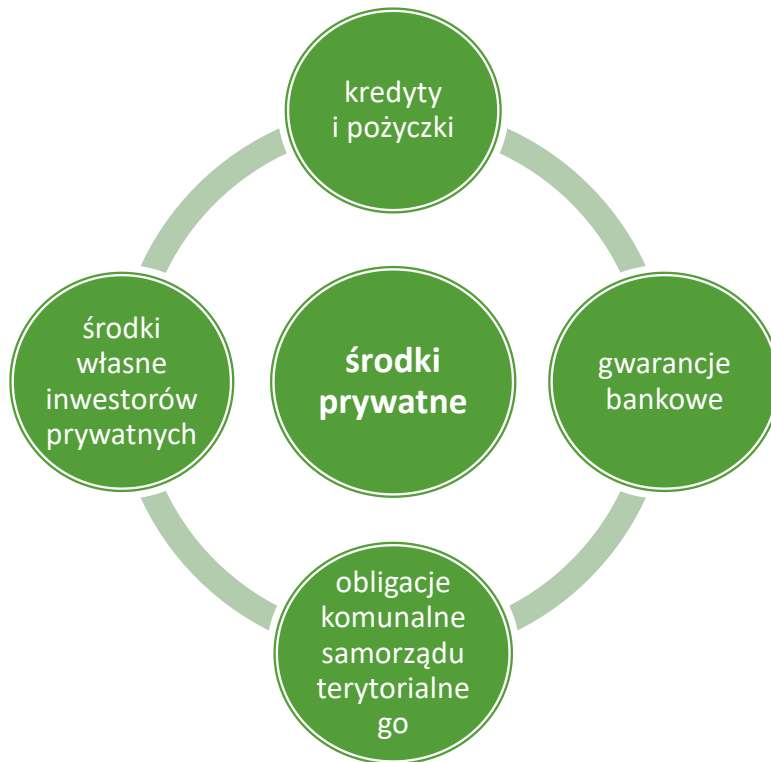
9. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

9.1. Instrumenty finansowania

Realizacja oraz powodzenia zamierzeń zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie jest uzależnione od wielu czynników, m.in. zaangażowania i sprawności administracji samorządowej czy aktywności społeczności rewitalizowanego obszaru. Bardzo ważnym i kluczowym elementem jest wysokość środków przeznaczonych na realizację projektów rewitalizacyjnych. Realizacja Programu uzależniona jest zatem w dużej mierze od wysokości pozyskanych środków, zarówno krajowych publicznych i prywatnych oraz z funduszy strukturalnych. Poniższe schematy przedstawiają źródła finansowania działań rewitalizacyjnych.

Rysunek 23. Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków publicznych
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Rysunek 24. Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków prywatnych
(źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Finansowanie ze środków UE – Wytyczne w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Perspektywa finansowa 2014-2020:

Umowa Partnerstwa, przyjęta przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r. zidentyfikowała gminy oraz miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji jako jedno z pięciu obszarów strategicznej interwencji wymagające kompleksowych, zintegrowanych działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Tym samym, fundusze unijne (zwłaszcza EFS i EFRR) będą stanowiły jedno z podstawowych źródeł finansowania działań rewitalizacyjnych w kwocie nie mniejszej niż 25 mld zł. Środki te przewidziane są głównie ramach regionalnych programów operacyjnych, a dodatkowo także w ramach programów krajowych: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach krajowych programów operacyjnych:

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- a) wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
- b) wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020:

RPOWP 2014-2020 przyczynia się do realizacji celów Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz krajowych dokumentów strategicznych. Jednocześnie jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 (SRWP 2020), przyjętej 9 września 2013 r. przez Sejmik Województwa Podlaskiego.

Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020 jest wzrost konkurencyjności gospodarki kształtowanej w oparciu o regionalne specjalizacje. Ponadto dla każdego działania w Programie określono cele szczegółowe.

Zgodnie z nomenklaturą przyjętą w pakiecie rozporządzeń dotyczących perspektywy 2014-2020, RPOWP 2014-2020 realizuje 9 celów tematycznych oraz obejmuje 32 priorytety inwestycyjne (PI). Priorytetom inwestycyjnym odpowiadają działania i poddziałania Programu, które zostały ujęte w 10 osiach priorytetowych. Osie priorytetowe RPOWP 2014-2020:

- Oś I Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu
- Oś II Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa
- Oś III Kompetencje i kwalifikacje
- Oś IV Poprawa dostępności transportowej
- Oś V Gospodarka niskoemisyjna
- Oś VI Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami
- **Oś VII Poprawa spójności społecznej**
 - **Działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji**
- **Oś VIII Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, w tym:**
 - **Działanie 8.5 Rewitalizacja**
- Oś IX Rozwój lokalny
- Oś X Pomoc techniczna

W oznaczone osie priorytetowe (VII, VIII) wpisują się działania przeznaczone do realizacji w ramach niniejszego opracowania.

9.2. Szacunkowe ramy finansowe

Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie zostały zaplanowane na okres 2017-2022 i przedstawiają się następująco:

1. Całkowita wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyniesie **16 899 685,52 zł.**
2. Na działania twarde (podstawowe) zostanie przeznaczony **16 614 685,52 zł.**
3. Na działania miękkie (uzupełniające) zostanie przeznaczony **285 000,00 zł.**

10. MECHANIZMY WŁĄCZANIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

W trakcie procesu włączania (współdecydowania) mieszkańców i potencjalnych interesariuszy w prace nad opracowywaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie wykorzystano różnorodne formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerzej liczby odbiorców. Z grona licznych narzędzi i technik partycypacyjnych wykorzystano: badania ankietowe, składanie wniosków (fiszki projektowe), otwarte spotkania, konsultacje. Proces włączania posiada trzy etapy.

ETAP I

Oficjalnie współpracę rozpoczęto dnia 15 grudnia 2016 r., w którym w Urzędzie Miasta Wysokie Mazowieckie odbyło się spotkanie inauguracyjne i konsultacyjne dotyczące Programu. Spotkanie rozpoczął Burmistrz wprowadzając zebranych w temat związany z rewitalizacją jak też przedstawiając powody, dla których podjął decyzję o opracowywaniu Programu. Dalszą część spotkania poprowadził przedstawiciel wykonawcy Programu podczas, którego przedstawiona została definicja rewitalizacji oraz jej podstawowe założenia. Zostały również rozdane ankiety, które stanowić miały, poza konsultacjami społecznymi, głos mieszkańców miasta i wszystkich osób, które mają wpływ na jego przestrzeń w procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Na spotkanie przybyli mieszkańcy miasta, radni, przedstawiciele jednostek podległych gminie oraz pracownicy urzędu.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji prace nad Programem rozpoczęto od wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji. W dniu 25 stycznia 2017 r. Burmistrz Miasta Wysokie Mazowieckie zamieścił Zarządzenie Nr 8/17 w sprawie przeprowadzenia konsultacji dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Konsultacje trwały od 1 lutego 2017 r. do 3 marca 2017 r.

Zaproszenie do udziału w konsultacjach ww. projektu uchwały wraz ze stosownymi załącznikami umieszczono i dystrybuowano następującymi kanałami informacyjnymi:

- strona internetowa gminy: www.wysokiemazowieckie.pl,
- strona internetowa Biuletynu Informacji Publicznej: bip.um.wysmaz.wrotapodlasia.pl,
- tablica ogłoszeń zlokalizowana w Urzędzie Miasta (sposób zwyczajowo przyjęty).

Konsultacje społeczne ww. projektu uchwały wraz ze stosownymi załącznikami przeprowadzono w następujących formach:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- zbieranie opinii i uwag dostarczonych osobiście w formie papierowej (w siedzibie Urzędu Miasta Wysokie Mazowieckie, pokój nr 23, II piętro),
- zbieranie wypełnionych formularzy w formie elektronicznej (pod adresem poczty elektronicznej: sekretariat@wysokiemazowieckie.pl),
- zbieranie wypełnionych formularzy drogą korespondencyjną (na adres: Urząd Miasta Wysokie Mazowieckie, ul. Ludowa 15, 18-200 Wysokie Mazowieckie),
- otwarte spotkania konsultacyjne, które odbyły się 9 lutego 2017 r. (w Urzędzie Miasta Wysokie Mazowieckie).

Interesariuszem rewitalizacji mógł zostać każdy, przy czym głównymi grupami interesariuszy, których starano się wprowadzić w proces konsultacji społecznych byli m.in. mieszkańcy, przedsiębiorcy, zarządcy budynków, organizacje pozarządowe.

Jednocześnie przeprowadzono badania ankietowe - ankieta mogła być wypełniona osobiście przez respondenta lub przesłana elektronicznie (formularz interaktywny, e-mail). Wzór ankiety stanowi **ZAŁĄCZNIK 4** do niniejszego opracowania.

Uwagi do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji można było zgłaszać na specjalnie przygotowanym formularzu. Wzór formularza składania uwag stanowi **ZAŁĄCZNIK 5** do niniejszego opracowania.

Po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzony został Raport podsumowujący ich przebieg. Raport z konsultacji społecznych stanowi **ZAŁĄCZNIK 6** do niniejszego opracowania.

Łącznie we wszystkich zorganizowanych spotkaniach konsultacyjnych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji udział wzięło 26 interesariuszy.

Etap zakończył się podjęciem Uchwały Nr XXXII/125/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

ETAP II

Przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie rozpoczęło od podjęcia Uchwały Nr XXXIII/131/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Wysokie Mazowieckie.

Przed przystąpieniem do opracowania Programu odbyły się jeszcze dwa spotkania konsultacyjne:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- dnia 20 kwietnia 2017 r. – w którym podczas forum przedstawiono pracownikom Urzędu Miasta m.in. wszystkie informacje nt. Komitetu Rewitalizacji (jego funkcji, działania);
- dnia 21 kwietnia 2017 r. – w którym odbył się spacer studyjny (badawczy) mający na celu udanie się w miejsca wyznaczonych obszarów rewitalizacji oraz uzyskanie opinii i sugestii interesariuszy w tym zakresie.

Interesariusze, którzy udali się na spacer studyjny wyrazili aprobatę dla wyznaczonych obszarów rewitalizacji. Głównym czynnikiem, który miał wpływ na opinię interesariuszy było naoczne zapoznanie się ze skalą zdegradowania poszczególnych terenów przeznaczonych do rewitalizacji oraz przedstawionych przez naszego eksperta (przewodnika spaceru) możliwości rozwojowych i potencjałów jakie oferują wybrane lokalizacje.

Interesariusze zewnętrzni mieli możliwość zgłaszania działań rewitalizacyjnych dla wyznaczonych obszarów rewitalizacji. Wzór formularza zgłaszania działań stanowi **ZAŁĄCZNIK 7** do niniejszego opracowania. Interesariusze mogli również przedstawić pożądane przez nich kierunki działań rewitalizacyjnych. Wzór karty pracy przedstawiania kierunków działań stanowi **ZAŁĄCZNIK 8** do niniejszego opracowania.

Następnie w drodze Zarządzenia Nr 46/17 Burmistrza Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 19 maja 2017 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji dotyczących projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie, poddano do konsultacji społecznych projekt Programu. W związku z tym poinformowano wszystkie grupy interesariuszy o możliwości zgłaszania uwag do projektu dokumentu. Informacja wraz z formularzem zgłaszania uwag została udostępniona na stronie internetowej miasta oraz Biuletynie Informacji Publicznej. Konsultacje miały zasięg ogólnomiejski i trwały od 31 maja 2017 r. do 30 czerwca 2017 r. Formularz zgłaszania uwag do projektu Programu stanowi **ZAŁĄCZNIK 9** do niniejszego opracowania.

Dodatkowo odbyły się spotkania konsultacyjne poświęcone Programowi w dniach:

- 1 czerwca 2017 r. – spotkanie konsultacyjne z pracownikami Urzędu Miasta w formie forum rewitalizacji, warsztatów przyszłościowych, wywiadów zogniskowanych,
- 8 czerwca 2017 r. – 3 spotkania z uczniami klas IV-VI Szkoły Podstawowej nr I w Wysokiem Mazowieckiem w formie działań animacyjnych na zajęciach lekcyjnych,
- 21 czerwca 2017 r. – działania animacyjne z interesariuszami w Urzędzie Miasta w formie forum rewitalizacji, warsztatów przyszłościowych, wywiadów zogniskowanych.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Ponadto w dniach 1, 8, 14, 21 czerwca 2017 r. zorganizowane zostały tzw. kawiarenki obywatelskie (spotkania z cateringiem), których celem było umożliwienie bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami władz Miasta Wysokie Mazowieckie oraz przedstawicielami Urzędu i rozmowę, przy kawie i ciastku. Tematem spotkań była rewitalizacja Miasta Wysokie Mazowieckie. Była to doskonała okazja do wyrażenia swojej opinii i przedstawienia swoich pomysłów. Udział w konsultacjach umożliwił obywatelom realne włączenie się w proces rewitalizacji Miasta, kreowania jego rozwoju oraz wspólnej przyszłości.

Niezwłocznie po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzono Raport podsumowujący z konsultacji społecznych dot. Projektu Uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie. Raport ten stanowi **ZAŁĄCZNIK 10** do niniejszego opracowania.

Łącznie we wszystkich zorganizowanych spotkaniach konsultacyjnych dotyczących przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie udział wzięło 124 interesariuszy.

ETAP III

Najważniejszym etapem jest wdrażanie Programu. Udział interesariuszy w procesie tworzenia Programu nie kończy się wraz z przyjęciem dokumentu uchwałą Rady Miasta. Ważne jest, aby na etapie realizacji zapisów Programu, zapewnić interesariuszom zewnętrznym aktywny udział w konsultacjach projektów. Zaleca się przygotowanie ankiet satysfakcji, aby móc poznać opinie mieszkańców na temat realizowanych projektów oraz aby ocenić czy prowadzone działania przynoszą założony skutek. Stała współpraca z interesariuszami wewnętrznymi pozwoli systematycznie monitorować sytuację społeczno-gospodarczą miasta, tak aby w razie potrzeby możliwa była aktualizacja zapisów Programu. Zagadnienia te opisano w następujących rozdziałach niniejszego opracowania.

11. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie jest dokumentem, który określa cele i plany działań na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system wdrażania. Pierwszym etapem wdrożenia Programu będzie przyjęcie Programu stosowną uchwałą Rady Miasta. Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r. poz. 1023), projekt niniejszego dokumentu został przesłany do zaopiniowania przez:

- Zarząd Powiatu Wysokomazowieckiego,
- Zarząd Województwa Podlaskiego,
- Wojewodę Podlaskiego,
- Wojewódzki Sztab Wojskowy w Białymstoku,
- Delegaturę ABW w Białymstoku,
- Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku,
- Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku,
- Gminną Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Wysokiem Mazowieckiem.

Zmiany wynikające z uzyskanych opinii zostały wprowadzone do Programu. Brak odpowiedzi na pismo lub opinie, które wpłynęły po terminie wyznaczonym przez Burmistrza Miasta, uznane zostały za pozytywne zaopiniowanie projektu Programu.

Za wdrażanie i monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta Wysokie Mazowieckie, we współpracy z:

- Komitetem Rewitalizacji,
- Interesariuszami zewnętrznymi.

Na podstawie Zarządzenia nr 79/16 Burmistrza Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 2 listopada 2016 r. w sprawie powołania Zespołu ds. Rewitalizacji, powołano go do funkcjonowania. Ustalono następujący skład i zakres obowiązków Zespołu ds. Rewitalizacji:

1. Zakres obowiązków Koordynatora Zespołu:

- sprawowanie nadzoru i kontroli nad pracownikami,
- opracowywanie i wdrażanie procedur,
- organizowanie spotkań roboczych,
- identyfikacja zagrożenia w realizacji projektu,
- nadzorowanie i inicjowanie działań informacyjnych i promocyjnych.

2. Zakres obowiązków Komórki ds. administracyjno-prawnych:

- przeprowadzenie procedury zamówień publicznych
- prowadzenie niezbędnych procedur administracyjnych w celu pozyskiwania decyzji/pozwoleń administracyjnych,
- weryfikacja pod względem prawnym materiałów przetargowych, przestrzeganie wymaganych procedur przetargowych, umów i kontraktów,
- sprawozdawczość i monitoring projektu,
- pomoc komórce ds. społeczno-kulturalnych w zakresie współpracy z lokalną społecznością i organizacjami pozarządowymi.

3. Zakres obowiązków Komórki ds. społeczno-kulturalnych:

- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- współpraca z lokalną społecznością,
- ankietowanie i analizy.

4. Zakres obowiązków na stanowisku ds. finansów:

- analiza zgodności wydatków z umową o dofinansowanie,
- przygotowanie wniosku o płatność w zakresie finansowym,
- obsługa finansowa projektu.

Koszty zarządzania programem zostały uwzględnione w ramach Urzędu Miasta i etatów już istniejących wraz z udziałem Zespołu ds. Rewitalizacji. Stanowisko, w którego zakres obowiązków wchodzi działania takie jak koordynowanie procesem rewitalizacji w mieście jest wydzielone w strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego, a środki przeznaczone na koszty jego funkcjonowania są zabezpieczone w budżecie miasta.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miasta przyjmie uchwałę określającą zasady wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Podjęcie uchwały jest poprzedzone konsultacjami społecznymi. Następnie prowadzony jest nabór członków Komitetu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji zostanie powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta Wysokie Mazowieckie.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji, niezwłocznie po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miasta powinna wprowadzić przedsięwzięcia rewitalizacyjne służące realizacji zadań własnych miasta, do załącznika do uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej, o którym mowa w art. 226 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.4).

Poniżej przedstawiony został harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Etapy jego realizacji będą odbywały się w oznaczonych latach.

Tabela 36. Harmonogram realizacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Lp.	Nazwa działania	Rok							
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Wyznaczenie obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji								
2.	Opracowanie i uchwalenie GPR								
3.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych								
4.	Monitoring wdrażania GPR								
5.	Ewaluacja końcowa wdrażania GPR								

Tabela 37. Zasady wdrażania i modyfikacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Lp.	Zasada	Odpowiedzialność
1	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawartych w programie rewitalizacji, niezwłocznie po uchwaleniu tego programu, do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej miasta. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miasta wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miasta, Burmistrz
2	Przekazanie zadań dotyczących wdrażania programu Komitetowi Rewitalizacji. Zakłada się cykliczność spotkań Komitetu Rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacji, ich stan wdrażania oraz rezultaty programu rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji pełnić będzie funkcję multiplikatora, tj. jest zobowiązany do komunikowania się w sprawach istotnych dla rewitalizacji z interesariuszami, których reprezentuje.	Komitet Rewitalizacji, Burmistrz
3	Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń. Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników. Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.	Podmioty realizujące zadania ujęte w programie rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

4	<p>Ocena aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji co najmniej raz na dwa lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.</p> <p>W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię. Zmiana programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opinii ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:</p> <p style="padding-left: 40px;">1) nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, 2) nie wymaga zmiany uchwały.</p>	Burmistrz
5	<p>Uzupełnienie i rozszerzanie programu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania miasta.</p>	Burmistrz, podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w oparciu o zaktualizowany program rewitalizacji
6	<p>Działania Public Relations, bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami miasta nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów.</p> <p>Zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność miasta uwag, opinii, wniosków. Działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych miasta, lokalnych mediów, Komitetu Rewitalizacji oraz podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.</p>	Burmistrz, Komitet Rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

W zakresie propozycji nowych przedsięwzięć zgłaszanych do GPR stosowana będzie następująca ścieżka postępowania:

1. Podmioty zainteresowane realizacją projektów (które realizują cele GPR) zlokalizowanych na obszarze wskazanym do rewitalizacji w ramach przedmiotowego GPR zgłaszają swoje propozycje do Burmistrza,
2. Kierownik właściwej komórki organizacyjnej (wyznaczonej przez Burmistrza), po przeprowadzeniu konsultacji z odpowiednimi referatami Urzędu Miasta, dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego przedsięwzięcia do GPR,
3. Burmistrz na wniosek kierownika właściwej komórki organizacyjnej zwołuje posiedzenie Komitetu Rewitalizacji i przedkłada zgłoszoną propozycję przedsięwzięcia pod obrady Komitetu Rewitalizacji,
4. Po rozpatrzeniu złożonej propozycji wniosku Komitet Rewitalizacji wydaje opinię w zakresie jej włączenia do GPR lub odrzucenia,
5. Burmistrz podejmuje decyzję o wprowadzeniu zmian do GPR,
6. Po sporządzeniu projektu aneksu do GPR, Burmistrz przedkłada dokument Radzie Miasta w celu podjęcia stosownej uchwały.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Wdrażanie GPR wiąże się z obowiązkiem zapewnienia odpowiednich mechanizmów oraz procedur umożliwiających współpracę wszystkich partnerów zaangażowanych w jego realizację (efektywne działanie na rzecz różnych instytucji).

Podstawowym elementem tego systemu jest powołanie jednostki odpowiedzialnej za kwestie związane z koordynacją działań wewnątrz struktury Urzędu Miasta lub też przyporządkowanie zadań związanych z koordynacją konkretnemu pracownikowi. Wspomniana jednostka lub pracownik odpowiedzialne będą za harmonizowanie współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych we wdrażanie GPR tj.

- poszczególne referaty Urzędu Miasta,
- jednostki organizacyjne Miasta (instytucje oświatowe, MOPS, MOK, itp.),
- pozostałe podmioty publiczne zaangażowane w realizację GPR (m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Powiatowa Policji, itp.);
- organizacje pozarządowe,
- pozostałe podmioty prywatne, w tym pracodawcy, przedsiębiorcy.

12. SYSTEM MONITORINGU PROGRAMU

Proces monitorowania jest jednym z kluczowych elementów procesu zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie. Celem monitoringu jest prawidłowa i efektywna realizacja założeń Programu, dostarczenie informacji na temat rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów rewitalizacyjnych oraz ocenę tego procesu, a także określenie występujących trudności lub niezgodności. Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony przez Urząd Miasta Wysokie Mazowieckie. W zakresie realizacji poszczególnych projektów natomiast monitoring będzie należał do powołanego Komitetu Rewitalizacji. Jego zadaniem będzie bieżący monitoring, polegający na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów oraz realizacji całego Programu, a także sprawdzanie czy wdrażane projekty są zgodne z wcześniejszymi celami i założeniami Programu. Ponadto jednostka ta będzie również odpowiedzialna za:

- sporządzanie co najmniej dwóch raportów z realizacji dokumentu, a następnie przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Miasta,
- opublikowanie opracowanych wyników sprawozdań na stronie internetowej miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Efektywne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w Wysokim Mazowieckiem będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitorowanie powinno obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, opisując postęp i efekty realizowanego dokumentu. Monitoring rzeczowy będzie polegał na pozyskiwaniu informacji o postępach w realizacji zaplanowanych działań, przedstawi nam efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także zapewni zgodność z założeniami Programu. Monitoring finansowy umożliwi kontrolę nad finansowymi aspektami inwestycji, będzie podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Ponadto monitoring finansowy będzie oferował pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji dotyczących możliwych do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Zakłada się, że przynajmniej raz w roku powinien być dokonywany monitoring społeczny nad przebiegiem działań rewitalizacyjnych. Równolegle, monitoringiem objęte będą także uwarunkowania i zmiany jakie zachodzą w całym mieście i otoczeniu. Zmiany te wpływają na przebieg procesów rewitalizacyjnych, tj. uwarunkowania w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym, w obszarze subregionalnym i regionalnym.

Monitoring procesu rewitalizacji będzie prowadzony na dwóch głównych poziomach: strategicznym – całego Programu i operacyjnym - poszczególnych przedsięwzięć. Ważnym elementem raportu monitoringowego będzie zestawienie wskaźników, które pozwolą na określenie efektów rzeczowych

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

realizacji projektów. Wszystkie wskaźniki mierzone będą cyklicznie. Częstotliwość pomiaru wskaźników jest uzależniona od kategorii wskaźnika. Wskaźniki te są określone w odniesieniu do problemów, które zostały zaplanowane do rozwiązania w ramach Programu w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej miasta. Wskaźniki dotyczą generalnie następujących zagadnień:

- zatrudnienia,
- bezpieczeństwa publicznego,
- gospodarki,
- infrastruktury społecznej,
- transportu i środowiska,
- aktywności kulturalnej,
- integracji różnych grup społecznych,
- środowiska zamieszkania i przestrzeni publicznej,
- poprawy wizerunku miasta,
- jakości i komfortu życia społeczności lokalnej.

Monitorowanie finansowe obejmować będzie dane finansowe z realizacji przedsięwzięć, będących podstawą do oceny efektywności wydatkowania przeznaczonych na nie środków, w oparciu o raporty okresowe uwzględniające wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych i prywatnych.

Stopień wdrażania oraz postępy w realizacji konkretnych projektów powinny być monitorowane za pomocą karty monitoringowej projektu. Przedstawiony poniżej wzór karty oceny projektów powinien zostać wypełniony przez poszczególne podmioty wykonawcze w trakcie i po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki takim kartom możliwe będzie monitorowanie rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób przejrzysty i jednoznaczny. Posiadając karty monitoringu projektów już zrealizowanych inwestycji, będzie możliwa ocena ich skuteczności. Ponadto będzie możliwe oszacowanie zagrożeń oraz szans inwestycji o podobnym charakterze. Wszystko to w następnych latach procesu rewitalizacji będzie stanowić doskonały punkt odniesienia do przeprowadzenia monitoringu.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 38. Wzór karty monitoringu projektu Programu (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Nazwa projektu	
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym	
Podmiot realizujący projekt	
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach w danym roku	
Data rozpoczęcia realizacji	
Data zakończenia realizacji	
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku	własne
	zewnętrzne
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu	
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu	
Propozycje działań minimalizujących ryzyka	

Proponuje się, aby w roku 2020 po zakończeniu etapu dofinansowań, przeprowadzić raport podsumowujący działania, aby ustalić, które z nich przynoszą oczekiwane rezultaty oraz czy nie jest konieczna zmiana działań lub wprowadzenie nowych, a co za tym idzie aktualizacja Programu.

Po zakończeniu obowiązywania niniejszego GPR wykonana zostanie ewaluacja „w trakcie” oraz „po”, która pozwoli na ocenę stopnia realizacji zakładanych celów rewitalizacji, stopień, zakres oraz trwałość zmian jakie zaszyły na obszarze objętym rewitalizacją na skutek wdrażania programu, a także sprawność i skuteczność zarządzania tym procesem. Przewiduje się, iż raport ewaluacyjny zostanie opracowany po zakończeniu okresu programowania niniejszego programu i zakończeniu wdrażania większości ujętych w nim projektów, tak aby możliwe było dokonanie obiektywnej oceny ich efektów.

Za wykonanie lub zlecenie wykonania badań ewaluacyjnych i opracowania raportu ewaluacyjnego pomiotowi zewnętrznemu odpowiadać będzie Referat Mienia Komunalnego, Inwestycji i Remontów oraz Rolnictwa Urzędu Miasta. Ewaluacja jest badaniem społeczno-ekonomicznym, realizowanym w celu oceny jakości i efektów prowadzonych działań, w oparciu o odpowiednie kryteria i wykorzystanie źródeł wtórnych i źródeł pierwotnych. Raport ewaluacyjny opracowany zostanie według metodologii określonej przez podmiot (lub Referat) wykonujący ewaluację.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Przewiduje się, iż mierząc stopień zmian zachodzących na terenie objętym działaniami rewitalizacyjnymi, przy opracowywaniu raportu ewaluacyjnego Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie wykorzystany zostanie zestaw wskaźników rezultatu przypisanych do projektów, a także wskaźników programowych (mających charakter wskaźników osiągnięcia celów programu). Użycie wskaźników programowych w odniesieniu do ich pierwotnych wartości pozwoli ocenić wpływ działań rewitalizacyjnych na stan społeczno-gospodarczy obszaru wskazanego do rewitalizacji, a także ocenić dynamikę tych zmian w relacji do innych obszarów miasta.

Przeprowadzona ewaluacja stanowić będzie cenny materiał analityczny umożliwiający wskazanie działań naprawczych w procesie rewitalizacji (o ile taka potrzeba zostanie zdiagnozowana) oraz zaprogramowanie kolejnych działań rewitalizacyjnych, które powinny zostać ujęte w zaktualizowanym Programie lub innym, równoważnym dokumencie, którego przedmiotem będzie polityka rewitalizacyjna miasta.

Po zaakceptowaniu raportu ewaluacyjnego przez Komitet Rewitalizacji oraz komisje Rady Miasta zostanie on, podobnie jak sprawozdania z monitoringu, udostępniony do wglądu na stronie internetowej Urzędu Miasta.

Ocena wszystkich projektów i zadań rewitalizacyjnych zostanie dokonana przy współudziale wszystkich interesariuszy rewitalizacji, a także w oparciu o przygotowanie końcowej, kompleksowej oceny efektów realizacji, która będzie brała pod uwagę 5 kryteriów ewaluacyjnych:

1. SKUTECZNOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić w jakim stopniu zostały osiągnięte cele dokumentu opracowane na etapie planowania,
2. EFEKTYWNOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów, czyli określić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów,
3. UŻYTECZNOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić do jakiego stopnia oddziaływanie Programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej,
4. TRAFNOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić do jakiego stopnia cele określone w Programie odpowiadają potrzebom wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego,
5. TRWAŁOŚĆ – kryterium, które pozwala ocenić w jakim stopniu pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 39. Wskaźniki programowe (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)

Realizowany cel szczegółowy	Działania realizujące cel	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2015 r.)	Wartość docelowa (rok końca okresu realizacji działania)	Jednostka	Sposób oceny/źródło danych	Częstotliwość pomiaru
I.1	3	Liczba zmodernizowanych budynków	0	1	szt.	Sprawozdanie/UM	w roku 2019
I.2	12	Wzrost liczby wydarzeń kulturalnych	54	70	szt./rok	Statystyki/MOK	co roku
II.1	2	Wzrost powierzchni udostępnionej przestrzeni publicznej utworzonej lub rekultywowanej	0	2,5	ha	Sprawozdanie/UM	co dwa lata
II.2	2,3,6	Powierzchnia terenów zielonych poddanych upiększeniu	0	3,8	ha	Sprawozdanie/UM	co dwa lata
III.1	4	Liczba utworzonych miejsc parkingowych	260	340	szt.	Sprawozdanie/UM	co dwa lata
III.2	1	Liczba zmodernizowanych budynków	0	1	szt.	Sprawozdanie/UM	w roku 2022
IV.1	1	Wzrost liczby podmiotów gospodarczych	9	16	szt.	Sprawozdanie/UM	co dwa lata
IV.2	1	Liczba utworzonych lokali usługowych	0	10	szt.	Sprawozdanie/UM	co dwa lata
V.1	5,6,8,9,10,11	Liczba przeprowadzonych spotkań integracyjnych	0	16	szt./rok	Sprawozdanie/MOPS	co roku
V.2	7,8	Spadek liczby osób bezrobotnych	162	130	os.	Statystyki/PUP	co roku

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Zarządzanie, monitoring i ewaluacja przy uwzględnieniu wzajemnych zależności oddziaływania i transparentności działań podejmowanych zarówno przez Komitet Rewitalizacji, jak i wszystkich pozostałych beneficjentów GPR winno przyczynić się do osiągnięcia wszystkich celów założonych w rewitalizacji, co sumarycznie winno doprowadzić do cywilizacyjnego wzrostu Miasta Wysokie Mazowieckie oraz podniesienia jakości i komfortu życia mieszkańców.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie służyć winien władzom miasta jako nawigacja służąca realizacji zadań i pozyskiwania niezbędnych środków finansowych a mieszkańcom, aby czuli, iż realizowana jest „z ludźmi i dla ludzi”.

13. POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Poniżej opisano najważniejsze dokumenty województwa, powiatu i miasta wraz z zaznaczeniem kolorem zielonym celów owych dokumentów, w które najlepiej wpisują się cele (oznaczone odpowiadającym im numerem) i działania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020

Strategia jest kluczowym dokumentem programowym określającym zasady i kierunki długofalowej koncepcji rozwoju regionu. Podstawowymi elementami strategii rozwoju województwa są diagnoza obecnej sytuacji regionu oraz wyznaczone na jej podstawie główne wyzwania i cele rozwojowe, które powinny zostać zrealizowane przez samorząd województwa podlaskiego i inne zaangażowane podmioty.

Dokument przedstawia następującą wizję województwa w roku 2030: „Województwo podlaskie: zielone, otwarte, dostępne i przedsiębiorcze”. Sformułowana ambitna wizja województwa w horyzoncie czasowym 2030 roku wymagać będzie determinacji i konsekwencji w realizacji wytyczonych trzech wzajemnie powiązanych celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka;
- Cel strategiczny 2. Powiązania krajowe i międzynarodowe;
- Cel strategiczny 3. Jakość życia.

U podstaw skutecznej realizacji celów strategicznych leżą cele horyzontalne, których wątki przenikają cele strategiczne:

- Cel horyzontalny: Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze podstawą harmonii aktywności człowieka i przyrody;
- Cel horyzontalny: Infrastruktura techniczna i teleinformatyczna otwierająca region dla inwestorów, mieszkańców, sąsiadów i turystów.

Celom strategicznym zostały przypisane również cele operacyjne szczegółowo opisujące jakie kierunki powinien przybrać rozwój województwa:

- 1.1. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (IV.1, IV.2)
- 1.2. WZROST INNOWACYJNOŚCI PODLASKICH PRZEDSIĘBIORSTW
- 1.3. ROZWÓJ KOMPETENCJI DO PRACY I WSPARCIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW REGIONU (V.2)
- 1.4. KAPITAŁ SPOŁECZNY JAKO KATALIZATOR PROCESÓW ROZWOJOWYCH

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- 1.5. EFEKTYWNE KORZYSTANIE Z ZASOBÓW NATURALNYCH
- 1.6. NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA SIECIOWA
- **2.1. AKTYWNOŚĆ PODLASKICH PRZEDSIĘBIORSTW NA RYNKU PONADREGIONALNYM (IV.1, IV.2)**
- **2.2. POPRAWA ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTWA (IV.1, IV.2)**
- 2.3. ROZWÓJ PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ
- 2.4. ROZWÓJ PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY MIĘDZYREGIONALNEJ
- **2.5. PODNIESIENIE ZEWNĘTRZNEJ I WEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ REGIONU (III.1, III.2)**
- **3.1. ZMNIEJSZENIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW PROBLEMÓW DEMOGRAFICZNYCH (V.1)**
- **3.2. POPRAWA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ (V.1)**
- 3.3. POPRAWA STANU ZDROWIA SPOŁECZEŃSTWA ORAZ BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO
- 3.4. OCHRONA ŚRODOWISKA I RACJONALNE GOSPODAROWANIE JEGO ZASOBAMI

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest instrumentem kreacji polityki przestrzennej samorządu województwa odnoszącym odpowiednie ustalenia dokumentów strategicznych, koncepcyjnych, programowych rządowych i samorządowych do przestrzeni województwa. Plan jest instrumentem transmisji polityki przestrzennej samorządu województwa i pośrednio ustaleń dokumentów rządowych do dokumentów polityk przestrzennych gmin – studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz planów miejscowych.

System celów polityki przestrzennej zagospodarowania województwa obejmuje cel strategiczny i 5 celów cząstkowych stanowiących jego rozwinięcie, odniesionych do kluczowych elementów zagospodarowania województwa, w tym jego obszarów funkcjonalnych.

Cel strategiczny: *„Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego”*.

Zapewnienie realizacji celu strategicznego wymaga skupienia działań podmiotów publicznych na wybranych elementach zagospodarowania i wyodrębnionych terytoriach poprzez cele cząstkowe, do których należą:

1) Cel 1. Zwiększenie konkurencyjności miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków – wojewódzkiego Białegostoku, subregionalnych Łomży i Suwałk oraz powiatowych w zakresie jakości: infrastruktury funkcji ponadlokalnych publicznych, potencjału gospodarczego, powiązań funkcjonalnych zewnętrznych i struktur przestrzennych zagospodarowania, (II.2, IV.1, IV.2)

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

2) Cel 2. Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego,

3) Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej województwa podlaskiego, poprzez rozwój infrastruktury transportowej, ze zmniejszeniem kosztów środowiskowych, oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej, (III.1, III.2)

4) Cel 4. Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów,

5) Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia naturalne i bezpieczeństwa energetycznego oraz zdolności obronnych i ochronnych.

Strategia Rozwoju Powiatu Wysokomazowieckiego

Strategia ma zdiagnozować obecną sytuację w powiecie we wszystkich możliwych do określenia dziedzinach życia. Na tej podstawie określone zostaną kierunki działań podejmowanych przez samorząd powiatowy na rzecz przyśpieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego, zahamowania niewłaściwych tendencji oraz stworzenia podstaw do godnego bytu mieszkańców powiatu. W strategii nie określa się terminu jej ważności. Powinna ona być dokumentem trwałym, ale jednocześnie na tyle uniwersalnym by odpowiadać zmieniającym się realiom.

Strategia nie wykazuje w bieżącej sytuacji powiatu, istnienia egzystencjalnych problemów które mogłyby zagrozić społecznej harmonii na jego terenie, zagrażać spójności terytorialnej lub znacząco krępować możliwości jego funkcjonowania w sensie administracyjnym. Mimo to przedstawione w niej analizy wskazują, że istniejąca sytuacja gospodarcza obciąża dużym ryzykiem perspektywę dalszego rozwoju pomimo wysokiego potencjału produkcyjnego.

Strategia przedstawia motto przewodnie, leżące u podstaw kształtowania celów, określone jako: *„Umożliwienie mieszkańcom godnych i stabilnych warunków życia, zachęcających do gospodarczej aktywności i intelektualnego rozwoju”*.

Motto będzie realizowane przez następujące cele strategiczne i pomocnicze:

I Nowoczesne rodzinne gospodarstwa rolne, zaspokajające potrzeby bytowe rodziny głównym stymulatorem dalszego wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich.

1. Poprawa sytuacji ekonomicznej gospodarstw rolnych.
2. Podniesienie kwalifikacji w zakresie zarządzania nowoczesnym gospodarstwem rolnym.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

3. Rozwój infrastruktury wiejskiej odpowiadającej potrzebom nowoczesnych gospodarstw towarowych.

II Rozwinięty przemysł rolno przetwórczy, wykorzystujący podstawowe walory gospodarcze i komunikacyjne Powiatu, jako podstawowe źródło nowych miejsc pracy oraz ekonomiczny katalizator rolniczego potencjału.

4. **Wspieranie lokalnych przedsięwzięć. (IV.1, IV.2)**
5. **Aktywizowanie miejscowego kapitału. (IV.1, IV.2)**
6. **Pozyskiwanie inwestorów z zewnątrz. (IV.1, IV.2)**

III Usługi, drobna wytwórczość, handel i turystyka, wykorzystujące lokalną przedsiębiorczość, jako uzupełnienie podstawowych dziedzin gospodarki.

7. Aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi.
8. Wspieranie aktywności gospodarczej w dziedzinie handlu, usług i agroturystyki.

IV Rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna, przyjazna mieszkańcom i środowisku.

9. **Poprawa właściwości komunikacyjnych. (III.1, III.2)**
10. Ochrona środowiska przed zanieczyszczeniami.
11. Poprawa jakości i dostępności oświaty.
12. Poprawa dostępności usług medycznych i opieki społecznej.
13. **Upowszechnienie walorów kultury, sportu i lokalnej turystyki. (I.1, I.2)**
14. Podniesienie jakości obsługi administracyjnej mieszkańców do współcześnie przyjętych standardów.

V Bezpieczeństwo mieszkańców – wolne od aktów przemocy, patologii społecznych i zagrożeń ekologicznych.

15. Poprawa bezpieczeństwa cywilnego.
16. Rozwój środków technicznych ratownictwa medycznego, drogowego, chemicznego i przeciwpożarowego.

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2022

Strategia jest dokumentem, określającym długofalowe kierunki interwencji rozwoju, obszary wsparcia oraz działania które przez władze miasta określone zostały jako niezbędne do realizacji strategicznych celów rozwojowych. Strategia uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty lokalnej. Przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną Gminy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy zewnętrznych i środków własnych miasta.

Jako główny cel Strategii uznaje się osiągnięcie harmonijnego, wszechstronnego i trwałego rozwoju struktury przestrzennej miasta, zapewniającej sukcesywny wzrost jakości zamieszkania, pracy, obsługi i wypoczynku, przy zachowaniu właściwych relacji między następującymi strategicznymi celami szczegółowymi.

Cele przyrodnicze:

1. Zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkania mieszkańców w zakresie jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektrostatycznego promieniowania niejonizującego.
2. Ochrona wód rzeki Brok oraz wód gruntowych poprzez dalszą rozbudowę kanalizacji.
3. Ochrona powierzchni ziemi poprzez rozbudowę i modernizację PSZOK-u.
4. Kontynuacja rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie miasta.
5. Podjęcie działań w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Cele ekonomiczne:

1. **Zapewnienie maksymalnego wsparcia dla tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw. (IV.1, IV.2)**

Cele społeczne:

1. Powiększenie zaplecza mieszkaniowego, termomodernizacja i zastosowanie OZE w istniejących zasobach komunalnych miasta.
2. Kontynuacja modernizacji i wyposażenie zaplecza edukacyjnego.
3. **Podjęcie działań w celu aktywizacji najbardziej zagrożonych grup społecznych. (V.1)**
4. **Podjęcie działań w celu rewitalizacji rejonów miasta najbardziej zagrożonych, także poprzez działania inwestycyjne prowadzące do próby rozwiązania problemów społecznych. (I, II, III, IV, V)**
5. Modernizacja budynku OSP w Wysokim Mazowieckiem.

Cele strukturalno-przestrzenne:

1. Dokonywanie zmian w dokumentach planistycznych w sposób umożliwiający rozwój miasta.
2. Modernizacja fontanny w parku miejskim przy ul. Ludowej w Wysokim Mazowieckiem.
3. Ochrona przestrzeni kulturowej i tożsamości lokalnej.

Cele infrastrukturalne:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

1. Podnoszenie standardu życia mieszkańców gminy poprzez rozwój systemów infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku min. OZE.
2. Uzbrojenie nowopowstałych osiedli przy ul. Warszawskiej i Ogrodowej.
3. Remont i przebudowa dróg w mieście min: ul. Przechodnia, Podlaska, Ogrodowa, Akacyjowa, Kwiatowa, Trakt Suraski, ulice osiedla Kardynała Wyszyńskiego i Zorza.
4. Przebudowa drogi krajowej nr 66 oraz drogi wojewódzkiej nr 678.
5. **Modernizacja wnętrza Miejskiego Ośrodka Kultury w Wysokiem Mazowieckiem. (I.1)**

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wysokie Mazowieckie

Studium jest podstawowym dokumentem kreującym politykę przestrzenną miasta. Wśród funkcji zadań studium jest również ukazanie gospodarczych i przestrzennych perspektyw rozwoju miasta. Studium przedstawia następujące cele rozwoju miasta.

Jako główny cel rozwoju uznaje się osiągnięcie harmonijnego, wszechstronnego i trwałego rozwoju struktury przestrzennej miasta, zapewniającej sukcesywny wzrost jakości zamieszkania, pracy, obsługi i wypoczynku, przy zachowaniu właściwych relacji między następującymi strategicznymi celami szczegółowymi.

Cele przyrodnicze:

1. Zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkania mieszkańców w zakresie jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektrostatycznego promieniowania niejonizującego.
2. Ochrona wody i koryta rzeki Brok przepływającej przez miasto, zachęcając do tego gminy sąsiednie.

Cele ekonomiczne:

1. **Pozyskiwanie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy poprzez skuteczną promocję miasta i regionu. (IV.1, IV.2)**
2. Pozyskiwanie terenu obecnego lotniska jako terenu pod rozwój funkcji handlowo-przemysłowej.
3. **Zapewnienie maksymalnego wsparcia dla tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw. (IV.1, IV.2)**
4. Kreowanie funkcji miasta jako ośrodka regionalnego w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego.

Cele społeczne:

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

1. Zahamowanie odpływu z miasta osób młodych poprzez tworzenie korzystnych warunków dla powstania nowych miejsc pracy i zachęt do powrotu studiującej młodzieży oraz poprawę warunków mieszkaniowych i dostępności do usług. (II.2, IV.1, IV.2, V.1, V.2)
2. Poprawa kondycji i witalności społeczeństwa poprzez promowanie zdrowego stylu życia, rozwój profilaktyki zdrowotnej, rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej.

Cele strukturalno-przestrzenne:

1. Efektywne wykorzystanie przestrzeni zurbanizowanej oraz wyznaczenie i uzbrojenie terenów pod realizację nowej zabudowy mieszkaniowej oraz przemysłowo-usługowej.
2. **Racjonalna gospodarka terenami i efektywne ich wykorzystanie.** (II.1, II.2, III.1, III.2, IV.1)

Cele infrastrukturalne:

1. Stworzenie odpowiednich warunków dla modernizacji istniejących skrzyżowań dróg.
2. Tworzenie warunków dla realizacji obwodnicy w zachodniej części miasta.
3. Podnoszenie standardu życia mieszkańców poprzez rozwój systemów infrastruktury technicznej przychylniej środowisku ze środków własnych i pomocowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wysokie Mazowieckie na lata 2016-2025

Strategia w zakresie polityki społecznej ma charakter wieloletni i wyznacza kierunki rozwoju działań pomocowych, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają na celu wyjście osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej. Wskazuje też nowe formy pomocy oraz różnorodne formy aktywności lokalnej, konieczne dla budowania spójnego systemu wsparcia społecznego. Celem Strategii jest opracowanie takich form działania, które pozwolą na rozwiązanie najistotniejszych problemów w sposób zorganizowany, kompleksowy i wykorzystujący wszelkie możliwe zasoby.

Aby jak najlepiej zrealizować założenia Strategii, wyznaczono 5 obszarów, w obrębie których realizowane będą cele główne i szczegółowe:

1. Obszar: Bezrobocie i ubóstwo
 - Cel główny: Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz ich skutkom
 - **Cel szczegółowy: Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy (V.2)**
 - Cel szczegółowy: Zapewnienie osobom i rodzinom ubogim bezpieczeństwa socjalnego
2. Obszar: Rodzina, dziecko, młodzież
 - Cel główny: Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży
 - **Cel szczegółowy: Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania (V.1)**
 - **Cel szczegółowy: Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia (V.1)**

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

- Cel szczegółowy: Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju
3. Obszar: Przemoc i uzależnienia
- Cel główny: Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie
 - **Cel szczegółowy: Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie (V.1)**
 - **Cel szczegółowy: Zwiększenie skuteczności i dostępności specjalistycznego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie (V.1)**
4. Obszar: Starość i niepełnosprawność
- Cel główny: Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym
 - **Cel szczegółowy: Zaspokajanie potrzeb osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki (V.1)**
 - Cel szczegółowy: Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych
5. Obszar: Kapitał ludzki
- Cel główny: Wzrost integracji społeczności lokalnej
 - **Cel szczegółowy: Aktywizacja mieszkańców miasta w działaniach na rzecz społeczności lokalnej (V.1)**
 - Cel szczegółowy: Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej
 - **Cel szczegółowy: Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego (V.1, V.2)**
 - Cel szczegółowy: Wzmacnianie i podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej i innych służb społecznych

14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W DOKUMENTACH MIASTA

Specjalna strefa rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie przewiduje ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz. U. 2017 r. poz. 1023).

Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie przewiduje wprowadzania zmian w obecnie obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wysokie Mazowieckie.

Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie przewiduje wprowadzania zmian w obecnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Niezbędne zmiany w Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Wysokie Mazowieckie

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie przewiduje wprowadzania zmian w obecnie obowiązującym Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Miasta Wysokie Mazowieckie, zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. 2016 poz. 1610).

15. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROGRAMU NA ŚRODOWISKO

Projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Podlaskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Białymstoku w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w przypadku konieczności jej opracowania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku w piśmie nr **WPN.410.3.15.2017.AR** wyraził zgode na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku w piśmie nr **NZ.0523.46.2017** poinformował, że projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Spis tabel

Tabela 1. Ludność wg grup wiekowych w mieście w latach 2012-2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)	12
Tabela 2. Obciążenie demograficzne w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	13
Tabela 3. Struktura wiekowa osób bezrobotnych na terenie miasta w roku 2015 (źródło: PUP).....	14
Tabela 4. Stopa bezrobocia w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS) ..	14
Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na powody na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS).....	15
Tabela 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na formy na terenie miasta w 2015 r. (źródło: MOPS).....	15
Tabela 7. Zdarzenia z punktu widzenia społecznego poczucia bezpieczeństwa na terenie miasta w 2015 r. (źródło: KPP)	16
Tabela 8. Charakterystyka placówek oświatowych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r. (źródło: Urząd Miasta)	17
Tabela 9. Charakterystyka szkół ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie miasta w 2015 r. (źródło: www.polskawliczbach.pl)	18
Tabela 10. Uczestnictwo mieszkańców w wyborach parlamentarnych w 2015 r. (źródło: PKW).....	19
Tabela 11. Czytelnicy bibliotek w porównaniu lokalnym – stan na rok 2015 (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)	20
Tabela 12. Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w 2015 r. w mieście (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS).....	22
Tabela 13. Charakterystyka infrastruktury technicznej na terenie miasta – stan na 2015 r. (źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS)	23
Tabela 14. Wyroby azbestowe [kg] na terenie miasta (źródło: Baza Azbestowa)	25
Tabela 15. Wskaźniki opisujące obszar zdegradowany (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)	32
Tabela 16. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	39
Tabela 17. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	41
Tabela 18. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	43
Tabela 19. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	49
Tabela 20. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	51
Tabela 21. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	53
Tabela 22. Wartości ilościowe poszczególnych zjawisk – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	59
Tabela 23. Znormalizowane wartości wskaźników cząstkowych poszczególnych zjawisk – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	62
Tabela 24. Wartości wskaźników syntetycznych - kumulacja zjawisk negatywnych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	65
Tabela 25. Analiza SWOT (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie diagnozy oraz konsultacji społecznych)	69
Tabela 26. Ankieta dotycząca aspektów funkcjonowania miasta (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji)	72
Tabela 27. Ankieta dotycząca pożądanych efektów rewitalizacji (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o. na podstawie ankietyzacji)	74
Tabela 28. Cele operacyjne i szczegółowe GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	77
Tabela 29. Komplementarność i logika powiązań pomiędzy działaniami a celami GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	78
Tabela 30. Harmonogram rzeczowo-finansowy (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	79
Tabela 31. Wystąpienie potencjalnych wzajemnych niepożądanych efektów/przenoszenia problemów spowodowanych realizacją działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	87

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie

Tabela 32. Wzajemne powiązania oraz synergia działań rewitalizacyjnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	88
Tabela 33. Synchronizacja efektów oddziaływania działań rewitalizacyjnych na sytuację kryzysową (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	90
Tabela 34. Opis wpływów działań na łagodzenie zdiagnozowanych problemów (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	91
Tabela 35. Dopełnienie tematyczne działań rewitalizacyjnych na oddziaływanie w danym aspekcie (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	93
Tabela 36. Harmonogram realizacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	108
Tabela 37. Zasady wdrażania i modyfikacji GPR (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	108
Tabela 38. Wzór karty monitoringu projektu Programu (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.).....	113
Tabela 39. Wskaźniki programowe (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	115

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Miasta Wysokie Mazowieckie na tle województwa podlaskiego i powiatu wysokomazowieckiego (źródło: www.kupsprzedaj.pl).....	10
Rysunek 2. Plan Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: www.wysokiemazowieckie.pl)	11
Rysunek 3. Podział Miasta Wysokie Mazowieckie na analizowane osiedla (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)	28
Rysunek 4. Obszar zdegradowany Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)	33
Rysunek 5. Obszar rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie (źródło: Załącznik do uchwały Nr XXXII/125/17 Rady Miasta Wysokie Mazowieckie z dnia 28 marca 2017 r.).....	35
Rysunek 6. Zasięg rewitalizacji – Podobszar A (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)	37
Rysunek 7. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	44
Rysunek 8. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	45
Rysunek 9. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	46
Rysunek 10. Zasięg rewitalizacji – Podobszar B (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)	47
Rysunek 11. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	54
Rysunek 12. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	55
Rysunek 13. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	56
Rysunek 14. Zasięg rewitalizacji – Podobszar C (źródło: Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie)	57
Rysunek 15. Nasilenie negatywnych zjawisk społecznych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	66
Rysunek 16. Nasilenie negatywnych zjawisk gospodarczo-techniczno-środowiskowych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	67
Rysunek 17. Koncentracja zjawisk negatywnych – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	68
Rysunek 18. Ocena funkcjonowania miasta pod względem ogółu aspektów w stosunku procentowym (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	74
Rysunek 19. Wskazania pożądanych efektów rewitalizacji w stosunku procentowym (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	75
Rysunek 20. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działań – Podobszar A (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	84
Rysunek 21. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działań – Podobszar B (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	85
Rysunek 22. Zasięg funkcjonalno-przestrzenny działań – Podobszar C (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	85
Rysunek 23. Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków publicznych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	98
Rysunek 24. Źródła finansowania działań rewitalizacyjnych ze środków prywatnych (źródło: opracowanie Grupa CDE Sp. z o.o.)	99

Spis załączników

Załącznik 1. Diagnoza zjawisk negatywnych sporządzona na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Załącznik 2. Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – mapa w skali 1:5000.

Załącznik 3. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji – mapa w skali 1:5000.

Załącznik 4. Ankieta na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji problemowych obszarów Miasta oraz oczekiwanych działań mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze.

Załącznik 5. Formularz zgłaszania uwag do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Załącznik 6. Raport z konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Załącznik 7. Formularz zgłaszania działań do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Wysokie Mazowieckie.

Załącznik 8. Wzór karty pracy przedstawiania kierunków działań.

Załącznik 9. Formularz konsultacyjny do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.

Załącznik 10. Raport podsumowujący z konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wysokie Mazowieckie.